

RAPPORTER

ENSLIGE FORSØRGERE

- EKSISTERENDE OFFISIELL STATISTIKK
- DATAGRUNNLAG FOR FRAMTIDIG TRYGDESTATISTIKK

AV
GRETE DAHL OG ELLEN J. AMUNDSEN

STATISTISK SENTRALBYRA
CENTRAL BUREAU OF STATISTICS OF NORWAY

RAPPORTER FRA STATISTISK SENTRALBYRÅ 86/15

ENSLIGE FORSØRGERE

- EKSISTERENDE OFFISIELL STATISTIKK
- DATAGRUNNLAG FOR FRAMTIDIG TRYGDESTATISTIKK

AV

GRETE DAHL OG ELLEN J. AMUNDSEN

STATISTISK SENTRALBYRÅ
OSLO — KONGSVINGER 1986

ISBN 82-537-2369-5
ISSN 0332-8422

EMNEGRUPPE

25 Sosiale forhold og sosialvesen

ANDRE EMNEORD

Aleneforeldre

Barnetrygd

Overgangsstønad

Stønadmottakere

Trygd

FORORD

Denne publikasjonen gir en oversikt over offisiell statistikk for enslige forsørgere. Det er videre gjort rede for forskjellige statistikkregistre og administrative registre med opplysninger om enslige forsørgere med sikte på å utrede mulighetene for en framtidig trygdestatistikk for gruppen. Arbeidet med publikasjonen er finansiert av Forbruker- og administrasjonsdepartementet.

Statistisk Sentralbyrå, Oslo, 25. juli 1986

Gisle Skancke

INNHold

	Side
Tabellregister	7
1. Bakgrunn og formål	9
2. Sammendrag	9
3. Definisjon av enslig forsørger og utviklingen i tallet på enslige forsørgere	10
3.1. Definisjon av enslig forsørger	10
3.1.1. Generelt	10
3.1.2. Begrepet enslig forsørger i skatteloven, lov om barnetrygd og folketrygdloven .	10
3.1.3. Begrepet enslig forsørger i Statistisk Sentralbyrås familiestatistikk og i enkelte utvalgsundersøkelser	11
3.2. Utviklingen i tallet på enslige forsørgere	12
3.2.1. Familiestatistikken og barnetrygdstatistikken	12
3.2.2. Overgangsstønad og stønad til barnetilsyn. Folketrygden	13
4. Statistikk fra utvalgsundersøkelser	15
4.1. Levekårsundersøkelser	15
4.2. Inntektsstatistikk	20
4.3. Forbruksundersøkelser	30
4.4. Tidsnyttingsundersøkelser	31
4.5. Aleneforeldres levekår og tidsbruk	36
5. Registerbasert statistikk	41
5.1. Barnetrygdstatistikk	41
5.2. Folketrygdens overgangsstønad og stønad til barnetilsyn til ugifte, skilte og separerte forsørgere	43
5.3. Familiestatistikk	45
5.4. Folketellingen 1980	47
5.5. Skattestatistikk	50
5.6. Sosialstatistikk/barnevernstatistikk	52
6. Register som grunnlag for framtidig trygdestatistikk	56
6.1. Barnetrygdregisteret	56
6.2. Overgangsstønad og stønad til barnetilsyn i utbetalingssystemet for pensjoner	57
6.3. Folketelling 1980	57
6.4. Likningsregisteret	60
6.5. Andre registre	61
6.6. Opplysninger om underholdsbidrag til barn	62
7. Skisse til framtidig trygdestatistikk for enslige forsørgere	62
Litteratur	64
Vedlegg	
1. Hovedregler i skatteloven og folketrygdloven	65
Publikasjoner sendt ut fra Statistisk Sentralbyrå etter 1. juli 1985. Emneindelt oversikt	71
Standarder for norsk statistikk (SNS)	78

Standardtegn i tabeller

- . Tall kan ikke forekomme
- .. Oppgave mangler
- Null
- 0 Mindre enn 0,5 av den brukte enheten
- 0,0 Mindre enn 0,05 av den brukte enheten
- * Foreløpig tall
- Brudd i den loddrette serien

TABELLREGISTER

	Side
Historikk	
1. Stønadmottakere i barnetrygden og familier med barn 0-16 år. 1970 - 1984	13
2. Andel stønadsmottakere med utvidet stønad som enslig forsørger i barnetrygden og andel familier av type mor/far med ugifte barn 0-16 år. Prosent. 1970 - 1984	13
3. Enslige forsørgere med overgangsstønad/stønad etter midlertidig lov om fraskilte og separerte pr. 31. desember. 1970 - 1984	14
4. Personer med stønad til barnetilsyn, etter om de har overgangsstønad og ekteskapelig status. 1970 - 1984	14
Statistikk fra utvalgsundersøkelser	
5. Oversikt over lønn og materielle goder/sysselsetting for personer 16-79 år, i ulike familiefaser. Prosent. 1980 og 1983	16
6. Oversikt over utdanning/helse/sosial kontakt for personer 16-79 år, i ulike familiefaser. Prosent. 1980 og 1983	17
7. Inntekt og formue for ulike typer husholdninger. 1982. Kr	17
8. Fysisk arbeidsmiljø blant sysselsatte personer i ulike familiefaser. Prosent. 1983	18
9. Organisatorisk arbeidsmiljø blant sysselsatte personer i ulike familiefaser. Prosent. 1983	18
10. Boforhold for personer i ulike familiefaser. Prosent. 1983	19
11. Vold og trygghet blant personer i ulike familiefaser. Prosent. 1983	19
12. Husholdninger. Personer, inntektstakere og inntekt pr. husholdning for ulike typer husholdninger. 1979	21
13. Husholdninger. Personer, inntektstakere og inntekt pr. husholdning, i ulike grupper for husholdningstype og inntektstakerens kjønn. 1979	22
14. Husholdninger i grupper for husholdningstype, etter inntekt. Prosent. 1979	22
15. Husholdninger etter inntekt, husholdningstype og formue. 1979	23
16. Husholdninger etter inntekt, husholdningstype og hovedinntektstakerens sosioøkonomiske gruppe. 1979	23
17. Husholdninger etter inntekt, husholdningstype og hovedinntektstakerens alder. 1979	24
18. Husholdninger etter inntekt, husholdningstype og hovedinntektstakerens ekteskapelige status. 1979	24
19. Husholdningenes desilinntekter i ulike grupper for hovedinntektstakerens kjønn og husholdningstype. 1979. Kr	24
20. Inntektsregnskap for ulike husholdningstyper. 1979	25
21. Husholdninger. Personer, yrkestilknyttede personer og disponibel inntekt pr. husholdning, i grupper for husholdningstype. 1982	26
22. Husholdninger og deres gjennomsnittlige samlede inntekt/disponibel inntekt/disponibel inntekt pr. forbruksenhet, i grupper for husholdningstype. 1982. Kr	27
23. Husholdninger. Personer, yrkestilknyttede personer og disponibel inntekt pr. husholdning for husholdninger med barn, i grupper for antall voksne og yngste barns alder. 1982	27
24. Husholdninger i grupper for type husholdning, etter disponibel inntekt. Prosent. 1982	28
25. Husholdninger i grupper for type husholdning, etter disponibel inntekt. Hovedinntektstaker mann. Prosent. 1982	28
26. Husholdninger i grupper for type husholdning, etter disponibel inntekt. Hovedinntektstaker kvinne. Prosent. 1982	28
27. Inntektsregnskap for ulike husholdningstyper. Gjennomsnitt. 1982. Kr	29
28. Utgift pr. husholdning pr. år i forskjellige typer av husholdninger, etter vare- og tjenestegruppe. 1980 - 1982. Kr	30
29. Personer i grupper for familiefase og kjønn. Døgnet etter tid nyttet til forskjellige aktiviteter. Gjennomsnitt for alle dager. 1980-81. Timer	31
30. Personer i grupper for kjønn og familiefase. Tid nyttet til forskjellige typer husholdsarbeid. Gjennomsnitt for alle dager. 1971-72 og 1980-81. Timer	32
31. Andel av personer som utførte forskjellige typer husholdsarbeid i løpet av dagen, i grupper for kjønn og familiefase. Gjennomsnitt for alle dager. 1971-72 og 1980-81	33

	Side
32. Personer i grupper for kjønn og familiefase. Fritid og andel av fritid tilbrakt utenfor hjemmet. Gjennomsnitt for alle dager. 1971-72 og 1980-81	34
33. Personer i grupper for kjønn og familiefase, etter fritid tilbrakt sammen med personer utenom husholdningen. Gjennomsnitt for alle dager. 1980-81	34
34. Personer i grupper for kjønn og familiefase. Døgnet etter tid tilbrakt sammen med forskjellige personer. Gjennomsnitt for alle dager. 1980-81. Timer	35
35. Personer i flerpersonshusholdning i grupper for kjønn og familiefase, etter tid tilbrakt sammen med husholdningsmedlemmer. Gjennomsnitt for mandager til fradager. Prosent. 1980-81	35
36. Aleneforeldre og gifte foreldre i grupper for kjønn/youngste barns alder/antall barn, etter yrkesaktivitet. Prosent	36
37. Aleneforeldre i grupper for kjønn/youngste barns alder/yrkesaktivitet, etter bruttoinntekt i 1980. Prosent	37
38. Andel av aleneforeldrefamilier og andre familier som har eller disponerer ulike typer varige konsumgoder, i grupper for kjønn/youngste barns alder. Prosent	37
39. Gjennomsnittlig antall dager og netter som barn i aleneforeldrefamilier har tilbrakt hos den andre forelderen i løpet av de siste fire uker, i grupper for kjønn/youngste barns alder	38
40. Andel av aleneforeldre og gifte foreldre som ofte føler seg både fysisk og psykisk utmattet etter arbeidsdagen, i grupper for kjønn/youngste barns alder/yrkesaktivitet. Prosent	38
41. Aleneforeldre, gifte foreldre og alle personer 16-74 år. Døgnet etter tid nyttet til forskjellige hovedaktiviteter. Gjennomsnitt for alle dager. Timer	39
42. Aleneforeldre i grupper for youngste barns alder/yrkesaktivitet. Døgnet etter tid nyttet til forskjellige hovedaktiviteter. Gjennomsnitt for alle dager. Timer	39
43. Aleneforeldre og gifte foreldre i grupper for kjønn/youngste barns alder/yrkesaktivitet, etter timer fritid pr. dag. Prosent	40
44. Aleneforeldrefamilier og familier med gifte foreldre med barn under 11 år i grupper for youngste barns alder, etter ordning for barnetilsyn. Prosent	40
 Registerbasert statistikk	
45. Barn og stønadsmottakere i barnetrygden. 1979 - 1984	41
46. Stønadsmottakere og barn, etter stønadskategori. 1983	42
47. Stønadsmottakere med ordinær og utvidet stønad, etter barnetall. 1983	42
48. Stønadsmottakere etter tallet på barn. Fylke. 1983	43
49. Ugifte forsørgere med overgangsstønad eller stønad til barnetilsyn, etter alder. Andel med fradrag for inntekt og gjennomsnittlig forventet inntekt. 1984	44
50. Skilte og separerte forsørgere med overgangsstønad eller stønad til barnetilsyn, etter alder. Andel med fradrag for inntekt og gjennomsnittlig forventet inntekt. 1984	44
51. Familier med ugifte barn under 20 år, etter tallet på barn under 20 år og familietype. 1. juli 1984	45
52. Familier med barn etter familietype og youngste barns alder. 1. juli 1984	46
53. Familier med ugifte barn under 20 år, etter alder på barn, tallet på barn og familietype. 1. juli 1984	47
54. Kvinner i grupper for youngste hjemmевærende barns alder og ekteskapelige status, etter yrkesaktivitet og arbeidstid. Prosent. 1. november 1979 - 31. oktober 1980	48
55. Familier med hjemmевærende ugifte barn, etter youngste barns alder, familietype og tallet på hjemmевærende ugifte barn. 1. november 1980	49
56. Gifte og ugifte samboende par, etter tallet på hjemmевærende barn under 16 år og ekteskapelig status til personene som er ugifte samboende. 1. november 1980	50
57. Enslige forsørgere etter tallet på barn under 17 år og inntekt. 1982	51
58. Enslige forsørgere etter kjønn og inntekt. 1982	51
59. Enslige forsørgere etter alder og inntekt. 1982	52
60. Stønadstilfelle i ulike familietyper, etter arbeidssituasjon. 1983	52
61. Stønadstilfelle i ulike familietyper, etter tallet på måneder med økonomisk stønad. Prosent. 1983	53
62. Nye tilfelle av barn under barnevernstiltak, etter foreldreforhold og alder. 1974 - 1983 ..	54
63. Nye tilfelle av barn under barnevernstiltak, etter foreldreforhold, viktigste årsak til nemndingrep og alder. 1974 - 1983	55

1. BAKGRUNN OG FORMÅL

Tallet på enslige forsørgere har økt i de senere år, og enslige forsørgeres økonomiske og sosiale situasjon står sentralt i den familiepolitiske debatt. Trygdeytelser er en viktig inntektskilde for mange enslige forsørgere. Deler av debatten har derfor vært konsentrert om enslige forsørgeres situasjon som trygdemottakere og trygdeytelsenes betydning for familiens økonomi.

Statistisk Sentralbyrå har planer om utbygging av den offisielle trygdestatistikken dersom framtidig ressurstilgang gjør dette mulig. I planene inngår forslag til statistikk for flere grupper av folketrygdens stønadsmottakere, og enslige forsørgere er en av de aktuelle gruppene.

Rapporten representerer en vesentlig del av arbeidet med å planlegge en framtidig trygdestatistikk for enslige forsørgere. Det er gjort rede for administrative registre og datagrunnlag som inneholder opplysninger om enslige forsørgere, og opplysningene er vurdert med sikte på anvendelse i en statistikk for grupper.

Formålet med en trygdestatistikk for enslige forsørgere er bl.a. å kartlegge enslige forsørgeres tilknytning til trygdesystemet, mottak av trygdeytelser etc., og gi en oversikt over gruppens økonomiske og sosiale kår. For å peke på behovet for en slik statistikk, er det i rapporten lagt vekt på å orientere om den informasjon som finnes om enslige forsørgere i offisiell statistikk. Oversikten omfatter både trygdestatistikk og annen type statistikk for enslige forsørgere.

2. SAMMENDRAG

Det er formidlet en del interessant informasjon om enslige forsørgere i offisiell statistikk. Statistikken dekker ulike temaområder, f.eks. befolkningsstatistikk, statistikk over trygdeytelser, inntektsforhold, levekår og tidsbruk. Noen av statistikkene er basert på utvalgsundersøkelser, andre på tellingsdata eller opplysninger i administrative registre. I de fleste statistikkene er det gitt sammenliknbare opplysninger for andre persongrupper eller grupper av familier/husholdninger.

Begrepet enslig forsørger er definert noe forskjellig i de fleste statistikkene. Mulighetene til å sammenlikne resultatene er derfor redusert. Definisjonsforskjellene skyldes flere forhold. Statistikkens ulike formål kan kreve ulike definisjoner. For en del statistikker ligger også en begrensning i valg av definisjon som følge av opplysningene i det datagrunnlag som er nytt for utarbeiding av statistikken.

I statistikk som bygger på utvalgsundersøkelser, er tallet på enslige forsørgere som oftest lite. Dette fører til at det er vanskelig med oppsplitting på undergrupper. En gruppeinndeling som nesten ikke forekommer i offisiell statistikk er enslige forsørgere som henholdsvis mottar/ikke mottar trygdeytelser.

På grunnlag av opplysninger i administrative registre og statistikkregistre er det imidlertid mulig å produsere en omfattende og nyansert trygdestatistikk for enslige forsørgere. Arbeidet med en slik statistikk vil kreve sammenstilling av opplysninger fra ulike registre, og også bruk av opplysninger som til nå er lite anvendt til statistikkformål. Anvendelse av registerdata (totaltelling), vil gjøre det mulig å gi informasjon for grupper av enslige forsørgere som det tidligere ikke er gitt opplysninger om i offisiell statistikk. Enkelte forhold vedrørende enslige forsørgeres økonomiske og sosiale kår er det likevel vanskelig å skaffe opplysninger om. Eksempler på dette er opplysninger om underholdsbidrag og informasjon om hvilke grupper av personer/familier som mottar både trygdeytelser og sosialhjelp.

En skisse til framtidig trygdestatistikk for enslige forsørgere er gitt i kapittel 7.

3. DEFINISJON AV ENSLIG FORSØRGER OG UTVIKLINGEN I TALLET PÅ ENSLIGE FORSØRGERE

3.1. Definisjon av enslig forsørger

3.1.1. Generelt

Begrepet enslig forsørger er ikke entydig. Verken i allmenn oppfatning, i offisiell statistikk eller i de lover og regelverk som har betydning for gruppens økonomiske og sosiale forhold, f.eks. skatteloven og folketrygdloven. De kjennemerkene som er satt opp nedenfor skisserer likevel en ramme for de typer opplysninger som oftest blir anvendt for å definere og gruppere enslige forsørgere. Kjennemerkene er:

- om personen har daglig omsorg for barnet/barna
- barnets alder/youngste barns alder
- personens ekteskapelige status
- antall voksne i husholdningen
- om andre voksne i husholdningen har et forsørgeransvar for barnet/barna.

Det er vanskelig å innføre en standarddefinisjon for enslig forsørger i offisiell statistikk. Dette skyldes forskjeller i problemstillinger som ønskes belyst og ulike ønsker med hensyn til avgrensning av relevante person- eller familiegrupper. Opplysningene i de datagrunnlag som nyttes for utarbeiding av statistikkene vil også i en del tilfelle sette grenser for hvilke definisjoner som kan anvendes.

I avsnittene 3.1.2 og 3.1.3 er det gitt en kort orientering om definisjon av enslig forsørger i enkelte lover og i deler av den offisielle statistikken. En gjennomgang av lovverket er interessant siden administrative data danner grunnlag for store deler av den offisielle statistikken for enslige forsørgere. For en mer detaljert orientering om definisjon av enslig forsørger i ulike statistikker vises til senere avsnitt i rapporten.

3.1.2. Begrepet enslig forsørger i skatteloven, lov om barnetrygd og folketrygdloven

Enslig forsørger i skattelovens forstand er enslig person som alene har omsorgen for barn under 18 år eller forsørgelsen av eldre barn. Samboende par, dvs. par som lever sammen i papirløst ekteskap og som bare har særkullsbarn, er regnet som enslige forsørgere. Samboende med felles barn er ikke regnet som enslige forsørgere selv om en av dem eller begge har særkullsbarn.

En gjennomgang av forskjellene ved utlikning av skatt for enslige forsørgere sammenliknet med andre typer foreldre er gitt i vedlegg 1, pkt. 1. De vesentligste forskjellene er følgende:

- Enslig forsørger har skattekasse 2. Klasse 2 omfatter for øvrig ektefeller som liknes sammen (fellesliknende ektefeller). Alle andre personlige skattytere - herunder ektefeller som ikke er felles liknet - liknes i skattekasse 1.

- Enslig forsørger som forsørger barn i alderen 16-19 år (og ikke yngre barn), gis forsørgerfradrag for ett barn mer enn det antall barn han/hun forsørger. Dersom enslig forsørger har barn både i alderen 0-15 år og 16-19 år gis forhøyet barnetrygd i stedet for forhøyet forsørgerfradrag. (Enslig forsørger med barn bare i alderen 0-16 år gis forhøyet barnetrygd.) For barn mellom 0-15 år gis forsørgerfradraget uten noen form for behovsprøving. Dette gjelder både for enslige forsørgere og andre foreldre. For barn mellom 16-19 år er fradraget betinget av barnets egen inntekt, og det er regler om hvor stor inntekt et barn kan ha før fradraget skal reduseres eller falle helt bort. Disse fastsatte, maksimale beløpsgrensene er forhøyet med 50 prosent dersom forsørgeren er enslig.

Statistisk Sentralbyrås skattestatistikk som utarbeides årlig, bygger på opplysninger fra skatteklikningen. For å gi tall for gruppen enslige forsørgere i denne statistikken, nyttes opplysninger om skattekasse og type likning (samskattekoden), jf. avsnitt 5.5.

Definisjon av enslig forsørger i lov om barnetrygd er noe forskjellig fra skattelovens definisjon. Enslig forsørger er person som forsørger barn under 16 år og som ikke bor sammen med barnets/ barnas andre foreldre. Samboende par som har egne særkullsbarn boende hos seg, regnes begge som

enslige forsørgere. Dersom de samboende også har felles barn, regnes både moren og faren som enslige forsørgere for sine respektive særkullsbarn, men ikke i forhold til fellesbarnet/-barna (jf. skatte-lovens definisjon, hvor samboende med særkullsbarn ikke regnes som enslige forsørgere dersom de også har fellesbarn).

Barnetrygd ytes til og med den måned barnet fyller 16 år. Sammenliknet med gifte foreldre og samboende som bare har fellesbarn, gis forhøyet barnetrygd til enslige forsørgere.

Rikstrygdeverket publiserer statistikk over bl.a. tallet på barn og stønadsmottakere som mottar barnetrygd, fordelt etter fylke og kommune. I statistikken er de fleste stønadsmottakere som mottar forhøyet barnetrygd (hovedsakelig enslige forsørgere), skilt ut som en egen gruppe. Vi viser for øvrig til avsnittene 3.2 og 5.1.

Begrepet enslig forsørger er ikke direkte nyttet i folketrygdloven. Etter lovens kapittel 10 og 12 kan det imidlertid tilstås ytelser til personer som er i en faktisk enslig-forsørger-situasjon. Reglene om når retten til disse ytelsene faller bort gir indirekte en definisjon og avgrensning av denne gruppen enslige forsørgere.

Etter lovens kapittel 12 gis det på visse vilkår rett til ytelser til ugift, skilt eller separert mor eller far som er alene om omsorgen for barn. De viktigste ytelsene er overgangsstønad, stønad til barnetilsyn og utdanningsstønad. Retten til disse ytelsene faller bort dersom stønadsmottakeren inngår ekteskap eller flytter sammen med den andre av barnets/barnas foreldre, eller når barnet (yngste barnet) når en slik alder at omsorgen for barnet ikke lenger er til hindre for at forsørgeren blir yrkesaktiv. Normalt regnes dette å være tilfelle når barnet - yngste barnet - er ferdig med sitt tredje skoleår. Lovens kapittel 10 gir på omtrent samme vilkår rett til tilsvarende ytelser til etterlatt som er alene om omsorgen for barn. En mer detaljert gjennomgang av regelverket er gitt i vedlegg 1, pkt. 2 og 3.

Rikstrygdeverket publiserer en del statistikk for de persongruppene som mottar ytelser som nevnt ovenfor, jf. avsnittene 3.2.2 og 5.2. Blant personer som mottar pensjon fra folketrygden (uførepensjon, etterlattepensjon etc.), vil det også forekomme personer som er alene om omsorgen for barn eller som er medlem av enslig-forsørger-familier, jf. vedlegg 1, pkt 3.

3.1.3. Begrepet enslig forsørger i Statistisk Sentralbyrås familiestatistikk og i enkelte utvalgsundersøkelser

Grunnlaget for familiestatistikken er det familienummersystem og de personopplysninger som inngår i Det sentrale personregister. I familiestatistikken (Statistisk Sentralbyrå, 1975a, 1978, 1981a og 1983a) er familieenheten definert som en ren familiekjerne, og personene i familiekjernen er registrert bosatt på samme sted, dvs. i samme bolig. Statistikken gir opplysninger for ulike familieenheter eller familietyper. De familietypene som oftest blir nyttet for å måle tallet på enslige forsørgere i befolkningen, er mor/far med ugifte barn under 20 år og mor/far med barn inndelt i grupper etter alder på yngste barn. Samboende regnes alltid som to familiekjerner (to enslig-forsørger-familier) uansett om de har felles og/eller særkullsbarn.

I Levekårsundersøkelsen 1983 (Statistisk Sentralbyrå, 1984a) er nyttet begrepet familiefase. Dette kjennemerket grupperer personer, i det vesentligste etter alder, ekteskapelig status og om personen har barn. Ved gruppering etter familiefase er enslig forsørger definert som person som enten er ugift eller før gift og som bor sammen med egne barn i alderen 0-19 år. Definisjonen utelukker ikke at enslig forsørger kan bo sammen med egne barn på 20 år eller mer eller andre voksne personer. Etter familiefasedefinisjonen er betegnelsen gift nyttet for både gifte og samboende personer. Levekårsundersøkelsen gir også en del resultater for typer av husholdninger. En enslig-forsørger-husholdning er definert som voksen person som bor alene med barn i aldersgruppen 0-19 år.

I Inntektsstatistikk 1982 (Statistisk Sentralbyrå, 1985a) er husholdning definert som personer som bor i samme bolig og som har felles kosthold (minst ett måltid pr. dag). Alle personer under 17 år er regnet som barn, og alle som er 17 år og over er regnet som voksne. I statistikken er det hovedsakelig nyttet følgende gruppeinndeling for husholdningstype: 1 voksen, 2 voksne, 3 voksne,

1 voksen og 1 barn. 1 voksen med 2 eller flere barn, 2 voksne og 1 barn osv. Husholdningstypene 1 voksne med 1 barn og 1 voksen med 2 eller flere barn vil begge være en type enslig-forsørger-husholdninger hvor enslig forsørger ikke bor sammen med annen voksen person, f.eks. samboer eller eget barn på 17 år eller mer.

3.2. Utviklingen i tallet på enslige forsørgere

3.2.1. Familiestatistikken og barnetrygdstatistikken

Statistikken for enslige forsørgere gjenspeiler de ulike definisjoner som finnes i lovregler og de ulike behov for statistikk som har eksistert gjennom tidene. Derfor er det vanskelig å finne tall som kan sammenliknes over tid og det er også usikkerheter knyttet til å stille sammen ulike datakilder for samme år.

Vi skal bruke barnetrygdstatistikken og familiestatistikken til å belyse utviklingen i tallet på enslige forsørgere fra 1970 til 1984.

I barnetrygdstatistikken (Rikstrygdeverket, 1971 - 1985) og SSBs familiestatistikk finnes tall for familier med barn i alderen 0-16 år. Folketellingen 1970 (Statistisk Sentralbyrå, 1975b) gir tall for familier med barn i alderen 0-15 år. I 1983 ble reglene for barnetrygden endret slik at stønaden opphører måneden etter at barnet fyller 16 år. Dermed vil stønadsmottakere som fyller 16 år i januar til november ikke lenger telles med i barnetrygdstatistikken ved utgangen av året, slik som i perioden 1970 - 1982. For 1984 har vi beregnet tall ved hjelp av familiestatistikken for å justere dette slik at vi får et bedre sammenlikningsgrunnlag.

Tallet på familier med yngste barn under 17 år har holdt seg stabilt fra 1974 til 1982. Endringene har vært mindre enn 0,5 prosent for så å synke med 1,4 prosent fra 1982 til 1984. Sett samlet for årene 1974 til 1984 har tallet på familier med yngste barn under 17 år sunket med 0,9 prosent.

Tallet på familier av typen enslig mor/far med ugifte barn under 17 år har derimot steget for hvert tellingstidspunkt. Fra 1974 til 1984 steg tallet på slike familier med 67,9 prosent. Økningen var størst i perioden 1977 til 1982 med en gjennomsnittlig årlig økning på noe over 6 prosent. Fra 1982 til 1984 er den gjennomsnittlige årlige økning ca. 5 prosent.

Vi ser den samme utvikling for stønadsmottakere i barnetrygden som for familier med barn under 17 år. Nedgangen i antall stønadsmottakere fra 1982 til 1984 er større enn i familiestatistikken (se tabell 1), men her er det knyttet noe usikkerhet til den justeringsmetode som er valgt. Antall stønadsmottakere med utvidet stønad som enslig forsørger har økt med 53 prosent fra 1974 til 1984, en økning som ligger lavere enn økningen i tallet på enslige med barn i familiestatistikken. Dette kan ha sin bakgrunn i at samboerpar med barn registreres og telles ulikt.

Andelen stønadsmottakere i barnetrygden som har utvidet stønad som enslig forsørger med barn under 17 år er nesten fordoblet fra 1970 til 1984 (se tabell 2). I 1970 var andelen 7,0 prosent og i 1984 13,4 prosent. Andelen familier i familiestatistikken av typen mor/far med ugifte barn under 17 år er steget fra 7,3 prosent til 17,4 prosent i samme periode.

En gruppe personer/familier som behandles ulikt i de to statistikker er samboere. Samboere regnes aldri med til samme familie i familiestatistikken, selv om de har felles barn. I barnetrygdregisteret vil registrering av samboerpar være avhengig av om de har fellesbarn og/eller særkullsbarn. For samboerpar med bare fellesbarn i husholdningen vil moren telle som en stønadsmottaker. Samboerpar hvor bare moren har særkullsbarn i tillegg til fellesbarn vil også registreres som en stønadsmottaker, men i statistikken fra registeret telles hun ikke med som enslig forsørger selv om hun har rett til utvidet stønad som enslig forsørger. Hvis mannen i et samboerpar har et særkullsbarn boende sammen med seg vil han alltid bli registrert som enslig forsørger. Er det i tillegg fellesbarn eller moren har særkullsbarn vil altså et samboerpar være registrert som to stønadsmottakere. Det er i dag vanskelig å avgjøre omfanget av hvor mange som registreres og telles ulikt. Det er også andre grunner til at tallet på familier avviker fra tallet på stønadsmottakere, bl.a. at tellingstidspunktet i året er forskjellig.

Tabell 1. Stønadsmottakere i barnetrygden og familier med barn 0-16 år. 1970 - 1984

	Stønadsmottakere i barnetrygden ¹		Familier ²	
	I alt	Av dette med utvidet stønad som enslig forsørger	I alt	Av dette mor/far med ugifte barn
1970	535 822	37 688	512 383 ³	37 302 ³
1974	553 634	48 923	556 630	57 056
1977	559 173	56 728	559 699	64 296
1980	559 581	65 830	560 723	76 545
1982	555 972	72 418	559 118	86 542
1984	546 300 ⁴	74 700 ⁴	551 449	95 804

¹ Stønadsmottakerne omfatter de som har fått utbetalt stønad i desember måned. ² For 1970 er tallene hentet fra folketellingen, og tellingstidspunktet var 1. november. De andre årene er oppgavene hentet fra SSBs familiestatistikk. I 1974 var tellingstidspunktet 31. desember og de andre årene 1. juli. Alder er regnet i fylte hele år på tellingstidspunktet. ³ Tall for familier med barn 0-15 år. Andre oppgaver foreligger ikke. ⁴ Tallene er beregnet for å kunne sammenliknes med tidligere år. De offisielle tall i Rikstrygdeverkets statistikk er 520 843 stønadsmottakere og 70 046 enslige.

Tabell 2. Andel stønadsmottakere med utvidet stønad som enslig forsørger i barnetrygden og andel familier av type mor/far med ugifte barn 0-16 år. Prosent. 1970 - 1984

	Stønadsmottakere med utvidet stønad som enslig forsørger	Mor/far med ugifte barn 0-16 år
1970	7,0	7,3 ¹
1974	8,8	10,3
1977	10,1	11,5
1980	11,8	13,7
1982	13,0	15,5
1984	13,7 ²	17,4

¹ Tall for familier med barn 0-15 år. ² Korrigert tall. Se note 4, tabell 1. Det er 13,4 prosent av de faktiske stønadsmottakere i desember 1984 som har utvidet stønad som enslig forsørger.

3.2.2. Overgangsstonad og stonad til barnetilsyn. Folketrygden

Regelverket og registreringsmetodene for stønad til enslige forsørgere har endret seg flere ganger fra 1970 til 1984. Dette er markert som vannrette streker i tabell 3 over enslige forsørgere med overgangsstonad i folketrygden/stonad etter lov om fraskilte og separerte. Tendensen i utviklingen har vært at tallet på stønader økte mest på 1970-tallet. Etter 1980 - 1982 har det vært en stagnasjon i økningen og for enkelte ordninger en nedgang. Men her er det forskjeller mellom de ulike grupper av stønadsmottakere.

Økningen i tallet på enslige forsørgere med overgangsstonad er forskjellig for ugifte og skilte/separerte. Tallet på ugifte forsørgere har økt med 37 prosent fra 1970 til 1984. Den vesentligste økningen kom før 1974 og etter 1980. Tallet på stønader til skilte og separerte økte med 61 prosent fra 1974 til 1980. Fra 1981 kom også denne gruppen inn under folketrygdloven og tellingsmetoden ble lagt om. Den endringen vi ser i tallet på stønader fra 1980 til 1982 kan derfor ikke tolkes som en faktisk nedgang. Fra 1982 til 1984 ble tallet på stønader reelt redusert med 2 prosent (se tabell 3).

Stonad til barnetilsyn til enslige forsørgere omfatter i hovedsak personer som trenger barnetilsyn mens de selv er i arbeid eller under utdanning. Stønnen gis også til enker/enkemenn. I tabell 4 har vi ikke gitt tall for stønader i alt for årene 1970 til 1980, fordi registreringsmåten for de skilte og separerte var ulik fra de andre gruppene enslige forsørgere fram til 1. januar 1981. Vi kan derfor heller ikke gi noe samlet tall for utviklingen.

For ugifte forsørgere (før 1981 ugifte mødre) økte tallet på stønader til barnetilsyn med 100 prosent fra 1970 til 1984 (sum kolonne 2 og 5 i tabell 4). Økningen var størst i perioden før 1977 og lavest etter 1982. En nedgang på 0,5 prosent fra 1977 til 1980 kan skyldes den endrede registreringsordning. Utviklingen har vært forskjellig for ugifte forsørgere med og uten overgangsstønad. Fra 1970 til 1977 var økningen størst for de uten overgangsstønad, og fra 1980 til 1984 var økningen størst for personer med overgangsstønad.

For skilte og separerte var økningen i tallet på stønader til barnetilsyn 72 prosent fra 1974 til 1977 og 30 prosent fra 1977 til 1980 (sum kolonne 3 og 6 i tabell 4). Mellom 1980 og 1982 har vi ikke sammenliknbare tall. Fra 1982 til 1984 økte tallet på stønader med 2 prosent. Vi ser altså samme stopp i økningen som for ugifte forsørgere. Men dette dekker over at tallet på skilte/separerte med overgangsstønad og stønad til barnetilsyn gikk ned med 8 prosent, men tallet på skilte/separerte med bare stønad til barnetilsyn økte med 11 prosent.

Tallet på etterlatte forsørgere med stønad til barnetilsyn økte også fra 1970 til 1974, men så kom stagnasjonen i økningen allerede mellom 1974 og 1977 (sum kolonne 4 og 7 i tabell 4). Siden har det vært en nedgang i tallet på stønader. Fra 1980 til 1982 sank tallet på stønader med 18 prosent og det sank videre med 15 prosent fra 1982 til 1984.

Tabell 3. Enslige forsørgere med overgangsstønad/stønad etter midlertidig lov om fraskilte og separerte pr. 31. desember. 1970 - 1984

	Ugifte forsørgere	Skilte og separerte forsørgere
1970	10 049	.
1974	12 326	10 205 ¹
1977	<u>12 351</u>	12 470 ¹
1980	12 157	<u>16 395¹</u>
1982	12 996	12 627
1984	13 797	12 332

¹ Tall for stønadsmottakere i annet halvår.

K i l d e r: Rikstrygdeverkets kvartalsoppgaver og vedlegg til årsmeldingene.

Tabell 4. Personer med stønad til barnetilsyn, etter om de har overgangsstønad og ekteskapelig status. 1970 - 1984

I alt	Med overgangsstønad/ pensjon			Uten overgangsstønad/ pensjon			Annet
	Ugift forsørger ¹	Skilt/ separert forsørger	Etterlatt forsørger	Ugift forsørger ¹	Skilt/ separert forsørger	Etterlatt forsørger	
1970	2 566	.	578	976	.	495	-
1974	2 140	4 967 ^{2, 3}	621	2 566	..	960	-
1977	<u>2 217</u>	3 641 ²	750	<u>3 675</u>	4 881 ²	833	-
1980	<u>2 725</u>	<u>5 789²</u>	864	<u>3 194</u>	<u>5 245²</u>	671	-
1982	19 102	3 653	5 091	779	3 206	5 889	481
1984	19 403	3 788	4 697	726	3 299	6 550	343

¹ Fram til og med 1980 ugifte mødre. ² Tall for stønadsmottakere i annet halvår. ³ Omfatter også skilte og separerte uten overgangsstønad.

K i l d e r: Rikstrygdeverkets kvartalsoppgaver og vedlegg til årsmelding.

Det lages i dag ikke statistikk over hvilke i gruppen enslige forsørgere som mottar trygdeytelser. De tallene vi presenterer nedenfor bygger på ulike datakilder hvis innhold ikke er kontrollert mot hverandre. Tallene er derfor usikre og må ses som eksempler på hva det er mulig å gi i en ny statistikk for enslige forsørgere.

Fra upubliserte tabeller fra barnetrygdregisteret har vi oppgaver over omfanget av ulike grupper enslige forsørgere med barn i alderen 0-11 år. Fra Rikstrygdeverkets statistikk har vi oppgaver over personer med overgangsstønad eller stønad til barnetilsyn. Disse har stort sett barn i alderen 0-10 år. Ser vi disse tallene i forhold til hverandre, var det i 1984 i gruppen ugifte forsørgere 75 prosent med overgangsstønad. I gruppen skilte/separerte hadde 60 prosent overgangsstønad, en vesentlig mindre andel.

For ugifte forsørgere uten overgangsstønad var det 75 prosent som hadde stønad til barnetilsyn. For skilte/separerte var det en andel på 82 prosent med tilsvarende stønad.

Blant ugifte forsørgere med overgangsstønad var det 27 prosent som også hadde stønad til barnetilsyn i 1984 og tilsvarende tall for skilte/separerte var 38 prosent.

Etterlatte enslige forsørgere med barn i alderen 0-11 år er en liten gruppe på ca. 1 670 personer i 1984. Av disse hadde 64 prosent stønad til barnetilsyn det året, med de samme forbehold som de øvrige tall.

Hovedtrekkene er at ugifte i større grad enn skilte/separerte mottar overgangsstønad. Og blant de som ikke har overgangsstønad er det en mindre andel av de ugifte enn av de skilte/separerte som har stønad til barnetilsyn. En ny statistikk vil gi vesentlig bedre kunnskap om hva som karakteriserer de forskjellige grupper som er omtalt.

4. STATISTIKK FRA UTVALGSUNDERSØKELSER

4.1. Levekårsundersøkelser

Statistisk Sentralbyrå har gjennomført levekårsundersøkelser i 1973, 1980 og 1983.

Levekårsundersøkelsen 1983 (Statistisk Sentralbyrå, 1984a) baserer seg på et utvalg av personer som var 16-79 år ved utgangen av 1982 og bosatt utenfor institusjon. En del av utvalget (vel 2 100 personer) ble trukket fra bruttoutvalget til levekårsundersøkelsen i 1980.

Bruttoutvalget til levekårsundersøkelsen i 1983 var på vel 5 000 personer, og 3 929 personer svarte på undersøkelsen. SSBs utvalgsplan ble nyttet for trekking av utvalget.

Følgende levekårskomponenter er belyst ved undersøkelsen:

- inntekt og formue
- lønn og materielle goder
- sysselsetting
- fysisk arbeidsmiljø
- organisatorisk arbeidsmiljø
- ulønnet arbeid
- utdanning
- helse
- boforhold
- fritidsaktiviteter
- sosial kontakt
- vold og trygghet
- tilgang til service.

Ved undersøkelsen er nyttet kjennemerket familiefase. Dette kjennemerket grupperer personer, i det vesentligste etter alder, ekteskapelig status og om personen har barn. Ved gruppering etter familiefase er enslig forsørger definert som person som enten er ugift eller før gift og som bor sammen med egne barn (medregnet stebarn og adoptivbarn) i alderen 0-19 år¹. Etter familiefasedefinisjonen er betegnelsen gift nyttet for både gifte og samboende personer.

Av de i alt 3 929 personene som svarte ved undersøkelsen, var 95 personer (2,4 prosent) enslige forsørgere. En del resultater som belyser sider ved levekårene for denne gruppen, er gitt i tabellene 5-11 nedenfor. Tabell 7 gir inntekts- og formuesopplysninger for ulike typer husholdninger. Enslig-forsørger-husholdning er definert som voksen person som bor alene med barn i aldersgruppen 0-19 år. I alt 85 husholdninger, eller 4,3 prosent av alle husholdninger, var enslig-forsørger-husholdninger.

Tabell 5. Oversikt over lønn og materielle goder/sysselsetting for personer 16-79 år, i ulike familiefaser. Prosent. 1980¹ og 1983

	Alle		Enslige forsørgere		Gifte med barn			
					0-6 år		7-19 år	
	1980	1983	1980	1983	1980	1983	1980	1983
LØNN OG MATERIELLE GODER								
Andel av ansatte som er lavlønte ²	37	29	59	41	26	21	32	22
Andel av ansatte med bestemte ekstraytelser ³ i arbeidet	20	39	5	14	21	20	22	24
Andel personer i husholdningen med								
Personbil	77	80	51	62	95	95	92	95
Egen telefon	65	79	43	58	53	77	75	87
SYSSELSETTING								
Andelen sysselsatte ⁴	66	66	71	57	75	80	84	87
Andelen sysselsatte med								
Deltid	29	28	36	53	27	29	35	35
Lang ukentlig arbeidstid ⁵	18	17	5	6	22	25	22	18
Andelen yrkesaktive i 1979/82	63	61	57	53	67	64	65	66
Med 1 300 timer eller mer i inntektsgivende arbeid som var langtidsledige ⁶	3	4	8	3	2	3	3	3
Tallet på ansatte	2 148	2 237	63	52	470	486	526	622
Tallet på sysselsatte	2 571	2 588	66	54	553	567	657	719
Tallet på yrkesaktive i 1979/82	2 923	2 877	75	64	617	598	675	722
Tallet på personer som svarte	3 885	3 929	93	95	742	713	779	829

¹ Levekårsundersøkelsen 1980. ² Ansatte med en (beregnet) timelønn i hovedyrket under kr 41,17.

³ F.eks. fri bolig, tjenestebil etc. ⁴ Personer som vanligvis utfører inntektsgivende arbeid av minst en times varighet pr. uke. ⁵ Samlet vanlig arbeidstid på 45 timer eller mer i uken i hoved- og bijobb.

⁶ Personer som til sammen har vært arbeidsledige i mer enn 8 uker i 1982.

K i l d e: Levekårsundersøkelsen 1983, NOS B 511, Oslo 1984.

¹ Definisjonen av enslig forsørger slik den følger av grupperingen av personer etter familiefase, utelukker ikke at enslig forsørger kan bo sammen med egne barn på 20 år eller mer eller andre voksne personer.

Tabell 6. Oversikt over utdanning/helse/sosial kontakt for personer 16-79 år, i ulike familiefaser. Prosent. 1980¹ og 1983

	Alle		Enslige forsørgere		Gifte med barn			
	1980	1983	1980	1983	0-6 år		7-19 år	
	1980	1983	1980	1983	1980	1983	1980	1983
UTDANNING								
Andel med utdanning utover grunnskole	46	51	58	42	59	72	42	50
Andel yrkesaktive i 1979/82 med yrkesopplæring siste år	22	23	30	14	27	29	21	24
HELSE								
Andel med								
Langvarig sykdom	47	48	39	56	30	36	46	46
Hyppige symptomer på nervøse lidelser ²	7	7	12	20	4	3	6	5
Sterkt nedsatt arbeidsevne ³	10	11	8	12	3	4	6	7
Nedsatt bevegelsesevne ³	10	10	7	12	1	2	4	5
Hjelpetrequende ⁴	6	6	0	0	0	1	2	3
SOSIAL KONTAKT								
Andel								
Som bor alene	12	13	4	0	0	0	0	0
Uten besøkskontakt med naboer	24	24	25	30	17	17	19	16
Uten fortrolig venn	25	25	22	13	26	24	29	26
Som ikke er aktiv i noen organisasjon eller forening	48	49	62	65	45	45	39	36
Som sjelden eller aldri utveksler praktiske tjenester med naboer	26	27	27	31	17	18	19	18
Tallet på personer som svarte	3 885	3 929	93	95	742	713	779	829

¹ Levekårsundersøkelsen 1980. ² Til denne gruppen regnes personer som svarte at de i løpet av de siste 6 måneder ofte i) var plaget av svært kraftig hjertebank uten på forhånd å ha anstrengt seg, ii) eller var plaget av nervøsitet, angst, rastløshet eller iii) hadde følt seg deprimert. ³ Personer med nedsatt bevegelsesevne svarte enten at de ikke uten vansker kan gå i trapper eller at de ikke uten vansker kan "gå en 5 minutters tur i noenlunde raskt tempo". Forbigående vansker, f.eks. på grunn av beinbrudd, er ikke regnet med. ⁴ Som hjelpetrequende regner en personer som "ikke uten hjelp av andre klarer daglige vareinnkjøp eller vask og rengjøring av boligen".

K i l d e: Levekårsundersøkelsen 1983, NOS B 511, Oslo 1984.

Tabell 7. Inntekt og formue for ulike typer husholdninger¹. 1982. Kr

	Alle	Enslige forsørgere	Gifte med barn	
			0-6 år	7-19 år
Gjennomsnittlig disponibel husholdningsinntekt ²	104 700	81 100	107 000	149 100
Gjennomsnittlig disponibel inntekt pr. forbruksenhet ³ ...	53 200	41 700	39 700	51 300
Gjennomsnittlig bruttoformue ⁴	155 500	76 700	197 100	198 300
Gjennomsnittlig nettoformue ⁵	88 900	41 400	46 400	84 000
Tallet på husholdninger	1 963	85	351	386

¹ Til husholdningen er regnet alle personer som er fast bosatt i en bolig og som spiser minst ett daglig måltid sammen. Midlertidig fraværende personer er også tatt med. ² Disponibel inntekt er lik total inntekt minus sum skatter. Totalinntekten er definert som summen av følgende inntekter: Brutto lønnsinntekt inkl. brutto lønnsinntekt om bord, netto næringsinntekt før fondsavsetninger etc., nettoinntekt av bolig eller fritidshus, renteinntekt før fradrag av skattefritt beløp, aksjeutbytte før fradrag av skattefritt beløp, andre kapitalinntekter, skattepliktige ytelser fra folketrygden, tjenestepensjon etc., bidrag, barnetrygd, fradrag i inntekt for forsørger, bostøtte og stipend. Renteutgifter og underskudd i borettslag er regnet som negativ inntekt. ³ I beregning av antall forbruksenheter i husholdningen har første voksne person i husholdningen fått vekten 1,0, øvrige voksne personer i husholdningen har fått vekten 0,7, mens barn har fått vekten 0,5. ⁴ Bruttoformue er lik sum av realkapital, finanskapital, utestående fordringer og gjenkjøpsverdi av livsforsikringspoliser. ⁵ Nettoformue er bruttoformue minus gjeld.

K i l d e: Levekårsundersøkelsen 1983, NOS B 511, Oslo 1984.

Tabell 8. Fysisk arbeidsmiljø blant sysselsatte personer i ulike familiefaser. Prosent. 1983

	Alle	Enslige forsørgere	Gifte med barn	
			0-6 år	7-19 år
Andel sysselsatte som daglig				
Må løfte tungt	33	41	34	28
Må arbeide i belastende arbeidsstillinger ...	38	46	39	37
Har arbeid som krever gjentatte og ensidige bevegelser	42	54	39	45
Andel sysselsatte som er utsatt for				
Klimatiske arbeidsmiljøproblemer ¹	34	49	37	28
Forurensninger ²	22	17	25	19
Ergonomiske arbeidsmiljøproblemer ³	64	74	63	64
Risikofyllt arbeidsmiljø	28	17	33	25
Støy	28	32	32	24
Arbeidsulykker				
Yrkesaktive i 1982				
Andel som var utsatt for arbeidsulykker	5	3	5	5
Gjennomsnittlig antall fraværsdager. Dager .	1,1	2,7	0,9	1,3
Tallet på yrkesaktive i 1982	2 877	64	598	722
Tallet på sysselsatte	2 588	54	567	719

¹ Dette er sysselsatte personer som vanligvis er utsatt for minst ett av følgende arbeidsforhold: Trekk, høy temperatur (over 30° C), kulde (under 10° C) eller fuktighet. ² Dette er sysselsatte personer som vanligvis er utsatt for minst ett av følgende arbeidsforhold: Stein støv, metallstøv e.l., sveiserøyk, damper fra løsningsmidler e.l., eller på annen måte forurenset luft. ³ Dette er sysselsatte personer som er utsatt for minst ett av følgende arbeidsforhold: Det kreves daglig tunge løft, en må daglig arbeide i bøyde, vridde eller på annen måte belastende arbeidsstillinger, arbeidet inneholder mye gjentatte og ensidige bevegelser, arbeidet er slik at en vanligvis er fysisk utmattet etter arbeidsdagen.

K i l d e: Levekårsundersøkelsen 1983, NOS B 511, Oslo 1984.

Tabell 9. Organisatorisk arbeidsmiljø blant sysselsatte personer i ulike familiefaser. Prosent. 1983

	Alle	Enslige forsørgere	Gifte med barn	
			0-6 år	7-19 år
Andel sysselsatte				
Med fast daglig frammøtetid	73	74	69	75
Med fleksitid	14	13	14	12
Som kan gå fra arbeidet en kort stund	84	82	81	83
Som ikke bestemmer over eget arbeidstempo ...	17	26	17	15
Som ikke bestemmer over egne arbeidsoppgaver	24	30	23	21
Med oppjaget og masete arbeidssituasjon	8	4	9	9
Med lite variert arbeid	20	30	17	18
Tallet på sysselsatte	2 588	54	567	719

K i l d e: Levekårsundersøkelsen 1983, NOS B 511, Oslo 1984.

Tabell 10. Boforhold for personer i ulike familiefaser. Prosent. 1983

	Alle	Enslige forsørgere	Gifte med barn	
			0-6 år	7-19 år
Boligens standard				
Andel som				
Bor i bolig uten bad eller WC	7	6	3	3
Bor i fuktig bolig	4	12	4	3
Bor i kald bolig	5	10	4	2
Bor i bolig med bad og WC og uten kalde eller fuktige rom	87	81	91	93
Botetthet				
Andel som				
Bor trangt ¹	13	12	24	14
Bor svært romslig ²	29	21	6	8
Bor umoderne eller trangt ³	24	28	30	20
Tallet på personer som svarte	3 929	95	713	829

¹ En person bor trangt dersom i) personen bor alene og disponerer ett rom, eller ii) personen tilhører en flerpersonhusholdning som disponerer mindre enn ett rom pr. person. Som beboelsesrom regnes ikke kjøkken, bad, entre eller små rom under 6 m². ² En person bor svært romslig dersom i) personen bor alene og disponerer 3 rom eller mer, eller ii) personen tilhører en flerpersonhusholdning der det er minst 2 rom pr. person. ³ Dette er personer som bor i bolig uten bad eller WC, i fuktig bolig, i kald bolig eller som bor trangt.

K i l d e: Levekårsundersøkelsen 1983, NOS B 511, Oslo 1984.

Tabell 11. Vold og trygghet blant personer i ulike familiefaser. Prosent. 1983

	Alle	Enslige forsørgere	Gifte med barn	
			0-6 år	7-19 år
Andel som har vært utsatt for vold og trusler det siste året ¹	4	14	3	2
Andel som er urolig for å bli utsatt for vold eller trusler på bostedet ²	8	7	7	5
Tallet på personer som svarte	3 929	95	713	829

¹ Både alvorlige voldstilfeller, som førte til synlige merker eller kroppsskader, og mindre alvorlige tilfeller, som ikke resulterte i dette er regnet med. ² Spørsmålet gjelder om intervjupersonen den siste tiden har vært urolig for å bli utsatt for vold eller trusler når han/hun går ute alene på stedet. I instruksjonen er det presisert at hvis personen lar være å gå ute alene av frykt for vold, skal dette også regnes med.

K i l d e: Levekårsundersøkelsen 1983, NOS B 511, Oslo 1984.

4.2. Inntektsstatistikk

Statistisk Sentralbyrå har utarbeidd inntektsstatistikk hvert tredje år siden 1967, og de sist publiserte statistikkene er for årene 1979 og 1982. SSB vil utarbeide inntektsstatistikk hvert år fra og med 1984.

Inntektsstatistikken inneholder opplysninger om bl.a. gjennomsnittsinntekter og inntektens sammensetning for personer og husholdninger. Statistikken bygger på utvalgsundersøkelser, og det viktigste kildemateriale er opplysninger fra skattelikningen.

Sammenliknet med tidligere inntektsstatistikk, er det i statistikken for 1982 foretatt en del forandringer i begrep og definisjoner. Dette gjelder bl.a. inntektsbegrepet og definisjon av husholdning og husholdningstype. Av denne grunn har vi funnet det interessant å orientere om inntektsstatistikken både for årene 1979 og 1982. En del hovedresultater er også presentert.

Inntektsstatistikk 1979

Inntektsstatistikken 1979 (Statistisk Sentralbyrå, 1982a) bygger på et utvalg av i alt 17 676 inntektstakere. Utvalget er sammensatt av to deler. Den ene delen av utvalget omfatter inntektstakere med høy inntekt og/eller formue. I tillegg kommer alle inntektstakere som var gift med disse inntektstakerne, samt alle inntektstakere som ble forsørget¹ av og som bodde sammen med en av inntektstakerne med høy inntekt/formue. I alt utgjorde denne delen av utvalget 3 276 inntektstakere. Den andre delen av utvalget ble trukket blant alle de andre private husholdningene i landet, og omfatter i alt 14 400 inntektstakere. Felleshusholdninger som omfatter personer bosatt i aldershjem, pensjonater mv. er ikke tatt med.

Grunnlaget for statistikken er opplysninger om inntekter og fradrag hentet fra skattelikningens materiale. Opplysningene er bestemt av skattelikningens regler og likningspraksis. Dette betyr at alle skattefrie inntekter som f.eks. visse ytelser av utpreget sosial karakter, gaver og visse gevinster ikke er tatt med.

Som inntektstakere er regnet alle personer som ble behandlet som selvstendige enheter ved skattelikningen 1979, uavhengig av om de var iliknet skatt på inntekt eller formue. Dette innebærer at ektefeller som ble liknet hver for seg² er regnet som to inntektstakere. Det samme gjelder ektefeller som ble liknet særskilt³, og i en del tilfeller også ektefeller som ble fellesliknet. Fellesliknede ektefeller er regnet som to inntektstakere dersom de leverte hver sin selvangivelse eller dersom det ble laget to ansettelser fordi begge ektefellene hadde pensjonsgivende inntekt. Forsørgede personer, dvs. personer som det ble gitt barnetrygd, forsørgerfradrag eller særfradrag (pga. forsørgelse) for i 1979, er regnet som inntektstakere dersom de ble særskilt⁴ eller selvstendig⁵ liknet for 1979.

¹ En inntektstaker er regnet som forsørget når det ble gitt barnetrygd, forsørgerfradrag eller særfradrag (pga. forsørgelse) for vedkommende. ² Dette gjelder ektefeller hvor ekteskapet er inngått i tiden fra 2. november året før inntektsåret til utgangen av inntektsåret. Ektefeller som er separert pr. 31. desember i inntektsåret eller som til stadighet lever atskilt, skal også liknes hver for seg. Det samme gjelder ektefeller som var separert eller levde atskilt pr. 1. november året før inntektsåret og som på det tidspunkt var bosatt i hver sin kommune, selv om de ikke var separert eller levde atskilt pr. 31. desember i inntektsåret. ³ Som hovedregel skal ektefeller liknes under ett (felleslikning - skatteklasser 2). For å dempe progresjonen ved likning under ett, foreligger det imidlertid adgang til særskilt likning av ektefellen. Bestemmelsene går ut på at ektefeller som begge har inntekt ved arbeid, næringsdrift eller annen virksomhet (arbeidsinntekt), kan kreve at den laveste netto arbeidsinntekt blir liknet særskilt. Som inntekt ved arbeid regnes også gratiale, tantieme, provisjon, vartpenger, pensjon, livrenter og liknende ytelser. Det er nødvendig for ektefellene å ta stilling til hvilken likningsmåte som samlet gir lavest skatt. (Dersom den ene ektefellen har en svært lav inntekt, vil det aldri være fordelaktig å gjennomføre særskilt likning.) Dersom ektefellene sender hver sin selvangivelse plikter likningskontoret å velge den likningsmåte som gir ektefellene lavest skatt sett under ett - særskilt likning eller likning under ett med fordeling av skatten - når ektefellene ikke har krevd en spesiell likningsmåte, og adgangen til særskilt likning foreligger. Selv om det bare er en av ektefellene som sender selvangivelse over egen inntekt og formue, fordi den andre ektefellen har unnlatt å sende selvangivelse, vil likevel den gunstigste likningsmåte bli valgt. Ved særskilt likning skatteberegnes begge ektefeller i skatteklasser 1. Formuen blir imidlertid alltid skatteberegnet under ett i skatteklasser 2. ⁴ Barn under 17 år (13-16 år) liknes særskilt for arbeidsinntekt. Eventuell annen inntekt og formue liknes hos forsørgeren. ⁵ Barn som er 17 år eller eldre, skal som hovedregel liknes selvstendig for hele sin inntekt og formue.

For hver inntektstaker har en opplysninger om eventuell ektefelle, forsørgede barn og andre forsørgede personer som ikke er regnet som inntektstakere. Eventuell inntekt og formue til disse personene er slått sammen med inntektstakerens egen inntekt og formue.

Ugifte personer som ikke var forsørget, er regnet som inntektstakere selv om de ikke hadde noen inntekt eller formue ved skattelikningen.

En husholdning er som hovedregel definert slik at den består av alle personer som hadde samme bopel og etternavn, med det unntak at det aldri er mer enn ett ektepar i hver husholdning. Ektefeller (men ikke samboere) er gruppert i samme husholdning og forsørgede¹ barn og andre forsørgede personer er gruppert sammen med forsørgeren uavhengig av etternavnet.

I tabellverket er det skilt mellom forskjellige typer husholdninger, f.eks. enslige, ektepar med barn, enslige forsørgere med barn, andre husholdninger etc. Ifølge definisjonen ovenfor, vil ektepar med barn omfatte ektepar med kun forsørgede¹ barn. Ektepar som bor sammen med både forsørgede¹ og ikke-forsørgede¹ barn er gruppert som "andre husholdninger". De forannevnte grupperingsreglene er også anvendt for enslige forsørgere med barn. Samboere med barn er gruppert som to enslige-forsørger-husholdninger (med barn) dersom begge har særkullsbarn og uavhengig av om de har fellesbarn eller ikke. Dersom bare den ene samboeren har særkullsbarn, vil denne personen (sammen med barna) være gruppert som enslig forsørger med barn. Den andre samboeren vil da være gruppert i en annen husholdning, vanligvis i husholdningsgruppen enslige.

I statistikken er tallene for inntektstakere og husholdninger beregnet ved en "oppblåsing" av de innsamlede utvalgstill mot Skattestatistikk 1979 (Statistisk Sentralbyrå, 1981b). Med den definisjon som ble nyttet for henholdsvis inntektstaker og husholdning, kom en på denne måten fram til i alt 2 897 676 inntektstakere og 1 671 428 husholdninger. Av husholdningene var 63 565 (3,8 prosent) enslige forsørgere med barn, ifølge den definisjon som er nyttet for denne husholdningstypen.

Tabellene 12-20, nedenfor, gir en del resultater fra Inntektsstatistikk 1979 for gruppen enslige forsørgere med barn. Til sammenlikning er det gitt tilsvarende opplysninger for ektepar med barn.

Tabell 12. Husholdninger. Personer, inntektstakere og inntekt pr. husholdning for ulike typer husholdninger. 1979

Husholdningstype	Tallet på husholdninger	Gjennomsnittlig antall personer pr. husholdning	Gjennomsnittlig antall inntektstakere pr. husholdning	Gjennomsnittlig inntekt pr. husholdning. Kr
Alle husholdninger	1 671 428	2,5	1,7	80 900
Enslige forsørgere med barn ..	63 565	2,6	1,2	44 700
Ektepar med 1 barn	129 271	3,0	1,9	99 100
Ektepar med 2 barn	189 993	4,0	1,9	99 900
Ektepar med 3 barn	84 334	5,0	2,1	100 200
Ektepar med 4 el. flere barn .	27 592	6,3	2,4	101 300

¹ I tabell 12 og tabellene 13-20 er inntekt definert som summen av nettoinntekt ved den ordinære statskattelikningen pluss særfradrag og nettoinntekt ved sjømannsskatteordningen. Dersom nettoinntekt ved den ordinære statsskattelikning pluss særfradrag var positiv, er beløpet tatt med uavhengig av om det var iliknet skatt på inntekten. Dersom dette beløpet var negativt, ble det satt lik null. Husholdningens inntekt svarer til summen av inntekten til alle inntektstakere som inngår i husholdningen.

K i l d e: Inntektsstatistikk 1979, NOS B 267, Oslo 1982.

¹ Med forsørgede barn menes barn som det for 1979 ble gitt barnetrygd, forsørgerfradrag eller særfradrag (pga. forsørgelse) for. En del av disse barna kan være inntektstakere, slik begrepet inntektstaker er definert i inntektsstatistikken, og ha inntekt og/eller formue større enn null.

Tabell 13. Husholdninger. Personer, inntektstakere og inntekt pr. husholdning, i ulike grupper for husholdningstype og inntektstakerens¹ kjønn. 1979

Husholdningstype og hovedinntektstakers kjønn	Tallet på husholdninger	Gjennomsnittlig antall personer pr. husholdning	Gjennomsnittlig antall inntektstakere pr. husholdning	Gjennomsnittlig inntekt ¹ pr. husholdning. Kr
Alle husholdninger	1 671 428	2,5	1,7	80 900
Hovedinntektstaker				
Mann	1 153 645	2,9	1,9	95 100
Kvinne	517 783	1,6	1,3	49 200
Enslige forsørgere med barn	63 565	2,6	1,2	44 700
Hovedinntektstaker				
Mann	5 039	2,5	1,2	72 400
Kvinne	58 526	2,6	1,2	42 300
Ektepar med barn	431 190	4,0	2,0	99 800
Hovedinntektstaker				
Mann	404 618	4,1	2,0	100 200
Kvinne	26 572	3,8	2,2	93 200

¹ Som hovedinntektstaker i husholdningen er regnet den inntektstakeren som hadde høyest inntekt.

K i l d e: Inntektsstatistikk 1979, NOS B 267, Oslo 1982.

Tabell 14. Husholdninger i grupper for husholdningstype, etter inntekt. Prosent. 1979

Husholdningens inntekt. Kr	Alle husholdninger	Enslige forsørgere med barn	Ektepar med 1 barn	Ektepar med 2 barn	Ektepar med 3 barn	Ektepar med 3 eller flere barn
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Under 16 000	4,0	11,7	1,1	1,3	1,9	0,7
16 000 - 19 999	7,3	5,1	0,3	0,5	0,7	0,0
20 000 - 24 999	5,9	11,1	0,9	0,2	0,5	1,5
25 000 - 29 999	3,6	8,5	0,9	0,6	0,7	1,5
30 000 - 39 999	7,3	14,5	2,8	1,4	1,7	4,4
40 000 - 49 999	6,1	12,0	3,1	2,9	1,9	3,6
50 000 - 59 999	7,1	12,0	7,3	6,4	6,9	4,4
60 000 - 69 999	7,9	8,5	9,5	11,0	9,3	7,3
70 000 - 79 999	7,5	7,3	9,6	10,8	8,8	8,0
80 000 - 99 999	12,6	6,3	20,1	22,3	25,0	21,1
100 000 - 149 999	20,1	2,5	34,7	32,2	31,5	38,6
150 000 - 199 999	7,2	0,3	8,1	8,1	7,4	5,1
200 000 og over	3,4	0,0	1,5	2,4	3,7	3,8

K i l d e: Inntektsstatistikk 1979, NOS B 267, Oslo 1982.

Tabell 15. Husholdninger etter inntekt, husholdningstype og formue¹. 1979

Husholdningstype og husholdningenes formue	Husholdninger i alt	Husholdningenes inntekt. Kr						
		Under 20 000	20 000- 29 999	30 000- 49 999	50 000- 69 999	70 000- 99 999	100 000- 149 999	150 000 og over
Enslige forsørgere med barn	63 656	10 565	12 462	16 884	13 066	8 648	1 615	234
Ingen formue	39 602	9 246	9 246	9 246	7 437	4 021	403	3
Kr 1 - 24 999	12 261	804	2 010	5 226	2 010	2 010	201	-
" 25 000 - 99 999	8 243)							
" 100 000 - 199 999	2 614)	606	1 206	2 412	3 619	2 617	1 011	231
" 200 000 og over	845)							
Ektepar med barn	431 190	7 665	5 836	20 912	71 576	137 918	143 183	44 100
Ingen formue	202 480	5 638	2 413	12 263	41 811	61 310	61 910	17 135
Kr 1 - 24 999	83 428	603	1 809	3 417	13 870	31 759	25 127	6 843
" 25 000 - 99 999	98 106	804	604	2 814	12 867	32 765	40 001	8 251
" 100 000 - 199 999	28 753	402	603	1 407	1 810	9 248	9 045	6 238
" 200 000 og over	18 423	218	407	1 011	1 218	2 836	7 100	5 633

¹ Formue er lik nettoformue ved statsskattelikningen. Dersom nettoformuen ved statsskattelikningen var positiv, ble beløpet tatt med uavhengig av om det var iliknet skatt på formuen. Negativ nettoformue ved statsskattelikningen er satt lik null.

K i l d e: Inntektsstatistikk 1979, NOS B 267, Oslo 1982.

Tabell 16. Husholdninger etter inntekt, husholdningstype og hovedinntektstakerens sosioøkonomiske¹ gruppe. 1979

Husholdningstype og hovedinntektstakerens sosioøkonomiske gruppe	Husholdninger i alt	Husholdningenes inntekt. Kr						
		Under 20 000	20 000- 29 999	30 000- 49 999	50 000- 69 999	70 000- 99 999	100 000- 149 999	150 000 og over
Enslige forsørgere med barn	63 565	10 656	12 462	16 884	13 066	8 648	1 615	234
Personlig næringsdrivende	2 431)							
Lønnstakere	37 598)	4 222	2 412	11 859	12 061	8 045	1 411	19
Pensjonister og trygdede	19 498	4 422	8 241	5 025	1 005	603	202	-
Andre	4 038	2 012	1 809	-	-	-	2	215
Ektepar med barn	431 190	7 665	5 836	20 912	71 576	137 918	143 183	44 100
Personlig næringsdrivende	59 405	2 428	1 812	7 643	9 456	16 897	12 499	8 670
Lønnstakere	361 857	3 422	3 218	11 460	59 503	119 205	129 869	35 180
Pensjonister og trygdede	6 837)							
Andre	3 091)	1 815	806	1 809	2 617	1 816	815	250

¹ Ved den sosioøkonomiske gruppering er som hovedregel opplysningene om størrelsen av de enkelte inntektsposter fra selvangivelsen lagt til grunn. Person med næringsinntekt som største inntektsgruppe er definert som personlig næringsdrivende. Lønnstakere er personer med lønnsinntekt som største inntektsgruppe. Gruppen pensjonister og trygdede består av inntektstakere med ytelser fra folketrygden og tjenestepensjon, livrenter, lån o.l. ytelser som største inntektspost.

K i l d e: Inntektsstatistikk 1979, NOS B 267, Oslo 1982.

Tabell 17. Husholdninger etter inntekt, husholdningstype og hovedinntektstakerens alder. 1979

Husholdningstype og hovedinntektstakerens alder	Husholdninger i alt	Husholdningenes inntekt. Kr						
		Under 20 000	20 000-29 999	30 000-49 999	50 000-69 999	70 000-99 999	100 000-149 999	150 000 og over
Enslige forsørgere med barn	63 565	10 656	12 462	16 884	13 066	8 648	1 615	234
Under 25 år	10 050	2 814	3 618	2 010	1 206	402	-	-
25-39 år	35 992	6 231	7 236	10 854	7 638	3 620	404	9
40-59 "	16 113)							
60-66 "	1 006)	1 611	1 608	4 020	4 222	4 626	1 211	225
67 år og over	1 006)							
Ektepar med barn	431 190	7 665	5 836	20 912	71 576	137 918	143 183	44 100
Under 25 år	16 282	804	603	2 413	5 427	6 030	1 005	-
25-39 år	274 307	5 234	3 822	11 658	50 225	97 093	84 637	21 608
40-59 "	133 328	1 625	1 210	5 635	14 487	33 583	55 928	20 860
60-66 "	5 662)							
67 år og over	1 611)	2	201	1 206	1 407	1 212	1 613	1 632

K i l d e: Inntektsstatistikk 1979, NOS B 267, Oslo 1982.

Tabell 18. Husholdninger etter inntekt, husholdningstype og hovedinntektstakerens ekteskapelige status. 1979

Husholdningstype og hovedinntektstakerens ekteskapelige status	Husholdninger i alt	Husholdningenes inntekt. Kr						
		Under 20 000	20 000-29 999	30 000-49 999	50 000-69 999	70 000-99 999	100 000-149 999	150 000 og over
Enslige forsørgere med barn	63 565	10 656	12 462	16 884	13 066	8 648	1 615	234
Ugifte	18 694	4 422	4 824	4 623	3 819	1 005	-	1
Separerte/skilte	35 397	6 233	6 834	8 241	7 840	5 028	1 008	213
Enker/enkemenn	9 474	1	804	4 020	1 407	2 615	607	20
Ektepar med barn	431 190	7 665	5 836	20 912	71 576	137 918	143 183	44 100

K i l d e: Inntektsstatistikk 1979, NOS B 267, Oslo 1982.

Tabell 19. Husholdningenes desilinntekter i ulike grupper for hovedinntektstakerens kjønn og husholdningstype. 1979. Kr

Desilnummer	Alle husholdninger	Hovedinntektstakeren mann			Hovedinntektstakeren kvinne		
		Alle husholdninger	Enslige forsørgere med barn	Ektepar med barn	Alle husholdninger	Enslige forsørgere med barn	Ektepar med barn
1	19 300	30 500	13 100	55 800	18 900	15 300	30 000
2	28 700	47 800	42 500	66 700	19 300	21 100	47 900
3	43 200	62 500	62 000	75 600	21 400	25 600	64 800
4	58 200	74 200	73 000	84 800	26 000	30 900	81 800
5 (median)	70 900	86 400	74 700	93 400	34 200	38 500	94 200
6	84 800	99 200	80 800	103 300	46 200	45 200	106 300
7	100 900	114 400	88 000	114 300	58 900	52 700	121 600
8	121 600	133 200	93 600	127 800	72 900	60 700	136 600
9	151 900	166 600	99 800	150 200	102 600	74 900	148 300

K i l d e: Inntektsstatistikk 1979, NOS B 267, Oslo 1982.

Tabell 20. Inntektsregnskap for ulike husholdningstyper. 1979

Husholdninger. Inntekts- og fradragposter	Alle hus- hold- ninger	Enslige for- sørgere med barn	Ektepar med 1 barn	Ektepar med 2 barn	Ektepar med 3 barn	Ektepar med 4 eller flere barn
Tallet på husholdninger	1 671 428	63 565	129 271	189 993	84 334	27 592
Inntektsposter	Millioner kroner					
Kontant- og naturallønn	115 476	2 312	13 151	20 027	8 781	2 767
Netto næringsinntekt av fast eiendom	964	4	108	150	101	24
Annen netto næringsinntekt	16 701	130	1 718	2 661	1 104	705
Nettoinntekt av prosentliknet boligeiendom, hytte og landsted	1 063	22	106	219	103	33
Gevinst ved salg av tomter mv.	380	20	23	64	34	31
Renteinntekt	3 741	51	184	277	113	39
Aksjeutbytte	511	33	26	54	48	8
Skattepliktige ytelser fra folketrygden, tjenestepensjon, livrenter, lån mv.	22 129	693	323	243	86	26
Andre inntekter ¹	845	395	36	61	45	15
Fradragposter						
Gjeldsposter	8 716	181	1 077	1 965	950	462
Del av underskudd i boligselskap	601	33	70	143	52	7
Pensjonstilskudd mv.	1 224	22	142	222	93	25
Premie for pensjonsforsikring	539	2	45	107	50	15
Pliktig underholdsbidrag og lånytelser	572	12	43	76	34	13
Andre fradrag	16 135	573	1 505	2 349	1 504	347
Spesielle korreksjoner	1 179	2	19	88	718	14
Inntekt	135 175	2 839	12 812	18 982	8 450	2 795

¹ Omfatter bl.a. underholdsbidrag.

K i l d e: Inntektsstatistikk 1979, NOS B 267, Oslo 1982.

Inntektsstatistikk 1982

Inntekts- og formuesundersøkelsen 1982 er en utvalgsundersøkelse som omfatter i alt 8 845 husholdninger. Husholdningene består av 24 453 personer. Utvalget er sammensatt av fire deler: Levekårsundersøkelsen 1983, Forbruksundersøkelsen 1982, utvalget til arbeidskraftundersøkelsen 2. kvartal 1983 og et ekstra utvalg på 272 personer over 79 år.

Grunnlaget for statistikken er opplysninger om inntekter og fradrag hentet fra skattelikningens materiale. Som inntekt er også regnet de skattefrie inntektene bostøtte, studiestipend og barnetrygd (Statistisk Sentralbyrå, 1985).

Som husholdning er regnet personer som bor i samme bolig og som har felles kosthold (minst ett måltid pr. dag). Felleshusholdninger er ikke regnet med. Alle personer under 17 år er regnet som barn, og alle som er 17 år og over er regnet som voksne. I statistikken er det hovedsakelig nyttet følgende gruppeinndeling for husholdningstype: 1 voksen, 2 voksne, 3 voksne, 1 voksen og 1 barn, 1 voksen med 2 eller flere barn, 2 voksne og 1 barn, 2 voksne og 2 barn, 2 voksne og 3 eller flere barn, andre husholdninger. Husholdningstypene 1 voksen med 1 barn og 1 voksen med 2 eller flere barn vil begge representere enslig-forsørger-husholdninger hvor enslig forsørger ikke bor sammen med annen voksen person, f.eks. samboer eller eget barn på 17 år eller mer. 2 voksne med barn omfatter også samboere med barn.

Etter "oppblåsing" av tallet på husholdninger i utvalget, er tallet på enslig-forsørger-husholdninger anslått til 82 150. Dette utgjør ca. 5,1 prosent av landets husholdninger. Forskjeller i husholdningsdefinisjonen og i definisjon av barn og husholdningstype ved inntektsstatistikken i 1979 og 1982 gjør det imidlertid vanskelig å sammenlikne tallet på enslig-forsørger-husholdninger i de to statistikkene.

Noen hovedresultater fra undersøkelsen i 1982 er gitt i tabellene 21-27, nedenfor.

I tabellene 21-27 er nyttet følgende innteksdefinisjoner:

Samlet inntekt = Yrkesinntekt pluss kapitalinntekt pluss overføringer mottatt.
Se oppsplitting av postene i tabell 27.

Disponibel inntekt = Samlet inntekt minus sum utliknet skatt.

Tabell 21. Husholdninger. Personer, yrkestilknyttede personer¹ og disponibel inntekt pr. husholdning, i grupper for husholdningstype. 1982

Husholdningstype	Tallet på husholdninger	Personer pr. husholdning	Yrkestilknyttede personer ¹ pr. husholdning	Disponibel inntekt pr. husholdning
Kroner				
Alle husholdninger	1 618 722	2,5	1,1	99 095
1 voksen	501 594	1,0	0,4	53 856
2 voksne	392 214	2,0	1,0	99 888
3 eller flere voksne	158 698	3,4	2,0	166 924
1 voksen og 1 barn	44 269	2,0	0,6	61 993
1 voksen og 2 eller flere barn	37 881	3,3	0,6	75 267
2 voksne og 1 barn	134 489	3,0	1,5	106 819
2 voksne og 2 barn	172 105	4,0	1,4	118 825
2 voksne og 3 eller flere barn	69 764	5,2	1,4	128 001
Andre husholdninger	107 708	4,8	2,1	170 686

¹ En person er yrkestilknyttet dersom yrkesinntekten (inntekt av næringsvirksomhet og lønnsinntekt) til sammen er større enn folketrygdens minsteytelse til alders- og uførepensjonister. I 1982 var det beløpet 31 228 kroner (gjennomsnitt).

Tabell 22. Husholdninger og deres gjennomsnittlige samlede inntekt/disponibel inntekt/disponibel inntekt pr. forbruksenhet, i grupper for husholdningstype. 1982. Kr

	Antall husholdninger	Samlet inntekt pr. husholdning	Disponibel inntekt pr. husholdning	Disponibel inntekt bruksenhet
Alle husholdninger	1 618 756	134 131	99 095	52 778
1 voksen	501 594	70 599	53 856	53 856
2 voksne	392 214	134 259	99 888	58 758
3 eller flere voksne	158 698	230 461	166 924	
1 voksen og 1 barn	44 269	77 090	61 993	41 329
1 voksen og 2 eller flere barn	37 881	93 083	75 267	35 360
2 voksne og 1 barn	134 489	151 166	106 819	48 554
2 voksne og 2 barn	172 105	163 601	118 825	44 009
2 voksne og 2 eller flere barn	69 764	172 581	128 001	38 903
Andre husholdninger	107 708	232 219	170 686	50 611

¹ I beregningen av antall forbruksenheter i husholdningen har første voksne person i husholdningen fått vekten 1,0, øvrige voksne personer i husholdningen har fått vekten 0,7, mens barn har fått vekten 0,5.

K i l d e: Inntektsstatistikk 1982, NOS B 569, Oslo 1985.

Tabell 23. Husholdninger. Personer, yrkestilknyttede personer og disponibel inntekt pr. husholdning for husholdninger med barn, i grupper for antall voksne og yngste barns alder. 1982

	Tallet på husholdninger	Personer pr. husholdning	Yrkestilknyttede personer pr. husholdning	Disponibel inntekt pr. husholdning
				Kroner
Alle husholdninger	1 618 722	2,5	1,1	99 095
Husholdninger med barn	556 216	3,9	1,4	119 612
Under 7 år	273 743	3,8	1,3	103 196
7-12 år	178 495	4,0	1,5	127 079
13-16 år	113 978	3,8	1,8	147 343
1 voksen med barn	82 150	2,6	0,6	68 114
Under 7 år	44 733	2,7	0,5	60 526
7-12 år	26 962	2,6	0,8	77 511
13-16 år	10 455	2,2	0,8	76 347
2 voksne med barn	376 358	3,9	1,4	116 236
Under 7 år	214 378	3,9	1,4	107 713
7-12 år	116 695	4,0	1,6	126 952
13-16 år	45 285	3,3	1,6	128 967
3 eller flere voksne med barn	107 708	4,8	2,1	170 686
Under 7 år	14 631	5,5	1,9	167 469
7-12 år	34 838	5,1	2,0	165 869
13-16 år	58 239	4,5	2,2	174 376

K i l d e: Inntektsstatistikk 1982, NOS B 569, Oslo 1985.

Tabell 24. Husholdninger i grupper for type husholdning, etter disponibel inntekt. Prosent. 1982

Husholdningens disponible inntekt. Kr	Alle hus- hold- ninger	1 voksen	1 voksen og 1 barn	1 voksen og 2 eller flere barn	2 voksne og 1 barn	2 voksne og 2 barn	2 voksne og 3 eller flere barn
I alt	100	100	100	100	100	100	100
Ingen inntekt	1	2	1	-	-	-	-
Under 40 000	13	37	16	16	2	0	0
40 000 - 79 999	28	48	56	43	14	10	7
80 000 - 119 999	27	11	26	31	46	45	44
120 000 - 159 999	18	1	1	8	29	33	33
160 000 - 199 999	8	0	-	1	8	8	10
200 000 og over	5	0	0	1	2	3	6
Disponibel inntekt pr. husholdning	99 095	53 856	61 993	75 267	106 819	118 825	128 001
Tallet på husholdninger	1 618 722	501 594	44 269	37 881	134 489	172 105	69 764

K i l d e: Inntektsstatistikk 1982, NOS B 569, Oslo 1985.

Tabell 25. Husholdninger i grupper for type husholdning, etter disponibel inntekt. Hovedinntektstaker¹ mann. Prosent. 1982

Husholdningens disponible inntekt. Kr	Alle hus- hold- ninger	1 voksen	1 voksen og 1 barn	1 voksen og 2 eller flere barn	2 voksne og 1 barn	2 voksne og 2 barn	2 voksne og 3 eller flere barn
I alt	100	100	100	100	100	100	100
Ingen inntekt	0	2	-	-	-	-	-
Under 40 000	6	27	10	2	1	0	0
40 000 - 79 999	22	49	35	19	13	10	8
80 000 - 119 999	33	18	51	53	47	46	44
120 000 - 159 999	23	2	4	20	28	32	33
160 000 - 199 999	10	1	-	2	7	8	9
200 000 og over	6	0	-	4	3	3	6
Disponibel inntekt pr. husholdning	112 920	63 830	80 572	107 738	106 071	118 262	127 711
Tallet på husholdninger	1 126 079	207 356	7 933	12 078	114 827	163 115	67 062

¹ Hovedinntektstaker i en husholdning er den inntektstaker som har fått registrert høyest bruttoinntekt blant inntektstakerne i husholdningen. I de tilfellene der det ikke finnes noen inntektstaker i husholdningen, regnes den eldste personen i husholdningen som hovedinntektstaker.

K i l d e: Inntektsstatistikk 1982, NOS B 569, Oslo 1985.

Tabell 26. Husholdninger i grupper for type husholdning, etter disponibel inntekt. Hovedinntektstaker kvinne. Prosent. 1982

Husholdningens disponible inntekt. Kr	Alle hus- hold- ninger	1 voksen	1 voksen og 1 barn	1 voksen og 2 eller flere barn	2 voksne og 1 barn	2 voksne og 2 barn	2 voksne og 3 eller flere barn
I alt	100	100	100	100	100	100	100
Ingen inntekt	1	1	1	-	-	-	-
Under 40 000	30	45	18	23	2	-	-
40 000 - 79 999	42	48	61	54	20	9	-
80 000 - 119 999	14	6	20	21	36	25	45
120 000 - 159 999	8	0	-	3	31	51	28
160 000 - 199 999	3	0	-	-	10	11	22
200 000 og over	2	0	0	-	1	4	5
Disponibel inntekt pr. husholdning	67 495	46 828	57 937	60 068	111 186	129 046	135 206
Tallet på husholdninger	492 643	294 238	36 336	25 803	19 663	8 990	2 702

K i l d e: Inntektsstatistikk 1982, NOS B 569, Oslo 1985.

Tabell 27. Inntektsregnskap for ulike husholdningstyper. Gjennomsnitt. 1982. Kr

	Alle husholdninger	Husholdningstype					
		1 voksen	1 voksen og 1 barn	1 voksen og 2 eller flere barn	2 voksne og 1 barn	2 voksne og 2 barn	2 voksne og 3 eller flere barn
Yrkesinntekt	116 407	47 000	57 763	72 442	156 098	170 645	169 185
+ Lønn inkl. sjøinntekt	100 770	42 371	53 900	64 582	141 639	144 865	132 116
+ Netto næringsinntekt for fondsavsetning, avskrivninger og særfradrag i fiske	15 637	4 629	3 863	7 860	14 458	25 779	37 070
+ Kapitalinntekt	-4 944	1 374	-5 229	-6 643	-15 205	-19 987	-16 834
+ Inntekt av bolig, hytte og landsted	754	256	243	561	920	1 315	1 197
+ Brutto renteinntekt	3 745	3 283	994	909	2 438	2 541	2 417
+ Aksjeutbytte	464	356	6	277	1 159	430	81
- Gjeldsrenter	-10 524	-2 806	-5 827	-12 081	-20 303	-24 007	-20 980
- Underskudd i borettslag .	-541	-374	-911	-790	-757	-979	-889
+ Andre kapitalinntekter ..	1 157	659	267	4 481	1 337	713	1 339
+ Overføringer mottatt	22 668	22 224	24 555	27 284	10 273	12 944	20 230
+ Ytelser fra folketrygden	16 205	19 060	10 863	6 228	3 656	2 468	1 991
+ Tjenestepensjon, livrenter o.l.	2 009	2 548	928	482	240	132	66
+ Bidrag o.l.	553	69	4 055	5 317	988	580	1 124
+ Barnetrygd	2 512	.	6 748	12 832	3 678	7 329	13 240
+ Bostøtte	317	399	995	802	314	321	404
+ Stipend	357	131	134	73	285	79	233
+ Forsørgerfradrag	715	17	833	1 549	1 113	2 035	3 171
= Samlet inntekt	134 131	70 599	770 909	93 083	151 166	163 601	172 581
- Sum utliknet skatt	-35 036	-16 742	-15 097	-17 816	-44 347	-44 775	-44 580
+ Sum skatter	37 017	17 611	16 114	18 764	47 053	47 401	47 125
- Sum fradrag i skatt	-1 982	-869	-1 077	-948	-2 705	-2 626	-2 544
= Disponibel inntekt	99 095	53 856	61 993	75 267	106 819	118 825	128 001
Antall observasjoner	8 845	1 986	180	155	775	984	409

K i l d e: Inntektsstatistikk 1982, NOS B 569, Oslo 1985.

4.3. Forbruksundersøkelser

Siden 1974 har Statistisk Sentralbyrå gjennomført årlige forbruksundersøkelser. Hovedformålet med undersøkelsene har vært å gi en detaljert oversikt over private husholdningers forbruk, som grunnlag for ajourføring av vektgrunnet i konsumprisindeksen. Det er videre tatt sikte på å kartlegge forbruket i forskjellige grupper av husholdninger. Ved presentasjon av undersøkelsesresultatene er husholdningene gruppert etter kjennemerker som husholdningstype, hovedinntektstakers yrkesstatus og alder, bostedsstrøk, størrelse av forbruksutgift i alt o.l.

Datainnsamlingen foretas ved regnskapsføring og intervju. De publiserte resultatene for årene 1980 - 1982 (Statistisk Sentralbyrå, 1984b) bygger på registreringer som ble foretatt ved undersøkelsene i 1980, 1981 og 1982. Utgift pr. husholdning er et veiet gjennomsnitt av private husholdningers utgifter i perioden 1980 - 1982, regnet i 1982-priser.

Forbruksundersøkelsene er utvalgsundersøkelser, og ved undersøkelsen i 1980 deltok 1 139 husholdninger, i 1981 1 537 husholdninger og i 1982 1 463 husholdninger. Som husholdning er regnet personer som bor i samme bolig og som har felles kost (minst ett måltid pr. dag). Av de i alt 4 139 husholdningene som deltok i Forbruksundersøkelsene 1980, 1981 og 1982 var 149 husholdninger enslig med barn under 16 år og eventuelt andre personer i tillegg. I alt 105 husholdninger eller ca. 2,5 prosent av det totale antall husholdninger bestod av enslig med barn under 16 år (og ikke andre personer i tillegg).

For sistnevnte husholdningsgruppe er det ikke presentert resultater for årene 1980 - 1982. Tall for utgift pr. husholdning, er imidlertid publisert for gruppen enslig med barn under 16 år og eventuelt andre personer i tillegg.

Tabell 28. Utgift pr. husholdning pr. år i forskjellige typer av husholdninger, etter vare- og tjenestegruppe. 1980 - 1982. Kr

Vare- og tjenestegruppe	Alle husholdninger	Enpersonhusholdninger	Ektepar uten barn ¹	Ektepar med barn under 16 år ²			1 enslig med barn under 16 år og ev. andre personer i tillegg
				1 barn	2 barn	3 eller flere barn	
Forbruksutgift i alt	88 014	45 801	80 398	108 882	117 393	119 471	85 092
Matvarer	18 096	8 419	16 877	20 251	22 850	28 844	18 591
Drikkevarer og tobakk	3 543	1 991	3 778	4 273	4 017	3 286	4 032
Klær og skotøy	7 680	3 629	5 821	9 160	11 063	10 679	9 471
Bolig, lys og brensel	15 613	10 251	14 861	20 935	22 878	21 518	16 588
Møbler og husholdningsartikler	7 623	3 943	7 498	11 340	11 009	11 408	8 354
Helsepleie	1 826	1 232	1 958	1 905	1 752	2 017	1 153
Reiser og transport	17 112	6 412	15 647	22 156	22 311	21 598	12 643
Fritidssystemer og utdanning	9 517	4 455	7 981	11 038	13 534	13 695	7 532
Andre varer og tjenester	7 005	5 469	5 977	7 823	7 979	6 425	6 727
Tallet på husholdninger	4 139	784	913	365	546	222	149
Personer pr. husholdning	2,63	1,00	2,00	3,00	4,00	5,21	2,85

¹ Omfatter ikke personer i tillegg til ektefellene. ² Omfatter ikke personer i tillegg til ektefeller og barn under 16 år.

K i l d e: Forbruksundersøkelse 1980 - 1982, NOS B 449, Oslo 1984.

4.4. Tidsnyttingsundersøkelser

Statistisk Sentralbyrå har gjennomført tidsnyttingsundersøkelser i 1971-72 og 1980-81.

Tidsnyttingsundersøkelsen 1980-81 (Statistisk Sentralbyrå, 1983) bygger på et utvalg av personer 16-74 år som var bosatt utenfor institusjon. I alt 5 049 personer ble oppsøkt for intervju, og av disse deltok vel 3 300 personer i undersøkelsen.

Formålet med tidsnyttingsundersøkelsen var å skaffe en samlet oversikt over hvorledes forskjellige grupper i befolkningen bruker sin tid, og datainnsamlingen ble foretatt ved dagbokføring av de viktigste gjøremål/aktiviteter av de personene som deltok i undersøkelsen. Hver person førte dagbok i to påfølgende dager, og dagbokperiodene dekket til sammen året fra 1. oktober 1980 til 30. september 1981. I tillegg til å føre opp viktigste aktivitet/gjøremål for hvert tidsintervall i døgnet, avmerket intervjupersonen også hvem han/hun var sammen med når de ulike aktivitetene ble utført.

Kjennemerket familiefase er nyttet i undersøkelsen. Dette kjennemerket grupperer personer, i det vesentligste etter alder, ekteskapelig status og om personen har barn. Ved gruppering etter familiefase er enslig forsørger definert som person som enten er ugift eller før gift og som bor sammen med egne barn (medregnet stebarn og adoptivbarn), i alderen 0-18 år. Gruppen av gifte omfatter både gifte og samboende.

Som husholdning er regnet personer som bor sammen, og som spiser minst ett daglig måltid sammen. Leieboere er ikke medregnet.

En del sentrale resultater fra undersøkelsen er gitt i tabellene 29-35 nedenfor.

Tabell 29. Personer i grupper for familiefase og kjønn. Døgnet etter tid nyttet til forskjellige aktiviteter. Gjennomsnitt for alle dager. 1980-81. Timer

	Alle			Enslige forsørgere			Gifte med barn under 7 år			Gifte med yngste barn 7-18 år		
	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner
I alt	24,0	24,0	24,0	24,0	24,0	24,0	24,0	24,0	24,0	24,0	24,0	24,0
Inntektsgivende arbeid, arbeidsreiser mv. ¹	3,5	4,7	2,4	3,7	5,5	3,1	3,4	5,4	1,5	4,3	6,0	2,8
Husholdsarbeid ²	3,7	2,4	4,8	4,2	2,9	4,6	5,1	3,1	6,9	4,0	2,6	5,2
Utdanning ³	0,5	0,5	0,5	0,3	0,5	0,3	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2
Personlige behov ⁴ ..	10,2	10,2	10,3	10,0	10,0	10,1	9,9	9,8	10,1	10,0	9,8	10,2
Fritid ⁵	6,0	6,1	5,9	5,7	5,0	5,9	5,4	5,5	5,3	5,5	5,4	5,5
Annet/uoppgitt	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Tallet på observasjoner	6 600	3 169	3 431	135	31	104	1 234	602	632	1 392	638	754

¹ Omfatter ordinært arbeid og overtidsarbeid i hovedyrke, jordbruks-, skogbruks- og fiskearbeid på eget bruk/egen båt, arbeid i biyrke, måltider på arbeidsplassen og tid tilbrakt på arbeidsplassen før og etter arbeidstid (pauser). ² Omfatter husarbeid, vedlikeholdsarbeid, omsorgsarbeid, kjøp av varer og tjenester, annet husholdsarbeid og reiser i samband med husholdsarbeid. ³ Omfatter undervisning, hjemmearbeid og studier i tilknytning til undervisning, lesing av faglitteratur, pauser (opphold på utdanningsstedet og reiser i samband med utdanning). ⁴ Omfatter personlig pleie og måltider. ⁵ Omfatter idrett og friluftsliv, underholdning, fjernsynsseing, sosialt samvær, lesing og annen fritid og reiser i samband med fritid.

K i l d e: Tidsnyttingsundersøkelsen 1980-81, NOS B 378, Oslo 1983.

Tabell 30. Personer i grupper for kjønn og familiefase. Tid nyttet til forskjellige typer husholdsarbeid. Gjennomsnitt for alle dager. 1971-72¹ og 1980-81. Timer

	Husholdsarbeid i alt		Husarbeid		Vedlikeholdsarbeid		Omsorg for barn		Kjøp av varer og tjenester		Annet husholdsarbeid		Reiser i samband med husholdsarbeid		Tallet på observasjoner	
	1971-72	1980-81	1971-72	1980-81	1971-72	1980-81	1971-72	1980-81	1971-72	1980-81	1971-72	1980-81	1971-72	1980-81	1971-72	1980-81
Menn i alt	2,2	2,4	0,6	0,8	0,7	0,6	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	3 389	3 169
Enslige forsørgere ...	1,9	2,9	0,8	1,9	0,5	0,2	0,1	0,4	0,2	0,3	0,1	0,1	0,2	0,1	50	31
Giftede med barn under 7 år	2,5	3,1	0,5	0,7	0,7	0,7	0,5	1,0	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	471	602
Giftede med yngste barn 7-18 år ...	2,4	2,6	0,6	0,8	0,8	0,7	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	1 282	638
Kvinner i alt	5,9	4,8	4,3	3,0	0,2	0,3	0,6	0,6	0,4	0,4	0,2	0,1	0,2	0,2	3 686	3 431
Enslige forsørgere	5,8	4,6	3,9	2,6	0,3	0,2	0,6	1,0	0,4	0,4	0,3	0,0	0,3	0,1	200	104
Giftede med barn under 7 år	7,8	6,9	4,8	3,4	0,1	0,2	2,1	2,3	0,4	0,5	0,2	0,1	0,2	0,1	536	632
Giftede med yngste barn 7-18 år ...	6,9	5,2	5,1	3,5	0,2	0,3	0,7	0,6	0,4	0,4	0,2	0,1	0,3	0,2	1 385	754

¹ Tidsnyttingsundersøkelsen 1971-72.

K i l d e: Tidsnyttingsundersøkelsen 1980-81, NOS B 378, Oslo 1983.

Tabell 31. Andel av personer som utførte forskjellige typer husholdsarbeid i løpet av dagen, i grupper for kjønn og familiefase. Gjennomsnitt for alle dager. 1971-72¹ og 1980-81

	Husholds- arbeid i alt		Husarbeid		Vedlike- holds- arbeid		Omsorg for barn		Kjøp av varer og tjenester		Annet husholds- arbeid		Reiser i samband med husholds- arbeid		Tallet på observa- sjoner	
	1971- 72	1980- 81	1971- 72	1980- 81	1971- 72	1980- 81	1971- 72	1980- 81	1971- 72	1980- 81	1971- 72	1980- 81	1971- 72	1980- 81	1971- 72	1980- 81
Menn i alt	79	85	49	61	32	31	16	20	30	33	27	17	24	21	3 389	3 169
Enslige forsørgere	74	90	38	87	32	10	16	42	30	48	20	16	30	10	50	31
Gifte med barn under 7 år	85	93	52	65	34	31	51	70	31	34	27	18	24	23	471	602
Gifte med yngste barn 7-18 år ...	81	84	50	59	38	36	21	28	29	29	28	18	23	22	1 282	638
Kvinner i alt	98	97	95	94	22	22	36	32	46	48	28	17	36	28	3 686	3 431
Enslige forsørgere	98	99	97	95	25	15	39	69	45	49	32	11	37	24	200	104
Gifte med barn under 7 år	100	100	99	99	19	19	95	98	51	54	26	17	40	36	536	632
Gifte med yngste barn 7-18 år ...	99	99	99	98	23	24	48	51	49	49	29	16	37	28	1 385	754

¹ Tidsnyttingsundersøkelsen 1971-72.

K i l d e: Tidsnyttingsundersøkelsen 1980-81, NOS B 378, Oslo 1983.

Tabell 32. Personer i grupper for kjønn og familiefase. Fritid og andel av fritid tilbrakt utenfor hjemmet. Gjennomsnitt for alle dager. 1971-72¹ og 1980-81

	Alle		Menn		Kvinner	
	1971-72	1980-81	1971-72	1980-81	1971-72	1980-81
Timer						
Fritid tilbrakt utenfor hjemmet						
Alle	2,1	2,4	2,2	2,6	2,0	2,2
Enslige forsørgere	2,0	2,2	2,3	1,8	1,9	2,3
Gifte med barn under 7 år	2,0	2,2	1,9	2,4	2,0	2,0
Gifte med barn 7 - 18 år	1,8	2,0	2,0	2,1	1,7	1,9
Prosent						
Andel av fritid tilbrakt utenfor hjemmet						
Alle	41	40	42	42	39	37
Enslige forsørgere	38	38	41	36	38	39
Gifte med barn under 7 år	41	40	41	43	42	37
Gifte med barn 7 - 18 år	38	36	39	38	36	34

¹ Tidsnyttingsundersøkelsen 1971-72.

K i l d e: Tidsnyttingsundersøkelsen 1980-81, NOS B 378, Oslo 1983.

Tabell 33. Personer i grupper for kjønn og familiefase, etter fritid tilbrakt sammen med personer utenom husholdningen. Gjennomsnitt for alle dager. 1980-81

	I alt	Fritid tilbrakt sammen med personer utenom husholdningen				Gjennomsnittlig tid	Andel av fritid i alt	Tallet på observasjoner
		Timer pr. dag						
		0	1-2	3	4-			
		Prosent				Timer	Prosent	
Alle	100	30	22	21	26	2,5	42	6 532
Menn i alt	100	34	21	18	27	2,5	40	3 132
Enslige forsørgere	100	48	27	7	17	1,5	29	29
Gifte med barn under 7 år	100	34	26	20	20	2,1	38	596
Gifte med yngste barn 7 - 18 år	100	41	21	17	21	2,0	36	633
Kvinner i alt	100	26	23	24	26	2,6	43	3 391
Enslige forsørgere	100	20	14	28	38	3,5	59	102
Gifte med barn under 7 år	100	22	29	27	22	2,2	42	626
Gifte med yngste barn 7 - 18 år	100	33	26	20	21	2,1	37	744

K i l d e: Tidsnyttingsundersøkelsen 1980-81, NOS B 378, Oslo 1983.

Tabell 34. Personer i grupper for kjønn og familiefase. Døgnet etter tid tilbrakt sammen med forskjellige personer. Gjennomsnitt for alle dager. 1980-81. Timer

	Tid tilbrakt					Tallet på observasjoner
	I alt	Alene	Med bare husholdningsmedlemmene	Med husholdningsmedlemmer og andre	Med bare andre	
Alle	24,0	15,5	4,8	1,6	2,1	6 532
Menn i alt	24,0	16,1	4,3	1,4	2,2	3 132
Enslige forsørgere	24,0	18,3	3,5	0,6	1,6	29
Gifte med barn under 7 år	24,0	15,3	5,6	1,9	1,2	596
Gifte med yngste barn 7 - 18 år	24,0	16,0	5,1	1,7	1,2	633
Kvinner i alt	24,0	14,9	5,3	1,7	2,1	3 391
Enslige forsørgere	24,0	14,6	4,3	2,7	2,4	102
Gifte med barn under 7 år	24,0	11,9	8,8	2,6	0,7	626
Gifte med yngste barn 7 - 18 år	24,0	14,4	6,4	2,0	1,2	744

K i l d e: Tidsnyttingsundersøkelsen 1980-81, NOS B 378, Oslo 1983.

Tabell 35. Personer i flerpersonehusholdning i grupper for kjønn og familiefase, etter tid tilbrakt sammen med husholdningsmedlemmer. Gjennomsnitt for mandager til fredager. Prosent. 1980-81

	I alt	Timer pr. dag							Tallet på observasjoner
		0	-1	1	2-3	4-6	7-9	10-	
Alle	100	5	2	5	14	25	21	27	5 932
Menn i alt	100	6	3	6	17	29	19	21	2 891
Enslige forsørgere	100	17	-	14	31	17	14	7	29
Gifte med barn under 7 år	100	4	1	3	10	33	21	29	596
Gifte med barn 7 - 18 år	100	5	1	4	10	30	21	23	633
Kvinner i alt	100	3	1	4	12	22	23	34	3 041
Enslige forsørgere	100	5	3	3	11	29	24	25	102
Gifte med barn under 7 år	100	-	0	0	1	8	21	70	626
Gifte med barn 7 - 18 år	100	1	0	1	10	22	31	34	744

K i l d e: Tidsnyttingsundersøkelsen 1980-81, NOS B 378, Oslo 1983.

4.5 Aleneforeldres levekår og tidsbruk

En analyse av aleneforeldres levekår og tidsbruk er gjennomført i Statistisk Sentralbyrå (Opdahl, 1984).

Det viktigste datagrunnlaget for analysen er et særutvalg av aleneforeldre ved Tidsnyttingsundersøkelsen 1980-81. I tillegg er nyttet data fra Levekårsundersøkelsen 1980 og Fruktbarhetsundersøkelse 1977.

Aleneforeldre er definert som personer som har den daglige omsorgen for ett eller flere barn under 16 år og som bor alene sammen med barnet eller barna. Aleneforeldre er enten ugifte eller de har vært gifte tidligere. Gifte personer regnes ikke som aleneforeldre. Definisjonen av aleneforeldre utelukker ikke at familien omfatter barn over 16 år dersom minst ett barn er under 16 år. Bortsett fra barn over 16 år omfatter imidlertid familien bare en voksen person. Samboere med barn er således ikke regnet som aleneforeldre.

Resultatene fra undersøkelsen viste at gjennomsnittsalderen for aleneforeldre er 36 år og at vel tre fjerdedeler av foreldrene er mellom 25 og 44 år. I aleneforeldrefamiliene er det gjennomsnittlig 1,7 barn pr. familie, og nesten halvparten av familiene omfatter bare ett barn. Om lag 90 prosent av alle aleneforeldre er kvinner.

Ved siden av å gi en beskrivelse av gruppen aleneforeldre er hensikten med undersøkelsen først og fremst å studere aleneforeldres tidsbruk og økonomiske og sosiale situasjon. En del sentrale resultater fra undersøkelsen er gitt i tabellene 36-44.

Tabell 36. Aleneforeldre og gifte foreldre i grupper for kjønn/ynngste barns alder/antall barn, etter yrkesaktivitet¹. Prosent

	I alt	Yrkesaktive					Verken yrkesaktive eller under utdanning	Tallet på personer som svarte
		Arbeider mer enn 30 timer pr. uke	Arbeider 20-30 timer pr. uke	Arbeider under 20 timer pr. uke	Uopp-gitt	Under utdanning		
Alle aleneforeldre	100	46	18	7	1	8	20	500
KJØNN								
Menn	100	79	8	2	2	2	8	52
Kinner	100	42	19	7	1	9	22	448
YNGSTE BARNES ALDER								
0 - 2 år	100	11	11	4	-	21	54	28
3 - 6 "	100	39	18	4	1	12	27	130
7 - 10 "	100	47	16	10	2	10	15	153
11 - 15 "	100	56	20	7	2	2	15	189
ANTALL BARN								
1 barn	100	49	16	6	1	9	20	241
2 "	100	47	20	7	1	7	19	183
3- "	100	36	18	8	4	9	25	76
Alle gifte foreldre	100	54	13	12	2	2	17	1 181
Gifte fedre	100	93	3	0	2	1	1	561
Gifte mødre	100	19	23	22	2	3	32	620

¹ Personer som til vanlig har inntektsgivende arbeid på én time eller mer pr. uke, er regnet som yrkesaktive.

Tabell 37. Aleneforeldre i grupper for kjønn/youngste barns alder/yrkesaktivitet, etter bruttoinntekt¹ i 1980. Prosent

	I alt	Bruttoinntekt i 1980. 1 000 kr				Vet ikke, vil ikke svare	Tallet på personer som svarte
		-39	40-79	80-99	100-		
Alle aleneforeldre	100	24	43	16	13	5	478
KJØNN							
Menn	100	8	16	29	39	8	49
Kvinner	100	25	45	14	10	5	429
YNGSTE BARNs ALDER							
0 - 2 år	100	61	29	-	-	11	28
3 - 6 "	100	34	46	11	6	2	128
7 - 10 "	100	20	43	15	15	7	147
11 - 15 "	100	13	42	22	18	5	175
YRKESAKTIVITET							
Arbeider 31 timer eller mer pr. uke	100	6	38	29	23	5	221
Arbeider 20-30 timer pr. uke	100	13	65	12	7	4	85
Arbeider 1-19 timer pr. uke	100	38	41	3	16	3	32
Er under utdanning	100	54	41	-	-	5	39
Er ikke yrkesaktiv/ikke under utdanning	100	58	34	-	-	7	96

¹ Bruttoinntekt er lik inntekt før fradrag og skatt er trukket fra.

K i l d e: Aleneforeldres levekår og tidsbruk, Rapporter 84/16, Statistisk Sentralbyrå, Oslo 1984.

Tabell 38. Andel av aleneforeldrefamilier og andre familier som har eller disponerer ulike typer varige konsumgoder, i grupper for kjønn/youngste barns alder. Prosent

	Telefon	Bil	Oppvaskmaskin	Dypfryser	Hytte/fritids-hus	Tallet på familier som svarte
Alle aleneforeldre	57	48	17	80	16	500
KJØNN						
Menn	69	83	17	89	23	52
Kvinner	56	44	17	80	15	448
YNGSTE BARNs ALDER						
0 - 2 år	43	18	4	61	7	28
3 - 6 "	50	39	14	72	9	130
7 - 10 "	60	50	17	81	17	153
11 - 15 "	63	56	20	89	22	189
Alle familier med gifte foreldre	72	94	35	96	31	1 181
YNGSTE BARNs ALDER						
0 - 2 år	60	92	34	93	22	276
3 - 6 "	70	96	36	94	29	321
7 - 10 "	78	93	38	99	36	273
11 - 15 "	80	94	36	98	35	311

K i l d e: Aleneforeldres levekår og tidsbruk, Rapporter 84/16, Statistisk Sentralbyrå, Oslo 1984.

Tabell 39. Gjennomsnittlig antall dager og netter som barn i aleneforeldrefamilier har tilbrakt hos den andre forelderen i løpet av de siste fire uker, i grupper for kjønn/ynngste barns alder

	Andel av familiene der barnet(a) har bodd hos den andre forelderen i løpet av siste 4 uker	Antall dager og netter, i gjennomsnitt, som barnet(a) har tilbrakt hos den andre forelderen		Tallet på personer som svarte
		Dager	Netter	
	Prosent			
Alle aleneforeldrefamilier	37	2,1	2,0	370 ¹
KJØNN				
Menn	67	3,2	3,2	27
Kvinner	34	2,0	1,9	343
YNGSTE BARNES ALDER				
0 - 2 år	33	1,4	1,2	24
3 - 6 "	37	2,2	2,1	111
7 - 10 "	41	2,2	2,1	115
11 - 15 "	33	2,1	1,9	120

¹ Spørsmålet er ikke stilt til enker og enkemenn.

K i l d e: Aleneforeldres levekår og tidsbruk, Rapporter 84/16, Statistisk Sentralbyrå, Oslo 1984.

Tabell 40. Andel av aleneforeldre og gifte foreldre som ofte føler seg både fysisk og psykisk utmattet etter arbeidsdagen, i grupper for kjønn/ynngste barns alder/ yrkesaktivitet. Prosent

	Alene-foreldre	Gifte foreldre
Alle	11	4
KJØNN		
Menn	14	3
Kvinner	10	4
YNGSTE BARNES ALDER		
0 - 2 år	11	2
3 - 6 "	12	3
7 - 10 "	10	4
11 - 15 "	11	5
YRKESAKTIVITET		
Arbeider 31 timer eller mer pr. uke	12	4
Arbeider 20 - 30 timer pr. uke	16	4
Arbeider 1 - 19 timer pr. uke	3	5
Er under utdanning	5	2
Er ikke yrkesaktiv/ikke under utdanning	9	2
Tallet på personer som svarte	500	1 181

K i l d e: Aleneforeldres levekår og tidsbruk, Rapporter 84/16, Statistisk Sentralbyrå, Oslo 1984.

Tabell 41. Aleneforeldre, gifte foreldre og alle personer 16-74 år. Døgnet etter tid nyttet til forskjellige hovedaktiviteter. Gjennomsnitt for alle dager. Timer

	I alt	Inn-tekts-givende arbeid	Hus-holds-arbeid	Ut-dann-ing	Person-lige behov	Fri-tid	Annet/uopp-gitt	Tallet på personer som svarte
Aleneforeldre	24,0	3,1	5,2	0,3	10,1	5,3	0,1	902
Gifte foreldre	24,0	3,8	4,6	0,1	10,0	5,5	0,1	2 361
Alle personer 16-74 år	24,0	3,5	3,7	0,5	10,2	6,0	0,1	6 600

K i l d e: Aleneforeldres levekår og tidsbruk, Rapporter 84/16, Statistisk Sentralbyrå, Oslo 1984.

Tabell 42. Aleneforeldre i grupper for yngste barns alder/yrkesaktivitet. Døgnet etter tid nyttet til forskjellige hovedaktiviteter. Gjennomsnitt for alle dager. Timer

	I alt	Inn-tekts-givende arbeid	Hus-holds-arbeid	Ut-dann-ing	Person-lige behov	Fri-tid	Annet/uopp-gitt	Tallet på personer som svarte
Alle aleneforeldre	24,0	3,1	5,2	0,3	10,1	5,3	0,1	902
YNGSTE BARNES ALDER								
0 - 2 år	24,0	0,7	7,1	0,5	10,3	5,3	0,1	54
3 - 6 "	24,0	2,6	5,6	0,5	10,0	5,3	0,1	237
7 - 10 "	24,0	3,2	5,1	0,3	10,1	5,2	0,1	276
11 - 15 "	24,0	3,9	4,6	0,2	10,1	5,3	0,0	335
YRKESAKTIVITET								
Arbeider 31 timer eller mer pr. uke	24,0	4,8	4,2	0,1	9,7	5,0	0,0	421
Arbeider 20 - 30 timer pr. uke	24,0	3,7	5,3	0,1	10,0	4,9	0,1	152
Arbeider 1 - 19 timer pr. uke ..	24,0	2,2	5,4	0,3	10,7	5,3	0,0	62
Er under utdanning	24,0	0,5	5,6	2,8	9,9	5,2	0,1	74
Er ikke yrkesaktiv/ikke under utdanning	24,0	0,0	6,9	0,1	10,7	6,1	0,1	179

K i l d e: Aleneforeldres levekår og tidsbruk, Rapporter 84/16, Statistisk Sentralbyrå, Oslo 1984.

Tabell 43. Aleneforeldre og gifte foreldre i grupper for kjønn/ynge barns alder/yrkesaktivitet, etter timer fritid pr. dag. Prosent

	I alt	Fritid, timer pr. dag				Tallet på observasjoner
		-1	2-3	4-6	7-	
Alle aleneforeldre	100	16	14	37	32	902
KJØNN						
Menn	100	16	18	38	28	102
Kvinner	100	16	14	37	32	800
YNGSTE BARNES ALDER						
0 - 2 år	100	9	11	54	26	54
3 - 6 "	100	20	15	31	34	237
7 - 10 "	100	16	15	37	33	276
11 - 15 "	100	15	15	40	31	335
YRKESAKTIVITET						
Arbeider 31 timer eller mer pr. uke	100	20	16	33	30	421
Arbeider 20 - 30 timer pr. uke	100	16	16	43	25	152
Arbeider 1- 19 timer pr. uke	100	13	15	42	31	62
Er under utdanning	100	20	12	32	35	74
Er ikke yrkesaktiv/ikke under utdanning	100	7	11	40	42	179
Alle gifte foreldre	100	13	12	42	33	2 361
Gifte fedre	100	16	14	39	32	1 122
Gifte mødre	100	11	11	45	33	1 239

K i l d e: Aleneforeldres levekår og tidsbruk, Rapporter 84/16, Statistisk Sentralbyrå, Oslo 1984.

Tabell 44. Aleneforeldrefamilier og familier med gifte foreldre med barn under 11 år i grupper for yngste barns alder, etter ordning for barnetilsyn. Prosent

	I alt	Bruker	Bruker	Kombi-	Ingen	Uopp-	Tallet på personer som svarte
		bare offentlige ordninger	bare private ordninger	nerer offentlige og private ordninger	barn har regelmessig tilsyn av andre		
Alle aleneforeldrefamilier	100	18	24	10	47	2	311
YNGSTE BARNES ALDER							
0 - 2 år	100	21	14	4	57	4	28
3 - 6 "	100	29	21	19	29	3	130
7 - 10 "	100	7	28	5	60	-	153
Alle familier med gifte foreldre	100	16	15	5	64	-	870
YNGSTE BARNES ALDER							
0 - 2 år	100	15	16	5	64	-	276
3 - 6 "	100	27	17	6	50	-	321
7 - 10 "	100	4	12	3	81	-	273

K i l d e: Aleneforeldres levekår og tidsbruk, Rapporter 84/16, Statistisk Sentralbyrå, Oslo 1984.

5. REGISTERBASERT STATISTIKK

5.1. Barnetrygdstatistikk

Barnetrygden gis etter søknad til foreldre/foresatt for alle barn fra og med måneden etter fødselsmåneden til og med den måneden barnet fyller 16 år. Barnetrygden er skattefri. Den er spesielt interessant til statistikkformål fordi enslige forsørgere har rett til utvidet stønad. Barnetrygdregisteret gir også mulighet for å skille mellom ulike grupper av enslige forsørgere. I dette avsnittet skal vi se på det som publiseres, mens vi i avsnitt 6.1. vil gå mer detaljert inn på registeret og de upubliserte tabeller som foreligger.

I den publiserte statistikken fra barnetrygdregisteret vil gruppen enslig forsørger omfatte mødre og fedre som har utvidet stønad som enslig forsørger, dvs. at de ikke bor sammen med den andre forelderen, ev. at denne er død. Men det er gjort unntak for mødre i et samboerpar, som får vanlig stønad for fellesbarn og utvidet stønad for særkullsbarn. Disse mødre telles som vanlige stønadsmottakere. En enslig far som har særkullsbarn boende hos seg i et samboerforhold vil alltid telle som enslig forsørger i statistikken uansett om det er fellesbarn i tillegg.

Dataene til tabell 45 er hentet fra Rikstrygdeverkets årsmeldinger og regnskap og Rikstrygdeverkets kvartalsstatistikk (Rikstrygdeverket, 1985). Definisjonen av stønadsmottaker endret seg etter en lovendring fra og med 1. januar 1983. Fra 1971 til 1982 løp stønaden ut det året barnet fylte 16 år. Fra og med 1983 avsluttes stønaden måneden etter fødselsmåneden.

Statistikken som produseres baserer seg på oppgaver for desember og har således ikke med barn som fyller 16 år i januar-november. Nedgangen i tallet på stønadsmottakere og også enslige forsørgere fra 1982 til 1983 gjenspeiler derfor i stor grad denne lovendring og ikke en faktisk nedgang. Fra 1983 til 1984 har det vært en fortsatt nedgang i tallet på stønadsmottakere. Andelen enslige forsørgere har økt, fra 11,5 prosent i 1979 til ca. 13 prosent i 1983-84.

Tabell 45. Barn og stønadsmottakere i barnetrygden. 1979 - 1984

År	Barn		Stønadsmottakere	
	Alle	Av dette på barnehjem	Alle	Av dette utvidet stønad til enslige forsørgere
1979	1 029 267	1 852	560 183	62 441
1980	1 017 651	1 687	559 581	65 830
1981	1 007 090	1 506	559 181	69 293
1982	<u>993 563</u>	<u>1 430</u>	<u>555 972</u>	<u>72 418</u>
1983	916 026	1 171	526 777	70 942
1984	898 314	1 009	520 843	70 046

K i l d e r: Rikstrygdeverkets årsmelding og regnskap og Rikstrygdeverkets kvartalsoppgaver for 4. kvartal 1984.

I Rikstrygdeverkets årsmelding publiseres to tabeller. Den ene viser tallet på stønadsmottakere og barn etter stønadskategori. Tabell 46 er gjengitt fra årsmeldingen for 1983. Den andre tabellen viser stønadsmottakere etter barnetall. Denne er delvis gjengitt i tabell 47. Også forsørgere for syke barn kan få utvidet stønad og derfor er tallet på stønadsmottakere med utvidet stønad noe høyere enn tallet på enslige forsørgere.

Tabell 46. Stønadsmottakere og barn, etter stønadskategori. 1983

Stønadskategori	Stønadsmottakere	Barn
Alle	526 777	916 026
Begge foreldre	455 321	814 265
Enslig forsørger	70 771	99 441
Utvidet stønad av andre grunner enn som enslig forsørger ...	101	183
Barn på barnehjem o.l.	-	1 171
Begge foreldre. Barn hjemme og barn i barnehjem o.l.	413	711
Engslig forsørger. Barn hjemme og barn på barnehjem o.l. ..	171	255
Fosterforeldre med eget barn	-	-

K i l d e: Rikstrygdeverkets årsmelding og regnskap 1983.

Tabell 47. Stønadsmottakere med ordinær og utvidet stønad, etter barnetall. 1983

Tallet på barn	Alle	Ordinær stønad	Utvidet stønad		
			Alle	Menn	Kvinner
I alt	526 777	455 734	71 043	6 891	64 152
Ett barn	232 987	185 381	47 606	5 116	42 490
To barn	215 982	197 106	18 876	1 498	17 378
Tre barn	64 654	60 788	3 866	231	3 635
Fire barn	10 765	10 186	579	36	543
Fem barn	1 819	1 724	95	9	86
Seks barn	363	346	17	-	17
Sju barn og over	207	203	4	1	3

K i l d e: Rikstrygdeverkets årsmelding og regnskap 1983.

Rikstrygdeverket publiserer regionale tall på kommunenivå i publikasjonen "Trygdekontortabeller. Folketrygden og barnetrygden". Publikasjonen er utgitt for årene 1968, 1970, 1974, 1976, 1978 og 1980. For hver kommune og hvert fylke gis det oversikt over tallet på barn hjemme og i institusjon, tallet på stønadsmottakere og tallet på stønadsmottakere med utvidet stønad samt utbetalt barnetrygd i alt¹.

I Statistisk Sentralbyrås årbok publiseres hvert år en tabell på grunnlag av opplysninger fra Rikstrygdeverket. Den gir en fylkesvis oversikt over stønadsmottakere etter barnetall, se tabell 48.

¹ Kommunedata Midt-Norge A/L produserer tabellene som Rikstrygdeverket lager sine tabeller fra.

Tabell 48. Stønadsmottakere etter tallet på barn. Fylke. 1983

Fylke	Stønadsmottakere i alt	Stønadsmottakere etter barnetall							7 eller flere	Barn i barnehjem	Barn i alt
		1	2	3	4	5	6				
I alt	526 777	232 987	215 982	64 654	10 765	1 819	363	207	1 171	916 026	
Østfold	30 071	13 591	12 945	3 041	407	62	16	9	100	50 814	
Akershus	52 392	24 020	23 047	4 682	536	82	13	12	91	86 982	
Oslo	43 033	23 660	15 854	2 923	459	104	25	8	138	66 840	
Hedmark	22 627	10 022	9 799	2 423	301	61	10	11	41	38 586	
Oppland	22 473	9 878	9 510	2 637	400	39	6	3	90	38 753	
Buskerud	27 960	12 810	11 978	2 679	387	75	18	13	89	47 027	
Vestfold	24 264	10 773	10 570	2 502	340	50	15	14	43	41 274	
Telemark	20 236	8 811	8 615	2 370	343	69	14	14	36	35 095	
Aust-Agder	12 221	4 734	5 079	1 937	391	65	10	5	17	22 706	
Vest-Agder	18 173	7 270	7 154	2 963	619	126	26	12	46	33 873	
Rogaland	43 416	17 133	17 585	7 100	1 300	226	52	20	97	80 500	
Hordaland	51 710	21 210	21 187	7 719	1 337	198	36	23	143	93 618	
Sogn og Fjordane .	13 339	5 204	5 259	2 273	505	80	9	9	18	25 099	
Møre og Romsdal ..	31 356	12 661	12 844	4 856	849	121	14	11	38	57 120	
Sør-Trøndelag	32 062	14 509	13 208	3 691	548	85	14	7	88	54 847	
Nord-Trøndelag ...	16 953	7 037	6 880	2 551	399	67	16	3	32	30 530	
Nordland	32 808	14 836	12 629	4 355	823	136	20	9	32	57 348	
Troms	20 695	9 755	7 779	2 548	482	101	22	8	13	35 591	
Finmark	10 988	5 073	4 057	1 404	339	72	27	16	19	19 423	
Av dette enslige forsørgere	70 942	47 565	18 833	3 854	574	95	17	4	-	99 696	

K i l d e: Statistisk årbok 1984, NOS B.458, Oslo 1984.

5.2. Folketrygdens overgangsstønad og stønad til barnetilsyn til ugifte, skilte og separerte forsørgere

Folketrygdens kapittel 12 regulerer stønader til ugifte, skilte og separerte. Overgangsstønad og stønad til barnetilsyn fås etter søknad og det er en rekke betingelser for å få stønad. En må ha omsorg for mindreårige barn, ikke leve sammen med den andre av barnets foreldre og forskriften sier i dag at minst ett av barna må være så ungt at det ennå ikke har avsluttet tredje skoleår. Barna vil derfor i hovedsak være fra 0 til 10 år. Selve lovteksten setter ingen aldersgrense for barna, men legger vekt på at barnet ikke skal være til hinder for at forsørgeren blir yrkesaktiv.

Rikstrygdeverket publiserte til og med 1983 en tabell for ugifte forsørgere etter stønadstype og alder i sin årsmelding. Foreløpige tall for desember 1984 er gjengitt i tabell 49. I tabell 50 er det gitt tilsvarende tall for skilte og separerte. Det publiseres ikke tall for barnas alder. I vedlegg til Rikstrygdeverkets årsmelding publiseres tallet på ugifte forsørgere og skilte og separerte forsørgere etter fylke, kjønn og stønadstype. Her er det også beregnet et antall engangsstønader ved nedkomst.

Tabell 49. Ugifte forsørgere med overgangsstønad eller stønad til barnetilsyn, etter alder. Andel med fradrag for inntekt og gjennomsnittlig forventet inntekt. 1984*

	I alt	Med overgangsstønad		Bare stønad til barnetilsyn	Med overgangsstønad	
		I alt	Av dette med stønad til barnetilsyn		Andel med fradrag for forventet inntekt	Gjennomsnittlig forventet inntekt for personer med fradrag
					Prosent	Kroner
I ALT	17 096	13 797	3 788	3 299	17,9	43 200
Av dette menn	161	45	14	116	26,7	49 300
Under 16 år	5	5	1	-	-	-
16 - 17 år	292	292	50	-	1,4	28 500
18 - 19 "	1 097	1 087	162	10	6,4	36 700
20 - 24 "	5 864	5 418	1 323	446	13,6	42 500
25 - 29 "	5 475	4 268	1 443	1 207	23,1	43 404
30 - 34 "	2 646	1 680	541	966	24,9	44 142
35 - 39 "	1 167	707	186	460	24,3	45 012
40 - 44 "	417	255	72	162	26,7	45 000
45 - 49 "	113	69	9	44	10,1	44 400
50 år og over	20	16	1	4	25,0	23 500

Tabell 50. Skilte og separerte forsørgere med overgangsstønad eller stønad til barnetilsyn, etter alder. Andel med fradrag for inntekt og gjennomsnittlig forventet inntekt. 1984*

	I alt	Med overgangsstønad		Bare stønad til barnetilsyn	Med overgangsstønad	
		I alt	Av dette med stønad til barnetilsyn		Andel med fradrag for forventet inntekt	Gjennomsnittlig forventet inntekt for personer med fradrag
					Prosent	Kroner
I ALT	18 882	12 332	4 697	6 550	29,5	44 888
Av dette menn	1 324	234	93	1 100	26,5	45 234
Under 20 år	23	22	4	1	18,2	44 000
20 - 24 "	1 507	1 319	405	188	14,9	38 278
25 - 29 "	5 590	4 173	1 602	1 417	25,9	44 735
30 - 34 "	6 264	3 902	1 608	2 362	33,0	45 735
35 - 39 "	3 874	2 062	838	1 812	37,4	45 628
40 - 44 "	1 250	632	197	618	35,1	44 483
45 - 49 "	293	170	39	123	38,2	42 997
50 år og over	81	52	8	29	30,8	45 025

Til Byråets statistiske årbok hentes fordelinger etter fylke for ugifte, skilte og separerte forsørgere, og utbetalinger fra folketrygden etter fylke.

Grunnlaget for statistikken er utbetalingssystemet for pensjoner og vi kommer tilbake til dette under avsnitt 6.2.

5.3. Familiestatistikk

Statistisk Sentralbyrås familiestatistikk er publisert for 1974, 1977, 1980 og 1982 i serien Norges offisielle statistikk. For 1984 er det publisert tabeller i Statistisk ukehefte. Statistikk for familier gis også fra folketellingene i 1960, 1970 og 1980.

Familiebegrepet dannes ved hjelp av et familienummer i Det sentrale personregister. Familienummeret blir holdt løpende à jour ved meldinger om vigslar, skilsmisser, dødsfall, flyttinger osv.

Som familier er i denne statistikken regnet ektepar med eller uten ugifte barn, mor/far med ugifte barn og enkeltpersoner som ikke er registrert bosatt sammen med ektefelle eller foreldre og som ikke har ugifte barn (enslige). Det er dessuten et krav at alle i en familie må være registrert bosatt på samme sted, dvs. i samme bolig.

Reglene for koding av familienummeret medfører at samboere alltid blir registrert som to familier. Enslige foreldre som bor sammen med sine foreldre, registreres som egen familie. I tillegg registreres foreldrene som en familie. Personer, f.eks. ektefeller, som ikke er registrert bosatt i samme privatbolig, aldershjem, sykehjem e.l. blir ikke regnet til samme familie. Det samme gjelder barn i institusjon.

Gruppen mor/far med barn omfatter familier med barn i alle aldre, også en 90-åring med hjemmeboende, ugift 70-årig sønn. I statistikken fordeles familiene etter barns alder og pr. 1. juli 1984 var det 96 713 enslige mødre og 13 860 enslige fedre med ugifte hjemmeboende barn under 20 år. Det gis ikke tall for hvor mange av disse som er samboere med hverandre eller med andre "enslige".

Familiestatistikken bruker 20 år som hovedskille for hjemmeværende barns alder. I tabell 51 er det gjengitt tall pr. 1. juli 1984 for familier med ugifte barn under 20 år etter tallet på barn under 20 år og familietype. Av de 96 713 mødrene er 36,2 prosent ugift, 11,1 prosent enker og 49,9 prosent skilt eller separert. Av de 13 860 fedrene er 2,0 prosent ugift, 19,5 prosent enkemenn og 70,7 prosent skilt eller separert. Her er det også gitt fordelinger etter fylke/morens alder/farens alder når han er i familietypen far med barn.

Tabell 51. Familier med ugifte barn under 20 år, etter tallet på barn under 20 år og familietype. 1. juli 1984

Familietype	I alt	Tallet på barn under 20 år		
		1	2	3 og over
I ALT	624 969	243 824	261 155	119 890
Ektepar med ugifte barn	514 396	173 188	230 984	110 224
Mor med ugifte barn	96 713	61 503	26 584	8 626
Far med ugifte barn	13 860	9 133	3 687	1 040

K i l d e: Statistisk ukehefte 18/85, Statistisk Sentralbyrå.

Det er også gitt tall for alder for yngste barnet i de ulike familietypene. I tabell 52 er gjengitt tall for yngste barns alder i de ulike familietypene.

Tabell 52. Familier med barn etter familietype og yngste barns alder. 1. juli 1984

Alder på det yngste barnet. År	I alt	Familietype		
		Ektepar med barn	Mor med barn	Far med barn
I ALT	624 969	514 396	96 713	13 860
Under 1	49 207	39 506	9 474	227
1	47 744	40 052	7 522	170
2	43 094	36 504	6 381	209
3	37 409	31 450	5 637	322
4	32 902	27 634	4 913	355
5	30 380	25 323	4 682	375
6	27 709	22 913	4 398	398
7	26 967	22 240	4 276	451
8	27 095	22 313	4 276	506
9	28 534	23 583	4 333	618
10	29 212	24 156	4 367	689
11	29 290	24 261	4 297	732
12	29 421	24 284	4 314	823
13	28 463	23 286	4 271	906
14	28 424	23 175	4 248	1 001
15	28 666	23 241	4 235	1 190
16	26 932	21 724	3 977	1 231
17	25 817	20 665	3 921	1 231
18	24 937	19 857	3 825	1 255
19	22 766	18 229	3 366	1 171

K i l d e: Statistisk ukehefte 18/85, Statistisk Sentralbyrå.

I to tabeller i familiestatistikken pr. 1. juli 1984 er familier gruppert etter om de har barn i aldersgruppen 0 - 6 år, 7 - 16 år og 17 - 19 år. I tabell 53 har vi gjengitt en tabell hvor også tallet på barn i aldersgruppene er trukket inn.

Tabell 53. Familier med ugifte barn under 20 år, etter familietype, alder på barn og tallet på barn.
1.juli 1984

Alder på barn og tallet på barn	I alt	Familietype	
		Ektepar	Mor/Far
Familier med barn under 20 år i alt	624 969	514 396	110 573
Familier med barn 0 - 6 år i alt	268 445	223 382	45 063
Etter tallet på barn 0 - 6 år i alt			
1 barn	189 037	149 540	39 497
2 barn og over	79 408	73 842	5 566
Familier bare med barn 0 - 6 år	153 172	118 055	35 117
Familier med barn 7 - 16 år i alt	396 610	336 183	60 427
Etter tallet på barn 7 - 16 år			
1 barn	216 021	174 566	41 455
2 barn og over	180 589	161 617	18 972
Familier bare med barn 7 - 16 år	201 965	161 149	40 816
Familier med barn 17 - 19 år i alt	162 218	136 763	25 455
Etter tallet på barn 17 - 19 år			
1 barn	141 769	119 155	22 614
2 barn og over	20 449	17 608	2 841
Familier bare med barn 17 - 19 år	73 520	58 751	14 769

K i l d e: Statistisk ukehefte 18/85, Statistisk Sentralbyrå.

Det er grunnlag for å trekke inn samboere med felles adresse og med særkullsbarn eller fellesbarn i statistikken, men det blir ikke gjort i dag. Registeret som statistikken baserer seg på er under omlegging og vi vil derfor ikke gå inn på dette i rapporten.

5.4. Folketellingen 1980

Fra Folketellingen 1980 er det utarbeidd tre landsomfattende tabellpublikasjoner; boligstatistikk, sysselsettingsstatistikk og husholdnings-/familiestatistikk. Det er videre publisert resultater på grunnlag av folketellingsdata fra 1960, 1970 og 1980.

Boligstatistikken (Statistisk Sentralbyrå, 1982b) gir tall for boliger og bosatte. Boliger er definert som privatboliger og faller derfor sammen med tallet på privathusholdninger. Publikasjonen¹ gir opplysninger om hustype/byggeår/botetthet/boligstandard/eie-/leieforhold for boliger til ulike husholdnings- og familietyper. Husholdningene er delt inn i én-, to- og flere enn to familiehusholdninger. Det er bare for énfamiliehusholdninger at familietypen mor/far med ugifte barn er skilt ut. Det er ikke gitt tall etter alderen på yngste hjemmевærende barn og boligstatistikken gir derfor ingen fordelinger for noen av de ulike grupper enslige forsørgere. Boligstatistikk for enslige forsørgere må derfor lages som spesialoppdrag eller hentes fra andre kilder.

¹ Tabellene 20-23 i Folke- og boligteiling 1980 Hefte I Boligstatistikk, NOS B 249.

Syssestetingsstatistikken (Statistisk Sentralbyrå, 1982c) gir tall for yrkesaktivitet og arbeidstid i perioden 1. november 1979 til 31. oktober 1980 og i uka 25. - 31. oktober 1980.

Publikasjonen¹ gir fordelinger etter husholdnings- og familietype/ekte- og samboerpar/kvinneres ekteskapelige status eller sambostatus.

Hovedtyngden av tabellene har lite informasjon om enslige forsørgere. Gruppen kan ikke skilles ut bl.a. fordi det er få fordelinger etter barns alder. I tabell 54 har vi gjengitt en tabell som gir informasjon om syssestetning og arbeidstid for gifte og ikke-gifte kvinner og hvor det også er gruppert etter yngste barns alder. Dette er et eksempel på hvilke muligheter som er i datamaterialet.

Tabell 54. Kvinner i grupper for yngste hjemneværende barns alder og ekteskapelige status, etter yrkesaktivitet og arbeidstid. Prosent. 1. november 1979 - 31. oktober 1980

Yngste hjemneværende barns alder og ekteskapelige status	I alt	Ikke yrkesaktive	Yrkesaktive						Prosent yrkesaktive 1970
			I alt	Arbeidstid. Timer				Uopp-gitt	
				100-499	500-999	1 000-1 299	1 300-		
Alle kvinner	100,0	47,2	52,8	12,1	10,5	6,6	20,5	3,2	39,3
Gifte	100,0	44,3	55,7	11,3	13,1	8,4	20,0	2,9	36,7
Ikke gifte	100,0	51,4	48,6	13,2	6,6	4,1	21,3	3,5	43,7
Ingen barn 0 - 15 år									
Gifte	100,0	51,5	48,5	7,6	9,0	7,0	21,8	3,1	32,3
Ikke gifte	100,0	52,6	47,4	13,3	6,3	3,7	20,8	3,3	45,5
Yngste barn 0 - 15 år									
Gifte	100,0	36,7	63,3	15,1	17,4	9,9	18,1	2,8	35,4
Ikke gifte	100,0	35,1	64,9	11,7	10,5	8,3	29,0	5,4	55,7
Yngste barn 0 - 2 år									
Gifte	100,0	50,3	49,7	15,9	13,3	6,4	12,1	2,0	24,6
Ikke gifte	100,0	57,7	42,3	13,0	8,0	5,1	12,3	4,0	36,4
Yngste barn 3 - 6 år									
Gifte	100,0	41,3	58,7	16,4	16,7	8,3	14,9	2,4	31,2
Ikke gifte	100,0	42,0	58,0	12,5	10,4	7,6	23,3	4,3	50,6
Yngste barn 7 - 9 år									
Gifte	100,0	31,4	68,6	16,6	20,3	10,9	17,7	3,0	39,2
Ikke gifte	100,0	31,3	68,7	12,9	12,1	8,5	29,5	5,6	53,8
Yngste barn 10 - 12 år									
Gifte	100,0	24,3	75,7	13,4	20,9	13,5	24,2	3,6	45,9
Ikke gifte	100,0	22,1	77,9	10,7	11,6	10,4	38,5	6,7	62,9
Yngste barn 13 - 15 år									
Gifte	100,0	23,8	76,2	11,6	18,6	13,7	28,4	3,9	48,8
Ikke gifte	100,0	21,9	78,1	9,1	10,1	9,8	42,1	6,9	63,3

¹ Tabellene 17, 18, 20, 21, 35-39 i Folke- og boligteiling 1980 Hefte II Syssestetingsstatistikk, NOS B 299.

K i l d e: Folke- og boligteiling 1980 Hefte II Syssestetingsstatistikk, NOS B 299, Oslo 1982.

Husholdnings- og familiestatistikken (Statistisk Sentralbyrå, 1985b) gir tall for personer, familier og husholdninger. Familier fordeles etter familietype, antall ugifte barn i familien og yngste barns alder (tabell 55). Gifte og samboende par fordeles etter tallet på hjemmeboende barn under 16 år og samboende par etter ekteskapeleg status (tabell 56).

Tabell 55. Familier med hjemneværende ugifte barn, etter yngste barns alder, familietype og tallet på hjemneværende ugifte barn. 1. november 1980

Familietype og tallet på hjemneværende barn	I alt	Yngste barns alder. År					Uopp-gitt
		0 - 6	7 - 12	13 - 15	16 - 19	20 og over	
I ALT	756 334	276 869	179 463	78 464	87 603	133 880	55
Gifte par med ugifte barn	624 118	241 559	153 523	66 238	72 603	90 195	-
1 ugift barn	209 448	70 773	21 032	12 292	31 222	72 129	-
2 ugifte "	257 344	109 188	70 940	30 766	30 522	15 928	-
3 " "	114 916	45 002	42 983	16 015	9 011	1 905	-
4 " " og over	42 410	16 596	18 568	5 165	1 848	233	-
Mor med ugifte barn	112 280	33 547	22 885	9 890	11 524	34 434	-
1 ugift barn	72 380	23 276	10 111	3 775	6 210	29 008	-
2 ugifte "	27 584	7 174	7 878	3 912	3 958	4 662	-
3 " "	9 118	2 192	3 470	1 675	1 132	649	-
4 " " og over	3 198	905	1 426	528	224	115	-
Far med ugifte barn	19 585	1 762	3 055	2 335	3 476	8 957	-
1 ugift barn	13 076	1 076	1 301	1 072	2 040	7 587	-
2 ugifte "	4 753	490	1 084	841	1 138	1 180	-
3 " "	1 345	138	471	319	246	171	-
4 " " og over	431	58	199	103	52	19	-
Uopp-gitt familietype	351	1	-	1	-	294	55

K i l d e: Folke- og bolig telling 1980 Hefte III Familier og husholdninger, NOS B 546, Oslo 1985.

Tabell 56. Gifte og ugifte samboende par, etter tallet på hjemneværende barn under 16 år og ekteskapeleg status til personene som er ugifte samboende. 1. november 1980

Ekteskapeleg status	I alt	Hjemneværende barn under 16 år				
		0	1	2	3	4 og over
Alle par	970 887	497 553	186 059	203 233	68 233	15 809
Gifte par	936 301	475 011	178 136	200 217	67 384	15 553
Ugifte samboende par	34 586	22 542	7 923	3 016	849	256
Ugift/ugift	17 075	12 355	3 838	768	91	23
Ugift/før gift	8 066	4 484	2 114	1 035	356	77
Før gift/før gift	7 070	3 934	1 518	1 104	369	145
Andre kombinasjoner	2 375	1 769	453	109	33	11

K i l d e: Folke- og bolig telling 1980 Hefte III Familier og husholdninger, NOS B 546, Oslo 1985.

Koblede data fra folketellingene i 1960, 1970 og 1980 (Statistisk Sentralbyrå, 1985c) gir få opplysninger for enslige forsørgere. I tabeller med tall for personer i private husholdninger, er det gitt fordelinger etter kjønn, familietype og alder. Mor/far med barn er her skilt ut som egne familietyper. En tabell viser også andelen yrkesaktive kvinner i familietyperen mor med ugifte hjemneværende barn i grupper for yngste barns alder.

Pensjonistenes inntektsforhold. Statistisk Sentralbyrå har utarbeidd et vedlegg til Trygdefinansieringsutvalgets innstilling om inntektsforhold i 1980 for pensjonister (NOU 1984:10). Pensjonister omfatter personer som har mottatt pensjon, overgangsstønad, stønad til barnetilsyn (i 1980 kalt hjelpestønad etter kapitlene 10 og 12 i folketrygdloven) og grunn- og hjelpestønad til uføre i 1980. Ugifte menn og skilte og separerte er ikke med av ulike grunner.

I dette vedlegget sammenliknes inntektsforhold for personer i husholdninger med og uten trygdede. De ulike grupper av pensjonister sammenliknes også. Barnas alder er lite trukket inn.

Vedlegget er laget på grunnlag av en trygdefil. Beskrivelse av denne er gitt i avsnitt 6.3.

5.5. Skattestatistikk

Skattestatistikken bygger hovedsakelig på oppgaver fra den ordinære skattelikning for forskuddspliktige (personlige) og etterskuddspliktige (ikke-personlige) skattytere, og fra den særskilte skatteordning for sjøfolk. Opplysningene fra skattelikningen og sjøfolksskatteordningen innhentes fra henholdsvis Skattedirektoratet og Direktoratet for sjømenn.

Som personlig skattyter er regnet person som er ilagt formues- eller inntektsskatt til kommune, fylke eller stat, fellesskatt til skattefordelingsfondet eller medlemsavgift til folketrygden, eller som er registrert med tall for pensjonsgivende inntekt. Den personlige skattyterenheter kan omfatte flere personer. Ugifte personer som ved likningen verken blir regnet som forsørget eller som forsørgere, utgjør hver for seg selvstendige skattyterenheter. Forsørgede barn som verken blir liknet selvstendig eller særskilt, danner felles skattyterenheter med sine foreldre. Fellesliknede ektefeller regnes som en skattyterenheter, mens særskilt liknede ektefeller regnes som to skattyterenheter. Når skattyterenheter består av flere personer, blir all formue og inntekt til disse personene regnet med i skattyterens skattepliktige formue og inntekt.

De personlige skattytere er gruppert i skatteklasse 1 eller skatteklasse 2. I tillegg til skatteklasse nyttes opplysninger om type likning (samskattekode) for gruppering av type skattytere/-personer innen hver klasse:

Klasse 1: - særskilt liknede ektefeller
- enslige

Klasse 2: - fellesliknede ektefeller
- enslige forsørgere

Skattestatistikken gir forholdsvis beskjeden informasjon om enslige forsørgeres inntekter, formue og skatt. De mest sentrale opplysningene for enslige forsørgere i skattestatistikken fra 1982 (Statistisk Sentralbyrå, 1984), er tatt inn i tabellene nedenfor. Det inntektsbegrepet som er nyttet i tabellene er definert og sammensatt på en av de alternative måtene:

1. Nettoinntekt pluss særfradrag ved statsskattelikningen - hvis inntektsskatt til staten eller sykedel av medlemsavgift til folketrygden er utliknet.
Ellers:
2. Nettoinntekt pluss særfradrag ved kommuneskattelikningen - hvis inntektsskatt til kommunen er utliknet.
Ellers:
3. Pensjonsgivende inntekt.

Tabell 57. Enslige forsørgere etter tallet på barn under 17 år og inntekt. 1982

Inntekt. Kr	Tallet på barn					
	I alt	Ingen barn	1 barn	2 barn	3 barn	4 eller flere barn
I alt	82 371	14 278	45 061	18 105	4 114	813
0	286	89	112	65	17	3
100 - 49 900	29 563	3 201	17 030	7 086	1 835	411
50 000 - 99 900	38 648	6 910	21 482	8 251	1 693	312
100 000 - 149 900	10 903	2 878	5 368	2 150	449	58
150 000 - 199 900	1 864	678	765	337	67	17
200 000 - 499 900	938	436	273	178	42	9
500 000 og over	169	86	31	38	11	3

K i l d e: Skattestatistikk 1982, NOS B 499, Oslo 1984.

Tabell 58. Enslige forsørgere etter kjønn¹ og inntekt. 1982

Inntekt. Kr	I alt	Kjønn	
		Menn	Kvinner
I alt	82 371	15 560	66 809
0	286	39	246
100 - 49 900	29 563	2 242	27 320
50 000 - 99 900	38 648	6 745	31 903
100 000 - 149 900	10 903	4 387	6 516
150 000 - 199 900	1 864	1 222	642
200 000 - 499 900	938	758	180
500 000 og over	169	167	2

¹ Kjønn er uoppgitt for 2 skattytere.

K i l d e: Skattestatistikk 1982, NOS B 499, Oslo 1984.

Tabell 59. Enslige forsørgere etter alder¹ og inntekt. 1982

Inntekt. Kr	I alt	Alder									
		Under 17 år	17-19 år	20-24 år	25-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60-66 år	67-69 år	70 år og over
I alt	82 371	30	1 187	7 524	12 529	32 171	19 001	7 789	1 271	210	657
0	286	-	-	10	24	79	79	51	14	6	22
100 - 49 900 .	29 563	29	1 080	5 424	6 659	10 210	3 892	1 776	333	51	108
50 000 - 99 900 .	38 648	-	104	1 961	5 218	16 809	9 876	3 669	544	103	364
100 000 - 149 900 .	10 903	1	3	114	494	4 222	4 028	1 675	238	30	98
150 000 - 199 900 .	1 864	-	-	12	76	520	732	387	85	14	38
200 000 - 499 900 .	938	-	-	2	50	278	346	181	51	6	26
500 000 og over ...	169	-	-	1	10	53	48	50	6	-	1

¹ Alder er uoppgitt for 2 skattytere.

K i l d e: Skattestatistikk 1982, NOS B 499, Oslo 1984.

5.6. Sosialstatistikk/barnevernstatistikk

Statistisk Sentralbyrå utgir hvert år en sosialstatistikkpublikasjon i serien Norges offisielle statistikk som bl.a. inneholder barnevernstatistikk og sosialhjelpstatistikk.

Sosialhjelpstatistikken bygger på årlige individualoppgaver for mottaker av sosialhjelp. Oppgavene fylles ut ved sosialkontorene. Statistikken viser omfanget av støtte etter §3 i lov om sosial omsorg. Denne paragrafen omfatter økonomisk stønad og plassering i institusjon eller privat forpleining i oppgaveåret. Skjemaet inneholder bl.a. opplysninger om ekteskapelig status og forsørgelsesbyrde. Disse kjennemerker er kombinert til en familietypeinndeling. I tabellene 60 og 61 er gitt tall for stønadstilfeller i ulike familietyper i 1983 (Statistisk Sentralbyrå, 1985d).

Tabell 60. Stønadstilfelle i ulike familietyper, etter arbeidssituasjon. 1983

Familietype	I alt	Arbeidssituasjon			
		I arbeid	Delvis i arbeid	Ikke i arbeid	Uoppgitt
Alle familietyper	97 035	11 711	8 766	71 217	5 341
Enslig mann uten forsørgelsesbyrde	35 367	2 535	2 727	28 725	1 380
Enslig kvinne uten forsørgelsesbyrde	19 794	1 359	1 425	16 453	557
Gift, med barn under 18 år	11 672	4 124	1 626	5 570	352
Gift, uten barn under 18 år	6 043	911	530	4 295	307
Enslig mann med barn under 18 år	2 444	560	320	1 444	120
Enslig kvinne med barn under 18 år	14 784	1 709	1 617	11 089	369
Andre ¹	6 931	513	522	3 640	2 256
		Prosent			
Alle familietyper	100	12	9	73	6
Enslig mann uten forsørgelsesbyrde	100	7	8	81	4
Enslig kvinne uten forsørgelsesbyrde	100	7	7	83	3
Gift, med barn under 18 år	100	35	14	48	3
Gift, uten barn under 18 år	100	15	9	71	5
Enslig mann med barn under 18 år	100	23	13	59	5
Enslig kvinne med barn under 18 år	100	12	11	75	3
Andre ¹	100	7	8	52	32

¹ Omfatter stønadstilfelle der mottakeren har uoppgitt ekteskapelig status og mottakere som har forsørgelsesbyrde når alle forsørgede er over 18 år.

K i l d e: Sosialstatistikk 1983, NOS B 522, Oslo 1985.

Tabell 61. Stønadstilfelle i ulike familietyper, etter tallet på måneder med økonomisk stønad. Prosent. 1983

Familietype	I alt	1 md.	2 md.	3 md.	4 md.	5 md.	6 md.	7-9 md.	10-11 md.	12 md.	Uopp-gitt
Alle familietyper	100	34	15	10	7	5	4	7	3	6	10
Enslig mann uten forsørgelsesbyrde	100	34	15	10	7	5	4	7	3	6	9
Enslig kvinne uten forsørgelsesbyrde	100	36	15	9	6	4	4	7	3	6	10
Gift, med barn under 18 år	100	35	16	10	6	5	4	7	3	5	9
Gift, uten barn under 18 år	100	42	15	8	5	3	3	5	2	4	13
Enslig mann med barn under 18 år	100	30	17	11	8	4	4	7	3	5	11
Enslig kvinne med barn under 18 år	100	29	16	11	8	6	5	8	4	6	7
Andre	100	33	12	7	6	4	3	5	2	6	22

K i l d e: Sosialstatistikk 1983, NOS B 522, Oslo 1985.

Sosialhjelpoppgavene lagres som individopplysninger, men de er ikke personidentifiserbare etter 1976. Det lagres en fil for hvert år som inneholder opplysningene fra skjemaet og noen omkodinger til tabellene i statistikken. Det er derfor mulig å lage nye sammenstillinger av de kjennemerker som er registrert.

Fra statistikkåret 1986 vil individskjemaet bli endret og det vil bli hentet inn personidentifiserbare oppgaver. Dette vil bli brukt til å kontrollere for dobbelttelling mellom kommuner, ved andre kontroller av oppgavene og for tilkobling av opplysninger fra Personregisteret. Fødselsnummeret vil ikke bli brukt til å koble med andre sentrale registre og det vil bli slettet etter at de nevnte arbeidsoperasjoner er utført. Det blir derfor ikke mulig å bruke sosialstatistikken som grunnlag for å få opplysninger om sosialhjelp på individnivå knyttet til andre statistiske undersøkelser.

Barnevernstatistikken er utarbeidd på grunnlag av årlige oppgaver som SSB henter inn fra sosialkontorene/barnevernsnemndene. Det blir gitt oppgaver over alle barn som var under vernetiltak 31. desember og over nye barn som barnevernsnemnda har satt i verk tiltak for i løpet av året. For nye barn under vernetiltak gir publikasjonen to tabeller som fordeler barn i grupper etter foreldreforholdene. Tabeller for 1983 er gjengitt som tabell 62 og 63 nedenfor. Opplysningene om foreldreforhold er gitt av sosialkontoret og samsvarer ikke nødvendigvis med formell ekteskapelig status og det finnes ingen tilsvarende inndeling for hele befolkningen.

Tabell 62. Nye tilfelle av barn under barnevernstiltak, etter foreldreforhold og alder. 1974 - 1983

Alder	I alt	Foreldre gift og levde sammen	Mor død	Far død	Begge foreldre døde	Foreldre separert eller skilt	Foreldre ikke gift med hverandre	Uopp- gitt
1974	1 920	618	38	54	13	585	270	342
1975	2 094	633	72	72	15	674	260	368
1976	2 230	725	31	78	11	844	287	254
1977	2 449	781	60	89	22	942	295	260
1978	2 898	913	71	98	29	1 072	317	398
1979	<u>2 646</u>	<u>924</u>	<u>50</u>	<u>110</u>	<u>27</u>	<u>964</u>	<u>291</u>	<u>280</u>
1980	3 530	1 234	76	125	28	1 286	408	373
1981	3 934	1 490	69	187	37	1 508	497	146
1982	4 526	1 792	85	144	21	1 729	518	237
1983	5 566	2 114	66	192	31	2 171	708	284
1983								
0 - 2 år	662	268	1	4	2	126	240	21
3 - 6 "	1 258	542	7	28	3	435	201	42
7 - 9 "	759	241	8	23	1	361	103	22
10 - 13 "	1 068	330	10	43	7	544	75	59
14 - 17 "	1 587	634	32	89	15	630	78	109
18 - 20 "	191	79	7	4	3	64	8	26
21 år	29	18	1	1	-	4	1	4
Uopp-gitt	12	2	-	-	-	7	2	1
Prosent								
Alle aldersgrupper	100	38	1	3	1	39	13	5
Under 7 år	100	42	0	2	0	29	23	3
7 - 13 år	100	31	1	4	0	50	10	4
14 år og over	100	40	2	5	1	39	5	8
Uopp-gitt	100	17	-	-	-	58	17	8

K i l d e: Sosialstatistikk 1983, NOS B 522, Oslo 1985.

Tabell 63. Nye tilfelle av barn under barnevernstiltak, etter foreldreforhold, viktigste årsak til nemndinngrep og alder. 1974 - 1983

Alder	Foreldre ikke gift med hverandre, separert eller skilt, mor og/ eller far død					Andre foreldreforhold				
	I alt	Årsak til nemndinngrep				I alt	Årsak til nemndinngrep			
		Miljø	Atferd	Miljø og atferd	Uopp-gitt		Miljø	Atferd	Miljø og atferd	Uopp-gitt
1974	932	618	119	41	154	988	295	241	42	410
1975	<u>1 089</u>	<u>713</u>	<u>160</u>	<u>48</u>	<u>168</u>	<u>1 005</u>	<u>297</u>	<u>289</u>	<u>25</u>	<u>394</u>
1976	1 252	725	86	380	61	978	320	185	276	197
1977	1 408	877	100	375	56	1 041	364	219	281	177
1978	1 587	864	140	498	85	1 311	392	328	356	235
1979	<u>1 442</u>	<u>811</u>	<u>132</u>	<u>453</u>	<u>46</u>	<u>1 204</u>	<u>353</u>	<u>361</u>	<u>326</u>	<u>164</u>
1980	1 923	1 058	206	586	73	1 607	501	423	439	244
1981	2 298	1 545	317	350	86	1 636	695	652	222	67
1982	2 497	1 665	414	354	64	2 029	884	803	266	76
1983	3 168	2 095	456	407	210	2 398	1 185	772	282	159
1983										
Under 7 år	1 047	899	26	48	74	873	649	138	69	17
7 - 13 "	1 175	796	118	169	92	652	337	171	93	51
14 år og over	937	392	312	190	43	870	197	463	119	91
Uopp-gitt	9	8	-	-	1	3	2	-	1	-

K i l d e: Sosialstatistikk 1983, NOS B 522, Oslo 1985.

En rapport om barnevernsklinter og sosial bakgrunn (Flaatten, 1983) bygger på barnevernstatistikk for perioden 1969 til 1979. Rapporten ser spesielt på nye barnevernsklinter i 1978 og det er trukket et kontrollutvalg for å ha en gruppe i befolkningen å sammenlikne med. Undersøkelsen viser at andelen av barn eller ungdom under 18 år som kommer under barnevernstiltak:

- er mange ganger større for barn i én-foreldre-familier enn for barn med to foreldre.
- er betydelig større for barn i familier med lav inntekt enn i familier med høy inntekt.
- er betydelig større for barn i kommuner med store tettsteder enn i kommuner med små tettsteder.
- er større blant barn som har flyttet fra spredtbygd til tettbygd kommune enn blant barn som ikke har flyttet i en 5-årsperiode.

Barnevernsoppgavene lagres også som ikke-personidentifiserbare individualopplysninger hvert år etter 1979. Før 1979 var de personidentifiserbare og det er altså besluttet å innføre dette igjen fra 1986, men med de samme restriksjoner som for sosialstatistikken.

6. REGISTRE SOM GRUNNLAG FOR FRAMTIDIG TRYGDESTATISTIKK

I dette kapitlet går en nærmere inn på de registre som er grunnlag for den statistikk som er omtalt i kapittel 5, og nevner også andre registre som det kan være aktuelt å bruke i statistikkproduksjon. Formålet med dette er å se om det forekommer ytterligere informasjon som kan brukes til statistikk.

Et av problemene ved utbygging av trygdestatistikk for enslige forsørgere er å få en samlet oversikt over alle de grupper som det er interesse for. Her kan en sammenkobling av barnetrygdregisteret, utbetalingssystemet for pensjoner og likningsregisteret være interessant. Det samme gjelder folketellingsdata for de år disse undersøkelsene gjennomføres.

I tillegg til problemet med å avgrense aktuelle grupper vil det også være viktig å avklare hvilke opplysninger som ligger i de enkelte registre slik at det blir mulig å vurdere om det er interessant å lage en registerbasert statistikk eller om det er nødvendig med annen innsamling av opplysninger.

6.1. Barnetrygdregisteret

Barnetrygdregisteret omfatter stønadsmottakere som har søkt og fått innvilget barnetrygd. Barnetrygd bevilges fra og med måneden etter fødselsmåneden og til og med den måned barnet fyller 16 år. Statistikken for desember måned vil derfor omfatte barn som fyller 16 år i desember, men ikke andre 16-åringer.

Barnetrygd innvilges etter søknad og spesielt for noen grupper enslige forsørgere kan det være mindre kjent at de har rett til utvidet stønad. Det er imidlertid trolig at de fleste sikrer seg den inntekt som de har rett til. Endringer i forhold som påvirker utbetaling av barnetrygd skal etter loven meldes fortløpende.

Enheten er stønadsmottaker. For barn i institusjon/barnehjem er barnet enhet. For stønadsmottakerne er alle barn under 16 år registrert med fødselsnummer, mens barn som er fylt 16 år tas ut måneden etter fødselsmåneden. Vi kjenner alder og kjønn på de barna som er i registeret, samt trygdekontor, dvs. kommune for stønadsutbetaling.

Et av de viktigste kjennemerker er statuskoden. Denne angir hvilket grunnlag barnetrygden er bevilget etter, dvs. hvilken lovhemmel som er nyttet i forbindelse med fastsettelsen av stønaden. Følgende koder brukes i dag:

- Kode 0 - trygdekontoret beregner stønaden.
- " 1 - ordinær stønad.
- " 2 - enslig forsørger. Det gis tillegg til barnetrygden (utvidet stønad).
- " 3 - omsorg for sykt barn. Det gis et tillegg til barnetrygden for dette barnet.
- " 4 - barn anbrakt i institusjon. Stønnen beregnes etter satsen for første barn.
- " 5 - stønad etter satsene f.o.m. annet barn fordi ett eller flere av barna i kullet er anbrakt i institusjon.
- " 6 - enslig forsørger som tilstås utvidet stønad og som får ordinær stønad etter satsene f.o.m. annet barn.
- " 7 - stønadsmottaker som får et tillegg i barnetrygden pga. omsorgen for sykt barn og som får ordinær stønad etter satsene f.o.m. annet barn.
- " 8 - stønadsmottaker (ikke gift) som får utvidet stønad for særkullsbarn og ordinær stønad for fellesbarn.

Det er svært få med koden 0. Her inngår bl.a. tilfelle hvor foreldrene deler forsørgelsen, men ikke bor sammen. Alle med regulær barnetrygd, dvs. ektepar og samboere med fellesbarn og ikke særkullsbarn har kode 1. Kode 2 er for enslige forsørgere med utvidet stønad. Denne gruppen omfatter også samboende fedre med særkullsbarn. Kode 3 omfatter stønadsmottakere (ektepar og samboere med fellesbarn) som har fått innvilget utvidet stønad fordi barnet krever ekstra omsorg ved langvarig sykdom. Det er knyttet betingelser til at barnet ikke har rett til andre ytelser fra folketrygden, inntektens størrelse og at sykdommen medfører ekstrautgifter av betydning.

Barn i institusjon har statuskode 4. Her er barnet registrert som stønadsmottaker eller enhet i registeret. Da er navnet på institusjonen og vergens fødselsnummer registrert med barnet som enhet.

Statuskode 5 omfatter ektepar og samboere med fellesbarn som har barn både i institusjon og hjemme. Barnet i institusjon står også som egen enhet og telles ikke med som barn for stønadsmottakeren.

Statuskode 6 og 7 kombinerer flere situasjoner. Kode 6 kombinerer utvidet stønad som enslig forsørger med at stønadsmottakeren har barn både hjemme og i institusjon. Kode 7 gjør det samme med utvidet stønad for sykt barn og barn både hjemme og i institusjon.

Statuskode 8 omfatter stønadsmottakere som er samboere og har både utvidet stønad for særkullsbarn og vanlig stønad for fellesbarn. Dette er en gruppe som det er vanskelig å avgrense i andre administrative registre.

Et annet viktig kjennetegn er institusjonskoden. Denne blir brukt for å vise hvilke barn i et kull som eventuelt er i institusjon, er særkullsbarn eller er sykt.

Tekstkoden viser mer detaljert hvilken type forsørger stønadsmottakeren er. Det er egne koder for ugifte, separerte, skilte, etterlatte, samboere med både særkullsbarn og fellesbarn og noen flere små grupper.

Ved å se statuskode, institusjonskode og tekstkode i sammenheng, vil en få en god oversikt over de ulike grupper av enslige forsørgere. Barnetrygdregisteret kan derfor være et viktig bidrag til å avgrense grupper i en statistikk for enslige forsørgere.

6.2. Overgangsstønad og stønad til barnetilsyn i utbetalingssystemet for pensjoner

Folketrygdens overgangsstønad og stønad til barnetilsyn for ugifte har vært registrert i utbetalingssystemet for pensjoner siden 1.januar 1980 og de samme stønader for skilte og separerte siden 1. januar 1981. Andre ytelser som registreres i utbetalingssystemet er bl.a. utdanningsstønad, attføringspenger og forskjellige typer pensjoner. Enhet i registeret er person. Opplysningene er identifisert ved fødselsnummer og er registrert i et detaljert kontonummersystem som angir hvilken type ytelse personen mottar.

Systemet har en tilgangsdato for fødselsnummer, men vi vet ikke hvilken ytelse som startet denne dato. Det er også registrert en avgangsdato når personen ikke lenger har rett til selvstendige ytelser. Personen blir imidlertid ikke fjernet fra systemet før etter 14 måneder. Det er derfor mulig å lage en avgangsstatistikk. En eventuell tilgangsstatistikk vil ha sine svakheter. Men hvis erfaringene er at stønadsmottakere i disse kategorier ikke skifter type stønad, vil vi få en tilnærmet oversikt. En overgangsstatistikk vil gi innsikt i hvor lenge stønadsmottakeren har vært registrert.

Utbetalingssystemet for pensjoner ligger ved kommunedatasentralene og er i dag i ferd med å bli erstattet av andre systemer (INFO-trygd og NOR-trygd).

6.3. Folketelling 1980

Folke- og bolig telling 1980 er den eneste fullstendige registrering av bohusholdninger i Norge siden forrige telling i 1970. Det viktigste datagrunnlag i tellingen er personskjemaet fra alle personer 16 år og over og boligskjemaet fra eldste husholdningsmedlem. Dessuten er det knyttet til opplysninger fra folkeregistrene og en del andre datakilder, bl.a. likningsfilen for 1980 og registre over utbetalte langtidsytelser i 1980.

Inntil høsten 1985 er det etablert en beredskapsfil, en person-/familie-/husholdningsfil, en trygdefil og i en kort periode, en koblet fil fra tellingene i 1960, 1970 og 1980. Den siste filen vil det være mulig å danne på nytt til konkrete prosjekter. Den endelige form på datalagring er ikke avgjort.

Folketellingen 1980 har kodet husholdnings- og familiekjennetegn på grunnlag av formell ekteskapelig status og opplysninger på personskjema om hvem en bodde sammen med i leiligheten. Følgende kategorier var mulig og én eller flere skulle krysses av:

- Ingen
- Ektefelle
- Forlovede eller annen person jeg lever sammen med (uten å ha inngått formelt ekteskap)
- Datter, sønn
- Mor, far
- Søsken, svigerforeldre, barnebarn, svoger, svigerinne, svigerbarn, tante, onkel, nevø, niese, besteforeldre
- Andre personer

Bare samboende par som var registrert med samme adresse i folkeregisteret pr. 1. november 1980 ble faktisk regnet som samboere på filer og i statistikken.

Formell ekteskapelig status, alderen til yngste barn og antall barn er registrert i de filer som er aktuelle til statistikk. Dessuten kan en skille mellom ulike inntekts- og sysselsettingsgrupper.

Folketellingen gir et godt utgangspunkt for å avgrense enslige forsørgere ut fra ulike kriterier. Antall samboende par er trolig underestimert bl.a. fordi personer som oppgav at de var samboende, men som ikke hadde samme adresse, ikke er kodet som samboende i statistikken. Det er heller ikke mulig å skille mellom samboende par som har fellesbarn og de som har særkullsbarn. Dette er en stor ulempe f.eks. i forhold til trygdelovgivning og forsørgingsforhold for barna.

Beskrivelsen av filene som følger gjelder situasjonen høsten 1985. Det er planer om å slå sammen beredskapsfilen og husholdningsfilen og disse kan da ses under ett. Det er dessuten laget en analysefil hvor data fra 60-70-80-filen er koblet med de to nevnte filer. På analysefilen er personnummeret fjernet.

Beredskapsfil. Enheter på filen er person og filen omfatter hele befolkningen. Det er også enkelt å lage statistikk med familie eller bohusholdning som enhet. Filen har kjennemerker for både personer, familier og husholdninger.

Enslige forsørgere kan skilles ut etter forskjellige kriterier, men vi kan ikke skille mellom samboere med fellesbarn og særkullsbarn.

Nedenfor er det listet opp et utvalg av kjennemerker som ligger på beredskapsfilen:

Om personer: Bosted, alder, kjønn, ekteskapelig status, hvem en bor sammen med, viktigste kilde til livsopphold, yrkesaktivitet, yrke, næring, yrkesstatus, arbeidstimer, arbeidsinntekt, pendling, disponibel inntekt, sosioøkonomisk kode, utdanning. Fra Folketellingen i 1970: Bosted, yrkesaktivitet, næring, yrke, arbeidstimer, viktigste kilde til livsopphold.

Om familier: Familietype, antall personer og barn, alder yngste barn, samlet inntekt, antall arbeidstakere.

Om husholdningen: Antall familier, personer og barn, alder yngste barn, disponibel inntekt, antall inntektstakere, boligopplysninger.

Om ektepar/samboerpar: Ektefelles/samboers yrkesaktivitet, arbeidstid, antall hjemmeboende barn under 16 år, alder på parets yngste hjemneværende barn.

Person-/familie-/husholdningsfilen er dannet til statistikken for familier og husholdninger.

Vi nevner følgende utvalg av kjennemerker:

Om personer: Bostedskommune, alder, kjønn, ekteskapelig status, utdanning, viktigste kilde til livsopphold, yrkesaktivitet, næring, yrke, arbeidstimer pr. år, reisetid, sosioøkonomisk kode, arbeidsinntekt.

Om familier: Familietype, antall barn i alt og fordelt i aldersgrupper, alder yngste barn, disponibel inntekt, arbeidsinntekt, familiefase, hovedinntektstaker.

Om husholdninger: Antall familier, enslige og familiekjerner, antall barn i alt og i aldersgrupper, alder yngste barn, antall yrkesaktive, disponibel inntekt, arbeidsinntekt, leilighets- og husopplysninger, hovedinntektstaker.

Om ektefelle/samboer: Samboers ekteskapelige status, ektefelles/samboers alder, yrkesaktivitet, næring, yrke, arbeidstimer, sosioøkonomisk kode, utdanning og arbeidsinntekt.

Om ektepar/samboerpar: Antall barn i alt, under 16 år og alder på yngste barn for paret.

Omsorgsdata: Fars og mors alder, utdanning, yrkesaktivitet m.m.

Trygdefilen omfatter personer bosatt i Norge pr. 1. november 1980. Enhet på filen er person, men det er enkelt å lage tabeller med familie eller husholdning som enhet.

Det er koblet sammen opplysninger fra Folketellingen 1980, inntektsfilen til folketellingen og utbetalingssystemet for pensjoner i folketrygden for 1980. Av pensjoner og stønader er følgende typer registrert:

- alderspensjon
- uførepensjon eller løpende yrkesskadeerstatning
- overgangsstønad/pensjon og/eller stønad til barnetilsyn til etterlatt ektefelle
- barnpensjon
- etterlatt familiepleier
- overgangsstønad eller stønad til barnetilsyn til ugift mor.

Fraskilte og separerte personer og ugifte fedre fikk ikke selvstendige ytelser i folketrygden før 1. januar 1981 og er derfor ikke tatt med i tellingen.

Det er ikke skilt mellom overgangsstønad og stønad til barnetilsyn for etterlatte ektefeller og ugifte mødre. Vi kan imidlertid bruke opplysninger om særtillegg, tilleggspensjon og eventuelt arbeidsinntekt for å skille mellom disse to gruppene.

Filen inneholder stort sett de person-, familie- og husholdningsopplysninger som beredskapsfilen, men har i tillegg mer detaljerte opplysninger fra inntektsfilen og utbetalingsystemet for pensjoner i folketrygden.

Sammenkobling av data fra tellingene i 1960, 1970 og 1980

SSB har arbeidd med å finne fram til og kode om kjennemerker som er sammenliknbare fra de tre tellingene. Den koblede fil vil ikke foreligge permanent, men det er laget tekniske løsninger slik at det er lett å koble på nytt til eventuelle oppdrag.

De kjennemerker som kan sammenliknes for to eller tre av tellingene er innen følgende temaer:

- bosted
- ekteskapelig status, familie, husholdning
- yrkesaktivitet, næring, yrke
- utdanning
- boliger.

Personer kan følges fra telling til telling.

6.4. Likningsregisteret

Likningsregisteret innhentes hvert år til SSB fra skattedirektøren etter at skatteberegningene for siste inntektsår er avsluttet.

Registeret inneholder opplysninger om inntekt, formue og skatt for alle personer som er eldre enn 13 år og for personer under 13 år med skattepliktig inntekt eller formue. Det finnes ingen øvre aldersgrense, dvs. at inntekts-, formues- og skatteopplysninger er registrert også for alderspensjonister (selv for de som ikke leverer/ikke er pliktig til å levere selvangivelse).

Det er bare skattepliktig inntekt og formue som det er opplysninger om i registeret, dvs. skattefri inntekt og formue er ikke registrert. Av den skattepliktige inntekten/formuen er likevel all inntekt/formue registrert, dvs. all inntekt og formue større enn null, selv om inntekten/formuen er for lav til at skatt kan bli utliknet. (Av denne grunn er inntekts- og formuesopplysningene i likningsregisteret forskjellig fra inntekts- og formuesopplysningene for samme inntektsår i SSBs skattebånd. I skattebåndet er bare tatt med inntekts- og formuesbeløp som er så høye at skatt er utliknet.)

En persons bruttoinntekt er vanligvis sammensatt av forskjellige typer inntektsposter (jf. selvangivelseeskjema, side 2). Verken bruttoinntekten eller de enkelte inntektspostene er registrert i likningsregisteret. Det samme gjelder de fradragspostene (minstefradrag, oppgjørsfradrag, rentefradrag etc.) som kan trekkes fra inntekten ved beregning av personens nettoinntekt.

De inntektsopplysningene som registreres i likningsregisteret er nettoinntekt (kommune) og nettoinntekt (stat), samt pensjonsgivende inntekt etter høy sats, lav sats og for jordbrukere, skogbrukere og fiskere. Opplysningene om pensjonsgivende inntekt gjør det mulig å skille mellom personer henholdsvis med og uten yrkestilknytning i inntektsåret. Ved definisjonen av "yrkestilknytning" må en imidlertid være oppmerksom på at sykepenger og dagpenger ved arbeidsløshet er pensjonsgivende inntekt, mens pensjoner som f.eks. alderspensjon, uførepensjon etc. ikke er pensjonsgivende. For inntekten ved kommuneskattelikningen er det videre mulig å skille mellom inntekt som blir skattlagt innenbygds (i bostedskommunen) og inntekt som blir skattlagt utenbygds (stedbunden inntekt).

De formuesopplysningene som registreres i registeret er nettoformue (kommune) og nettoformue (stat). Som for inntekten, er det også her mulig å skille mellom formue innenbygds og utenbygds ved kommuneskattelikningen.

Likningsregisteret inneholder opplysninger om eventuelle særfradrag. Det er også registrert en særfradragskode som angir type særfradrag.

Alle typer inntekts- og formuesskatter og beløp for sykedel og medlemsavgift i folketrygden finnes i registeret. Fradrag i skatt, som f.eks. fradrag for aksjesparing, livsforsikring og forsørgerfradrag er også registrert. Forsørgerfradraget er registrert med atskilte beløp for barn henholdsvis over 16 år og under 17 år. Registeret inneholder også en kode som gjør det mulig å skille ut enslige forsørgere som har forhøyet forsørgerfradrag for barn mellom 16 - 19 år. Siden alle opplysningene i likningsregisteret er identifiserbare ved personens fødselsnummer, vil denne koden være anvendelig for å studere inntekts- og formuesforhold for enslige forsørgere som har barn i aldersgruppen 16 - 19 år. (Enslige som bor sammen med barn kun i aldersgruppen 16 - 19 år og hvor moren/faren ikke er faktisk forsørger av barnet ifølge skattelovens definisjon, er det imidlertid ikke mulig å identifisere på grunnlag av opplysninger i likningsregisteret.)

Den massen av enslige forsørgere som kan skilles ut ved hjelp av koden for forhøyet forsørgerfradrag, vil heller ikke inkludere enslige forsørgere med barn under 16 år, selv om de også forsørger barn i alderen 16 - 19 år. Som tidligere nevnt gis det forhøyet barnetrygd i stedet for forhøyet forsørgerstønad for enslige forsørgere som har barn både under 16 år og i aldersgruppen 16 - 19 år. Totalmassen av enslige forsørgere, slik enslig forsørger er definert i skatteloven, vil likevel være mulig å identifisere ved hjelp av opplysninger i likningsregisteret om personens skatteklasse og samskattekode. Sammen med opplysninger i andre registre, som f.eks. barnetrygdregisteret, personregisteret og registre i trygdeetaten, synes likningsregisteret å gi verdifull informasjon som kan nyttes som grunnlag for å utarbeide statistikk over enslige forsørgeres inntekts-, formues- og trygdeforhold.

6.5. Andre registre

I tillegg til de registre og tellingsdata som er nevnt i avsnittene 6.1 - 6.4, vil det i en framtidig trygdestatistikk for enslige forsørgere være aktuelt å nytte opplysninger fra:

- Det sentrale personregister
- Husbankens bostøtteregister
- Stipendregisteret i Statens lånekasse for utdanning
- Rikstrygdeverkets sentrale statistikkbase
- Folketrygdens korttidssystem.

Vi skal her kort omtale de hovedtyper av opplysninger som finnes i de to sistnevnte registrene.

Rikstrygdeverkets sentrale statistikkbase

Basen inneholder opplysninger om folketrygdpensjonister, dvs. alderspensjonister, uførepensjonister og etterlattepensjonister, samt informasjon om personer under attføring i ventetid på uførepensjon. Informasjonen i basen oppdateres løpende, og opplysningene er identifisert ved fødselsnummer. En del enslige forsørgere mottar pensjon fra folketrygden.

Folketrygdens korttidssystem

Korttidssystemet er et registersystem som inneholder opplysninger om bl.a. sykepenge- og attføringspengetilfeller i folketrygden. Fødselsnummer for den person som mottar ytelsen, er knyttet til det enkelte sykepenge-/attføringspengetilfellet. Om en person er enslig forsørger eller ikke, framgår ikke av registeropplysningene. Ved å definere enslig forsørger ved hjelp av opplysninger i andre registre, f.eks. personregisteret eller barnetrygdregisteret, er det likevel mulig ved hjelp av fødselsnummeret å hente ut personrelaterte opplysninger for denne gruppen. I en statistikk for enslige forsørgere vil opplysningene i korttidssystemet kunne nyttes til å belyse flere problemstillinger.

6.6. Opplysninger om underholdsbidrag til barn

Foreldre skal etter deres evne og økonomiske kår bære utgiftene til barnets underhold og utdanning (lov om barn og foreldre av 8. april 1981). Dersom en av foreldrene ikke bor sammen med barnet, skal vedkommende betale faste bidrag til barnets underhold og utdanning. Det er barnet som har rett til bidraget, og det skal betales til den av foreldrene som barnet bor sammen med fast. Plikten til å betale bidrag varer til barnet er 18 år, eller eventuelt senere dersom barnet er under utdanning. Foreldrene kan inngå avtale som fastsetter størrelsen på underholdsbidraget. De kan likevel ikke avtale et mindre beløp enn (indeksregulert) minstesum etter lov av 26. april 1957 om forskuddtering av underholdsbidrag til barn. Bidragets størrelse blir i en del tilfelle fastsatt av fylkesmannen eller domstolene.

Underholdsbidraget fra bidragspliktig til bidragsmottaker blir i mange tilfeller betalt ved mellomkomst av bidragsfogden. Dette skjer bl.a. dersom bidragsmottakeren får utbetalt bidragsforskudd, dersom bidragsmottakeren mottar overgangsstonad¹ fra folketrygden, og som hovedregel i de tilfeller foreldrene ikke bodde sammen ved fødselen, og heller ikke senere har gjort det (lov om innkreving av underholdsbidrag av 9. desember 1955).

Fastsatte underholdsbidrag til barn kan kreves utbetalt av det offentlige dersom det innkreves gjennom bidragsfogden og ikke blir betalt ved forfall. Bidragsforskuddet skal svare til det månedlige underholdsbidrag som den bidragspliktige skal betale men likevel ikke mer enn det minstebeløp som er fastsatt for bidragsforskudd til barn (jf. lov av 1957, se ovenfor). Bidragsforskuddet utbetales av midler som er stilt til rådighet av folketrygden. Når den bidragspliktige betaler underholdsbidraget refunderes folketrygden for samme beløp som er utbetalt i forskudd.

I en statistikk for enslige forsørgeres inntektsforhold og sosiale forhold er opplysninger om størrelsen på underholdsbidraget, hvilke persongrupper som mottar bidrag, bidragsforskudd etc. interessant. Det finnes imidlertid i dag ikke noe landsdekkende individbasert register med opplysninger for alle bidragsmottakere. Dette gjelder også for den store delmassen av bidragsmottakere hvor bidragsfogden besørger innkrevingen av underholdsbidraget.

7. SKISSE TIL FRAMTIDIG TRYGDESTATISTIKK FOR ENSLIGE FORSØRGERE

I rapporten har en tatt sikte på å kartlegge eksisterende offisiell statistikk for enslige forsørgere og gjøre rede for de datagrunnlag som kan tenkes anvendt i en framtidig trygdestatistikk for gruppen.

Som vist i kapitlene 4 og 5 er det utarbeidd en del statistikk for enslige forsørgere. Statistikken dekker ulike emneområder og er dels basert på utvalgsundersøkelser, som f.eks. statistikk over levekår, forbruk etc., og dels på opplysninger i registre, som f.eks. familiestatistikk og statistikk over mottatte ytelser fra folketrygden. De fleste statistikkene er løpende eller periodiske.

I de fleste statistikkene er det nyttet forskjellig definisjon av enslig forsørger. Statistikkene fra ulike emneområder kan derfor vanskelig sammenstilles med det formål å gi en omfattende og helhetlig statistisk informasjon om enslige forsørgere. De fleste statistikkene gir også lite informasjon for undergrupper av enslige forsørgere. Inndelingen i undergrupper er spesielt et problem i statistikk basert på utvalgsundersøkelser siden tallet på observasjoner er lite. En gruppeinndeling som ikke forekommer i offisiell statistikk er enslige forsørgere som henholdsvis mottar/ikke mottar trygdeytelser.

Ved anvendelse av registerdata (totaltelling) vil tallet på observasjoner tillate en inndeling av gruppen enslige forsørgere i flere undergrupper. I kapittel 6 har en derfor gjennomgått en del registre med det formål å utrede mulighetene for å utarbeide en framtidig registerbasert trygdestatistikk for enslige forsørgere og for undergrupper av enslige forsørgere.

¹ For personer med overgangsstonad har folketrygden krav på den del av det samlede bidrag som overstiger høyeste bidragsforskudd etter lov om forskuddtering av underholdsbidrag. Folketrygdens krav er begrenset til det beløp som mottas i overgangsstonad med særtilllegg. Det folketrygden har til gode innkreves av bidragsfogden.

Gjennomgangen viser at det finnes en del uutnyttet informasjon om enslige forsørgere i administrative registre og statistikkregistre, og at registeropplysningene gir en mulighet til å utarbeide statistikk hvor det fokuseres på enslige forsørgeres trygdeforhold og mottak av trygdeytelser. Registeropplysningene får økt informasjonsverdi ved en kobling av de ulike registerdataene. Dette gjelder både med hensyn til å definere undergrupper av enslige forsørgere og for å framskaffe et materiale som er egnet til å belyse enslige forsørgeres trygdeforhold og økonomiske kår. Helt sentral i denne sammenheng er den koblede informasjon på grunnlag av opplysninger i barnetrygdregisteret, likningsregisteret, personregisteret og utbetalingssystemet for pensjoner.

Hovedformålet med en slik statistikk er å kartlegge enslige forsørgeres tilknytning til trygdesystemet og belyse inntekts- og formuesforholdene for enslige forsørgere. Det vil bli lagt vekt på å sammenlikne økonomiske og sosiale kår for enslige forsørgere som mottar stønad eller pensjon fra folketrygden, og enslige forsørgere som ikke mottar slike ytelser. Ektepar med barn vil bli nyttet som referansegruppe. Etter foreløpige planer skal statistikken utarbeides første gang for statistikkåret 1985 og senere hvert tredje år.

Det sentrale inntektsmål i statistikken er disponibel inntekt, dvs. nettoinntekt ved skatteligningen, fratrukket skatt og tillagt skattefrie inntekter. For enslige forsørgere som mottar trygdeytelser vil det være vesentlig å gi opplysninger om type ytelser og størrelsen på ytelsene. Det vil også bli vurdert å gi opplysninger om pensjonsgivende inntekt. Den pensjonsgivende inntekten består hovedsakelig av arbeidsinntekt, men enkelte trygdeytelser er også pensjonsgivende. Opplysninger om pensjonsgivende inntekt sammen med opplysninger om mottatte trygdeytelser, vil derfor kunne nyttes til å skille mellom enslige forsørgere som har/ikke har innteksgivende arbeid.

Dersom det gis tillatelse til kobling, regner en med å nytte data fra følgende registre:

- Likningsregisteret (Skattedirektoratet)
- Det sentrale personregister (SSB)
- Utdanningsregisteret (SSB)
- Barnetrygdregisteret (Kommunedata-Midt-Norge)
- Bostøtterregisteret (Husbanken)
- Stipendregisteret (Statens lånekasse for utdanning)
- Utbetalingsystemet for pensjoner (Kommunedata-Vestlandet)
- Sentral statistikkbase (Rikstrygdeverket)
- Korttidssystemet for folketrygden (Kommunedata-Østlandet)

Det kan videre bli aktuelt å nytte data fra folketellingene for de år disse gjennomføres.

Grunnmaterialet til de periodiske statistikkene, eventuelt supplert med tilsvarende informasjon for mellomliggende år, inneholder opplysninger som kan nyttes til å studere endringer over tid i enslige forsørgeres økonomiske og sosiale situasjon. Spesielt interessant kan det være å kartlegge enslige forsørgeres inntektsforhold og tilknytning til arbeidslivet før de blir trygdemottakere, sammenliknet med forholdene når de mottar trygdeytelser og etter at trygdeutbetalingene er opphørt. I framtiden vil SSB vurdere å gjennomføre slike analyser i tilknytning til arbeidet med de periodiske statistikkene. Tverrsnittsanalyser vil også bli vurdert.

LITTERATUR

- Flaatten, Even (1983): Barnevernsklienter og sosial bakgrunn, Rapporter 83/14, Statistisk Sentralbyrå.
- Norges Offentlige Utredninger (1984:10): Trygdefinansiering.
- Opdahl, Stein (1984): Aleneforeldres levekår og tidsbruk, Rapporter 84/16, Statistisk Sentralbyrå.
- Rikstrygdeverket (1971-1985): Årsmelding og regnskap 1970-1983.
- Rikstrygdeverket (1985): Kvartalsoppgaver fra regnskap og statistikk for sosiale trygder administrert av Rikstrygdeverket 4. kvartal 1984.
- Statistisk Sentralbyrå (1975a): Familiestatistikk 1974, NOS A 738.
- Statistisk Sentralbyrå (1975b): Folketellingen 1970 Familier og husholdninger, NOS A 739.
- Statistisk Sentralbyrå (1978): Familiestatistikk 1977, NOS A 951.
- Statistisk Sentralbyrå (1981a): Familiestatistikk 1980, NOS B 167.
- Statistisk Sentralbyrå (1981b): Skattestatistikk 1979, NOS B 227.
- Statistisk Sentralbyrå (1982a): Inntektsstatistikk 1979, NOS B 267.
- Statistisk Sentralbyrå (1982b): Folke- og bolig telling 1980 Boligstatistikk, NOS B 249.
- Statistisk Sentralbyrå (1982c): Folke- og bolig telling 1980 Sysselsettingsstatistikk, NOS B 299.
- Statistisk Sentralbyrå (1983a): Familiestatistikk 1982, NOS B 394.
- Statistisk Sentralbyrå (1983b): Tidsnyttingsundersøkelsen 1980-81, NOS B 378.
- Statistisk Sentralbyrå (1984a): Levekårsundersøkelsen 1983, NOS B 511.
- Statistisk Sentralbyrå (1984b): Forbruksundersøkelse 1980 - 1982, NOS B 449.
- Statistisk Sentralbyrå (1984c): Skattestatistikk 1982, NOS B 499.
- Statistisk Sentralbyrå (1985a): Inntektsstatistikk 1982, NOS B 569.
- Statistisk Sentralbyrå (1985b): Folke- og bolig telling 1980 Familier og husholdninger, NOS B 546.
- Statistisk Sentralbyrå (1985c): Folke- og bustadteljing 1980 Hovudtal 1960, 1970 og 1980, NOS B 588.
- Statistisk Sentralbyrå (1985d): Sosialstatistikk 1983, NOS B 522.

Hovedregler i skatteloven og folketrygdloven

1. Skatteloven

Hovedreglene om utskriving av direkte skatter finner vi i lov om skatt av formue og inntekt (skatteloven) av 18. august 1911. Skatteloven har vært forandret en rekke ganger. En av de mest radikale forandringer ble foretatt i forbindelse med skatteomleggingen i 1969. Ordningen med klassefradrag for forsørgelse av andre personer enn ektefellen ble da for en stor del opphevet og erstattet med økt barnetrygd, forsørgerstønad - senere kalt forsørgerfradrag i skatt - eller med et særskilt forsørgerfradrag i inntekten. Samtidig ble ordningen med ekstra klassefradrag på grunn av forhold som alderdom, sykdom, uførhet mv. erstattet med særfradrag i inntekten.

Vi skal i dette avsnittet gjøre rede for de viktigste reglene for utlikning av direkte skatt på inntekt og formue for personlige skattytere. Framstillingen fokuserer spesielt på forskjellene i skattereglene for henholdsvis enslige forsørgere og to-foreldre-forsørgere. Det regelverk som gjennomgås, gjelder for inntektsåret 1984.

Type likning - skatteklasse

Som hovedregel skal ektefeller som har giftet seg innen 2. november i året forut for inntektsåret, liknes under ett (felleslikning) for begges samlede formue og inntekt selv om de har særreie. Ved klasseansettelsen (klasse 2 på fellesliknede ektefeller), skal den ene av ektefellene føres opp som forsørger. Ektefellene blir solidarisk ansvarlige for den skatt som er utliknet, men ektefellene kan kreve (dersom de leverer hver sin selvangivelse), at skatten blir fordelt etter størrelsen av den formue og inntekt hver av dem har. Når begge ektefeller har pensjonsgivende inntekt, skal denne fastsettes særskilt for hver av ektefellene. I slike tilfelle blir det vanligvis foretatt fordeling av skatter og folketrygdavgifter mellom ektefellene. Felleslikning av ektefeller uten fordeling av skatter forekommer derfor forholdsvis sjelden.

Dersom begge ektefeller har inntekt av arbeid, næringsdrift eller annen virksomhet, kan de velge mellom å bli liknet sammen eller å bli liknet særskilt. Velges den siste likningsmåten, blir ervervsinntekten til den av ektefellene som har lavest inntekt av denne art, skilt ut av ektefellenes samlede inntekt og formue og liknet særskilt. Dette betyr at hvis den ektefelle som har lavest ervervsinntekt også har annen inntekt og/eller formue, skal både denne andre inntekten og formuen regnes med ved likningen av den annen ektefelle. Ordningen med adgang til særskilt likning omfatter også ektefeller med pensjon, livrenter og liknende ytelser. Særskilt likning innebærer at begge ektefellene blir satt i klasse 1 både ved kommune- og statsskattelikningen.

Ved likning hver for seg blir ektefellene behandlet som to helt selvstendige skattytere, dvs. som om de ikke var gift. Likning hver for seg forekommer for ektefeller hvor ekteskapet er inngått i tiden fra 2. november året før inntektsåret til utgangen av inntektsåret. Ektefeller som er separert ved utgangen av inntektsåret eller som til stadighet lever atskilt, vil også bli liknet hver for seg. Personer som liknes hver for seg settes vanligvis i klasse 1. For separerte eller skilte med barn, vil klasse 2 bli nyttet forutsatt at de blir klassifisert som enslige forsørgere.

Enslig forsørger i skattelovens forstand er enslig person som alene har omsorgen for barn under 18 år eller forsørgelsen av eldre barn. Kravet til omsorg vil normalt være oppfylt ved at vedkommende har foreldremyndigheten over barnet og har barnet boende hos seg. Kravet til forsørgelse innebærer at barnet virkelig forsørges av den enslige. Forsørgelse vil bl.a. normalt foreligge når den enslige har krav på fullt forsørgerfradrag eller fullt særfradrag på grunn av forsørgelse. Når disse kravene er oppfylt, liknes skattyteren i klasse 2.

Et par som lever sammen i papirløst ekteskap (samboende), kan ikke liknes som ektefeller. Som utgangspunkt skal begge liknes hver for seg i klasse 1. Hvis en av dem/begge samboende har særkullsbarn, kan vedkommende/begge liknes i klasse 2 som enslig forsørger. Dette gjelder likevel ikke når de har fellesbarn, selv om de i tillegg har særkullsbarn. I slike tilfeller liknes begge i klasse 1.

Skatteklasser - utlikning av skatt

Ved kommuneskattelikningen er fradraget ved beregning av inntektsskatten dobbelt så stort i klasse 2 som i klasse 1.

Ved statskattelikningen nyttes en lempeligere progresjonstabell i skatteklasser 2 enn i skatteklasser 1, så vel ved beregning av inntektsskatten som formuesskatten.

Forsørgerfradrag

Det kan gis forsørgerfradrag for barn og adoptivbarn som ikke har fylt 20 år i inntektsåret. Forsørgerfradragene blir fastsatt av likningsmyndighetene i forbindelse med likningen, og kommer som fradrag i skatten. Forsørgerfradrag skal gis selv om foreldrenes skatt er lavere enn fradraget. I slike tilfelle utbetales differansen. Forsørgerfradraget gis med en halvpart til hver av foreldrene. (Forsørgerfradraget må ikke forveksles med ensligforsørgerfradraget og foreldrefradraget som er fradrag i inntekten ved likningen. Ensligforsørgerfradraget gis etter de samme satsene som foreldrefradraget.)

For barn som er 15 år eller yngre i inntektsåret ytes forsørgerfradrag uavhengig av barnets innteks- og formuesforhold. For barn som fyller 16, 17, 18 eller 19 år i inntektsåret er imidlertid forsørgerfradraget betinget av at man har hatt barnet til forsørgelse. For å bedømme om det foreligger faktisk forsørgelse eller ikke, blir nyttet opplysninger om barnets egne inntekter. For barn med inntekt utover bestemte, fastsatte grenser ytes halvt forsørgerfradrag eller ikke noe fradrag.

De fastsatte beløpsgrensene er forhøyet med 50 prosent dersom forsørgeren er enslig. Enslige forsørgere som forsørger barn i alderen 16 - 19 år (og ikke yngre barn) gis dessuten forsørgerfradrag for ett barn mer enn det han/hun forsørger. Dersom enslig forsørger har barn både i alderen 0 - 15 år og 16 - 19 år gis forhøyet barnetrygd i stedet for forhøyet forsørgerfradrag. Enslige forsørgere som lever sammen uten å være gift (samboere), og som ikke har fellesbarn, har krav på forsørgerfradrag etter samme regler som enslige forsørgere som ikke er samboere. Samboere som har fellesbarn, betraktes ikke som enslige forsørgere i skattelovens forstand. Dette betyr at de ikke har krav på forhøyet forsørgerfradrag. Dette gjelder selv om en eller begge også har særkullsbarn. For samboere med fellesbarn skal fradraget for slike barn gis med en halvpart hver til mannen og kvinnen.

Skattefrie inntekter

Skatteloven inneholder bestemmelser om hvilke inntekter som er skattepliktige, henholdsvis fritatt for skatt. Av sosiale ytelser/trygdeytelser som er skattefrie skal vi nevne de som kanskje er mest aktuelle for enslige forsørgere, selv om enkelte av disse ytelsene også kan gis til andre personer enn enslige forsørgere:

- Stønad til utdanning
- Stønad til barnetilsyn
- Fødselspenger (inntil et beløp tilsvarende full engangsstønad)
- Nedkomststønad

2. Ytelser til ugifte, skilte og separerte forsørgere (kapittel 12 i folketrygdloven)

Rett til ytelser etter kapittel 12 i folketrygdloven har ugift, skilt eller separert mor eller far som er alene om omsorgen for barn, dersom

- trygdede og barnet eller barna er bosatt i landet og oppholder seg her, og
- vedkommende har vært trygdet i minst 3 år umiddelbart før krav om ytelser settes fram.

Til ugift, skilt eller separert kvinne som får barn, ytes nedkomststønad. Stønaden fastsettes av Stortinget, og er pr. 1. januar 1985 på 7 371 kroner. Dersom kvinnen er yrkesaktiv, har hun på visse vilkår rett til fødselspenger i inntil 90 dager. Fødselspenger utgjør det samme som sykepenger. Dersom kvinnen ikke har vært yrkesaktiv, vil hun ha rett til engangsstønad ved fødsel. Pr. 1. januar 1985 utgjør denne stønaden 3 654 kroner.

Ugift, skilt eller separert mor eller far har rett til stønad til barnetilsyn og utdanningsstønad etter samme regler og på samme vilkår som gjenlevende ektefelle. Vi viser til omtalen av disse stønadene i kapittel 3.

Overgangsstønad ytes til ugifte, skilte og separerte forsørgere som midlertidig er ute av stand til å forsørge seg selv ved eget arbeid enten på grunn av omsorg for barn eller på grunn av nødvendig opplæring/utdanning. Enslig kvinne som er med barn, har rett til overgangsstønad også for tidsrom opp til 2 måneder før fødselen.

Full overgangsstønad skal utgjøre samme beløp som grunnbeløpet i folketrygden. Dertil kommer særtillegg, som pr. 1. mai 1985 utgjør 53 prosent av grunnbeløpet. Dersom den ugifte, skilte eller separerte forsørgeren har eller antas å kunne skaffe seg en årlig ervervsinntekt som overstiger halve grunnbeløpet, reduseres overgangsstønaden og særtillegget med 40 prosent av det overskytende beløp.

Før stønadsordningen for skilte og separerte forsørgere ble inkorporert i folketrygdloven (1981), skulle det som hovedregel gjøres fradrag i stønaden for den delen av de samlede underholdsbidrag forsørgeren og barna oppebar og som oversteg høyeste bidragsforskudd pr. måned for hvert barn (etter lov av 1957 om forskuddtering av oppfostringsbidrag). I forbindelse med inkorporeringen ble det innført nye utbetalinger. Disse går ut på at overgangsstønad med særtillegg utbetales uten fradrag for overskytende underholdsbidrag. Til gjengjeld skal underholdsbidraget innbetales gjennom bidragsfogden som fordeler det innkomne beløp til forsørger og folketrygden. Folketrygden får innbetalt gjennom bidragsfogden den delen av underholdsbidraget som tidligere ble trukket fra stønaden ved utbetalingen. Det kan settes som vilkår for rett til overgangsstønad at løpende bidrag blir forhøyet.

I tillegg til de ytelser som er nevnt ovenfor, kan det i særlige tilfelle ytes tilskudd eller lån til ugift, skilt og separert forsørger til dekning av utgifter ved igangsetting av egen virksomhet, ved flytting for å komme i lønnet arbeid eller til andre formål som er avgjørende for at vedkommende kan skaffe seg inntektsgivende arbeid.

Retten til ytelser etter folketrygdens kapittel 12 faller bort,

- dersom den trygdede inngår ekteskap eller flytter sammen med den andre av barnets (barnas) foreldre
- når barnet (yngste barn) når en slik alder at omsorgen for barnet ikke lenger er til hinder for at forsørgeren blir yrkesaktiv. (Normalt regnes dette å være tilfelle når barnet - yngste barnet - er ferdig med sitt tredje skoleår)
- dersom den trygdede mottar andre ytelser fra folketrygden som svarer til ytelser etter kapittel 12.

3. Ytelser til etterlatte (kapittel 10 i folketrygden)

Ytelser til etterlatte kan på visse vilkår gis til gjenlevende ektefelle, gjenlevende fraskilt ektefelle, etterlatt familiepleier og til barn hvis en eller begge foreldre er døde.

Gjenlevende ektefelle (eventuelt gjenlevende fraskilt ektefelle) og etterlatt familiepleier som er yngre enn 67 år har rett til visse ytelser som overgangsstønad, pensjon, stønad til barnetilsyn etc., dersom

- vedkommende oppholder seg i landet, og
- vedkommende har vært trygdet i minst 3 år umiddelbart før krav om ytelser settes fram, eller avdøde var trygdet minst 3 år umiddelbart før sin død.

Barn hvis en eller begge foreldre er døde, har rett til barnepensjon dersom

- barnet er bosatt i landet, og
- en av foreldrene eller barnet har vært trygdet de siste 3 år før krav om pensjon settes fram

En del av de etterlatte kan være enslige forsørgere eller barn i ensligforsørgerfamilier. Dette gjelder spesielt gjenlevende ektefeller, gjenlevende fraskilte ektefeller og barn hvis en av foreldrene er død. For disse gruppene skal vi omtale hovedreglene for rett til ytelser til etterlatte.

Ytelser til gjenlevende ektefelle

Gjenlevende ektefelle som på grunn av opplæring eller arbeid utenfor hjemmet må overlate det nødvendige tilsyn med barna til andre, har rett til stønad til barnetilsyn etter satser som fastsettes av Stortinget. Er de faktiske og nødvendige utgifter større enn de fastsatte satsene, kan stønaden i særlige tilfelle forhøyes. Er opplæringen eller arbeidet av begrenset omfang og de faktiske og nødvendige utgifter til barnetilsyn av den grunn ubetydelige, kan stønaden reduseres. Med barn menes barn som ektefellene forsørget i fellesskap, samt fellesbarn som er født senere og som gjenlevende ektefelle forsørger. Det kan også på visse vilkår ytes stønad til barnetilsyn til fosterbarn.

Nedkomststønad ytes til enke som får barn etter sin avdøde ektefelle.

Utdanningsstønad ytes til gjenlevende ektefelle som trenger utdanning og opplæring for å bli i stand til helt eller delvis å forsørge seg selv.

Overgangsstønad ytes til gjenlevende ektefelle som midlertidig er ute av stand til å forsørge seg selv med eget arbeid, enten på grunn av omsorg for barn eller fordi vedkommende først etter en omstillingstid og eventuell utdanningstid kan få passende arbeid.

Overgangsstønad beregnes etter de samme regler som etterlattepensjon, se nedenfor, og overgangsstønad kan også ytes mens krav om slik pensjon er under behandling. Vi skal se nærmere på hvilke vilkår som må være oppfylt for å få etterlattepensjon, og også gjøre rede for hvordan denne pensjonen blir beregnet.

Gjenlevende ektefelle har rett til etterlattepensjon dersom ekteskapet har vart i minst 5 år¹ eller gjenlevende har eller har hatt barn med avdøde eller har omsorg for avdødes barn.

Brutto etterlattepensjon (Brutto EP) består av grunnpensjon (GP) og tilleggspensjon (TP):

$$\text{Brutto EP} = \text{GP} + \text{TP}$$

Dersom den etterlatte ventes å få en årlig ervervsinntekt som overstiger 50 prosent av grunnbeløpet, blir det etter bestemte regler gjort fradrag i bruttopensjonen. Netto etterlattepensjon (Netto EP) er da:

$$\text{Netto EP} = \text{GP} + \text{TP} - \text{fradrag for forventet ervervsinntekt.}$$

Det blir ytt sært tillegg (ST) og kompensasjonstillegg (KT) til etterlattepensjoner. Også i ST og KT gjøres fradrag for forventet ervervsinntekt. Vi skal se nærmere på hvordan de enkelte delpensjoner, fradrag og tillegg blir bregnet (formlene (3 - 1) til (3 - 5), nedenfor).

Grunnpensjon (GP). Ved beregning av grunnpensjon nyttes den trygdetiden som er lengst av avdødes, dvs. ektefelles trygdetid (TT_{EK}) og egen, dvs. etterlattes trygdetid (TT_{EG}). TT_{EK} og TT_{EG} regnes fra fylte 16 år, og består av både faktisk og framtidig trygdetid. Som hovedregel regnes framtidig trygdetid for avdøde, fra tidspunktet for dødsfallet og til det tidspunkt avdøde ville fylt 67 år, og for gjenlevende, fra virkningstidspunktet for pensjonen og til det tidspunkt gjenlevende fyller 67 år. Den trygdetiden som er lengst av TT_{EK} og TT_{EG} er kalt TT_{ANV} se formel (3 - 1).

Full grunnpensjon svarer til grunnbeløpet i folketrygden (G), og ytes dersom TT_{ANV} er lik 40 år. For TT_{ANV} mindre enn 40 år, utgjør grunnpensjonen en forholdsmessig del av full grunnpensjon.

(3 - 1) Grunnpensjon til gjenlevende ektefelle:

$$GP = G \cdot \frac{TT_{ANV}}{40} \quad (TT_{ANV} \leq 40).$$

¹ Hvis dødsfallet skyldes yrkesskade inntruffet etter 31. desember 1970 gjelder ikke vilkåret om at ekteskapet skal ha vart i minst 5 år. Krav om minste trygdetid, opphold i landet etc. faller også bort hvis dødsfallet skyldes yrkesskade.

Tilleggspensjon (TP) ytes dersom avdøde får medregnet pensjonspoeng for minst 3 år, medregnet framtidige poengår. Tilleggspensjonen til gjenlevende ektefelle utgjør 55 prosent av avdødes ektefelles tilleggspensjon (TP_{EK}).

(3 - 2) Tilleggspensjon til gjenlevende ektefelle:

$$TP = 0,55 \cdot TP_{EK}$$

TP_{EK} er den tilleggspensjon som avdøde ville fått dersom avdøde på tidspunktet for dødsfallet var blitt berettiget til full uførepensjon, eller eventuelt den tilleggspensjonen som avdøde var berettiget til som uførepensjonist regnet etter full uførhet eller som alderspensjonist.

Dersom avdøde ikke var fylt 67 år, inngår således både faktisk godskrevne pensjonspoeng og framtidige, årlige pensjonspoeng ved beregning av TP_{EK} . Faktisk pensjonspoeng er beregnet fra og med det året avdøde ektefelle fylte 17 år (men tidligst fra 1967), og til og med året før dødsfallet skjer. Framtidige pensjonspoeng beregnes fra og med året dødsfallet skjer og til og med det året avdøde ville fylt 66 år. Framtidige pensjonspoeng ved etterlattepensjon blir beregnet på samme måte som framtidige uførepoeng (BUP) ved uførepensjon. Etter at poengrekken for avdøde (dvs. faktiske og eventuelt framtidige pensjonspoeng) er fastlagt, beregnes avdødes tilleggspensjon (TP_{EK}) ved å nytte samme regler for beregning av sluttpoengtall, overkompensasjon etc. som ved alderspensjon.

Brutto etterlattepensjon er summen av GP og TP. Det blir imidlertid gjort et fradrag i bruttopensjonen dersom den etterlattes forventede årlige inntekt overstiger 50 prosent av grunnbeløpet. Fradraget utgjør 40 prosent av det overskytende inntektsbeløp, og størrelsen på netto etterlattepensjon er som framstilt i formel (3 - 3).

(3 - 3) Netto etterlattepensjon til gjenlevende ektefelle:

$$\text{Netto EP} = GP + TP - 0,40 (F - 0,50 \cdot G),$$

hvor F = forventet årlig inntekt¹

G = grunnbeløpet.

Sært tillegg (ST) til etterlattepensjonen er hjemlet i lov av 1969. Fullt særtillegg utgjør pr. 1. mai 1985 53 prosent av grunnbeløpet i folketrygden. Sært tillegg blir satt ned dersom grunnpensjonen er redusert på grunn av manglende trygdetid eller dersom netto etterlattepensjon er mindre enn brutto etterlattepensjon som følge av størrelsen på etterlattes forventede inntekt. Tilleggspensjon til etterlattepensjonen går fullt ut til fradrag i særtillegget, formel (3 - 4).

(3 - 4) Sært tillegg til etterlattepensjon til gjenlevende ektefelle:

$$ST = (PSATS \cdot G \cdot \frac{TT_{ANV}}{40} - TP) \cdot \frac{\text{Netto EP}}{\text{Brutto EP}} \quad (TT_{ANV} \leq 40).$$

PSATS = 53 prosent pr. 1. mai 1985

TT_{ANV} = trygdetid som er anvendt ved beregning av grunnpensjon

til etterlattepensjonen ($TT_{ANV} \leq 40$).

¹ Som inntekt regnes i denne forbindelse også sykepenger og fødselspenger.

Kompensasjonstillegget (KT) til etterlattepensjon er hjemlet i lov av 1969 og ytes bare til personer som er bosatt i landet. Fullt kompensasjonstillegg utgjør 500 kroner pr. år. Kompensasjonstillegget reduseres dersom trygdetiden er kortere enn 40 år eller dersom Netto EP er mindre enn Brutto EP som følge av etterlattes forventede ervervsinntekt, formel (3 - 5).

(3 - 5) Kompensasjonstillegg til etterlattepensjon til gjenlevende ektefelle:

$$KT = 500 \cdot \frac{TT \cdot ANV}{40} \cdot \frac{\text{Netto EP}}{\text{Brutto EP}}$$

Hvis avdøde etterlot seg barn med rett til barnepensjon etter lov om folketrygd, skal kompensasjonstillegget til gjenlevende ektefelle ikke reduseres på grunn av forventet ervervsinntekt så lenge barnepensjon utbetales.

Ytelser til gjenlevende fraskilt ektefelle

Fraskilt ektefelle som er under 67 år og som ikke har inngått nytt ekteskap før den tidligere ektefelles død, har samme rett til stønad til barnetilsyn og utdanningsstønad som gjenlevende ektefelle. Hvis vedkommende på grunn av omsorg for barn, er ute av stand til å forsørge seg selv har hun/han også rett til overgangsstønad eller eventuelt etterlattepensjon. Overgangsstønaden beregnes etter de samme reglene som etterlattepensjonen.

Ved avgjørelse om etterlattepensjon skal tilstås eller ikke, legges det særlig vekt på varigheten av ekteskapet, den fraskiltes alder da ekteskapet ble oppløst, antall barn i ekteskapet og om den fraskilte oppebar eller hadde rett til underholdsbidrag fra avdøde.

Etterlattepensjon til fraskilt ektefelle beregnes som for gjenlevende ektefelle, dvs. $EP = \text{Netto EP} + ST + KT$, formlene (3 - 3) - (3 - 5), ovenfor. Tilleggspensjonen (TP), som utgjør en del av Netto EP, kan imidlertid for fraskilt gjenlevende ektefelle settes lavere enn 55 prosent av avdødes tilleggspensjon, jf. formel (3 - 2).

For gjenlevende ektefelle og gjenlevende fraskilt ektefelle som blir innlagt i helseinstitusjon, omregnes etterlattepensjonen fra og med den andre kalendermåned etter den måned da forpleiningen tok til. Pensjon og andre ytelser til etterlatte som nevnt ovenfor, faller bort når vedkommende inngår nytt ekteskap eller når vedkommende fyller 67 år eller får rett til uførepensjon.

Barnepensjon når en av foreldrene er død

Barnepensjon ytes inntil barnets fylte 18 år¹. I formlene (3 - 6) og (3 - 7), nedenfor, har vi nyttet forkortingens BP for barnepensjon.

Pensjonen utgjør for første barn 40 prosent av grunnbeløpet og pensjonen for hvert av de øvrige barna 25 prosent av grunnbeløpet. Barnepensjon som er beregnet for to eller flere barn, anses gitt med like stort beløp til hvert barn.

(3 - 6) Barnepensjon hvis ett barn:

$$BP = 0,4 \cdot G.$$

(3 - 7) Barnepensjon (for hvert barn) hvis flere barn:

$$BP \text{ (for hvert barn)} = \frac{0,4 \cdot G + (\text{antall barn} - 1) \cdot 0,25 \cdot G}{\text{antall barn}}$$

Det ytes normalt ikke kompensasjonstillegg (KT) til barnepensjon når en av foreldrene er død. Dersom den gjenlevende av foreldrene ikke selv har rett til KT fordi vedkommende har inngått nytt ekteskap eller har hatt opphold utenfor landet, gis KT som tillegg til BP.

Til barn som er innlagt i institusjon, ytes barnepensjon etter bestemte forskrifter. Barnepensjon faller bort dersom barnet får rett til uførepensjon.

¹ Barnepensjon kan ytes inntil 21 år dersom dødsfallet skyldes yrkesskade.

PUBLIKASJONER SENDT UT FRA STATISTISK SENTRALBYRÅ ETTER 1. JULI 1985. EMNEINNDELTE OVERSIKT
PUBLICATIONS ISSUED BY THE CENTRAL BUREAU OF STATISTICS SINCE 1 JULY 1985.
SUBJECT-MATTER ARRANGED SURVEY

0. GENERELLE EMNER GENERAL SUBJECT MATTERS

Statistiske egenskaper ved Byråets standard utvalgsplan/Tor Haldorsen. 1985-46s.
 (RAPP; 85/34) 25 kr ISBN 82-537-2271-0

Statistisk årbok 1985 Statistical Yearbook of Norway. 1985-528s. (NOS B; 530)
 40 kr ISBN 82-537-2189-7

Statistisk årbok 1986 Statistical Yearbook of Norway. 1986-528s. (NOS 612) 50 kr
 ISBN 82-537-2323-7

Økonomi, befolkningsspørsmål og statistikk Utvalgte arbeider av Petter Jakob Bjerve
 Economy, Population Issues and Statistics Selected works by Petter Jakob Bjerve.
 1985-431s. (SØS; 59) 50 kr ISBN 82-537-2236-2

1. NATURRESSURSER OG NATURMILJØ NATURAL RESOURCES AND ENVIRONMENT

Energistatistikk 1985 Energy Statistics. 1986-90s. (NOS B; 635) 25 kr
 ISBN 82-537-2370-9

Kommunale utbyggingsplaner til industriformål/Arild Angelsen. 1985-80s. (RAPP; 85/23)
 25 kr ISBN 82-537-2245-1

Kvalitetsklassifisering av jordbruksareal i arealregnskapet/Øystein Engebretsen. 1986-59s.
 (RAPP; 86/9) 25 kr ISBN 82-537-2348-2

Naturressurser og miljø 1985 Energi, mineraler, fisk, skog, areal, vann, luft, miljø og
 levekår Ressursregnskap og analyser. 1986-94s. (RAPP; 86/1) 25 kr ISBN 82-537-2278-8

Planregnskap for Aust-Agder 1986-1997 Hovedresultater/Geir Skjæveland, Hogne Steinbakk,
 Johan Fredrik Stranger-Johannessen med flere. 1986-80s. (RAPP; 86/6) 25 kr
 ISBN 82-537-2349-0

Planrekneskap for Møre og Romsdal 1984-1995 Hovedresultat/Hogne Steinbakk og Terje Wessel.
 1985-56s. (RAPP; 85/14) 20 kr ISBN 82-537-2209-5

Planrekneskap for Sogn og Fjordane 1984-1995 Hovedresultat/Tore Høy, Terje Wessel og
 Hogne Steinbakk. 1985-49s. (RAPP; 85/15) 20 kr ISBN 82-537-2210-9

Punktsamling som grunnlag for regional arealbudsjettering/Øystein Engebretsen. 1986-52s.
 (RAPP; 86/8) 25 kr ISBN 82-537-2347-4

Referansearkiv for naturressurs- og forurensningsdata Hefte I Arkivdel/Elisabeth Fadum og
 Tiril Vogt. 1985-272s. (RAPP; 85/18) 45 kr ISBN 82-537-2227-3

Referansearkiv for naturressurs- og forurensningsdata Hefte II Registerdel/Elisabeth
 Fadum og Tiril Vogt. 1985-224s. (RAPP; 85/18) 45 kr ISBN 82-537-2227-3

Ressursregnskap for skog 1970-1981/Ingar Kristoffersen og Erik Næset. 1985-72s.
 (RAPP; 85/30) 25 kr ISBN 82-537-2256-7

Vannkvalitet og helse Analyse av en mulig sammenheng mellom aluminium i drikkevann og
 aldersdemens Water Quality and Health Study of a Possible Relation between Aluminium in
 Drinking Water and Dementia/Tiril Vogt. 1986-77s. (SØS;61) 30 kr ISBN 82-537-2370-9

VAR Hefte I Statistikk for vannforsyning, avløp og renovasjon Analyse av VAR-data/Frode
 Brunvoll. 1985-77s. (RAPP; 85/31) 25 kr ISBN 82-537-2258-3

VAR Statistikk for vannforsyning, avløp og renovasjon Analyse av VAR-data. Hefte II
 Avløpsrensning/Frode Brunvoll. 1986-92s. (RAPP; 86/13) 25 kr ISBN 82-537-2360-1

2. SOSIODEMOGRAFISKE EMNER SOCIODEMOGRAPHIC SUBJECT MATTERS

20. Generelle sosiodemografiske emner General sociodemographic subject matters

Arbeidsmarkedstilpasninger blant ektepar En oversiktsrapport/Gunvor Iversen. 1986-150s.
 (RAPP; 86/3) 30 kr ISBN 82-537-2305-9

Inntekt og offentlige ytingar/Helge Herigstad. 1986-104s. (RAPP; 86/2) 30 kr
 ISBN 82-537-2297-4

21. B e f o l k n i n g Population

Flyttestatistikk 1984 Migration Statistics. 1985-86s. (NOS B; 566) 25 kr
ISBN 82-537-2259-1

Folkemengden etter alder og ekteskapeleg status 31. desember 1984 Population by Age and Marital Status. 1985-141s. (NOS B; 547) 30 kr ISBN 82-537-2217-6

Folkemengdens bevegelse 1984 Vital and Migration statistics. 1985-102s. (NOS B; 573)
30 kr ISBN 82-537-2269-9

Folketalet i kommunane 1984 - 1986 Population in Municipalities. 1986-55s. (NOS B; 622)
25 kr ISBN 82-537-2345-8 ISSN 0550-0338

22. H e l s e f o r h o l d o g h e l s e t j e n e s t e Health conditions and health services

Dødelighet i yrker og sosioøkonomiske grupper 1970 - 1980 Mortality by Occupation and Socio-Economic Group in Norway/Jens-Kristian Borgan og Lars B. Kristofersen. 1986-217s. (SA;56) 35 kr ISBN 82-537-2339-3

Helseinstitusjoner 1984 Health Institutions. 1985-119s. (NOS B; 580) 30 kr
ISBN 82-537-2281-8

Helsepersonellstatistikk 1985 Statistics on Health Personnel. 1986-148s. (NOS B; 621)
30 kr ISBN 82-537-2343-1 ISSN 0800-403X

Helsestatistikk 1984 Health Statistics. 1986-133s. (NOS B; 608) 30 kr
ISBN 82-537-2319-9

Hvem går til lege? En modell for legetjenester utenfor institusjon Who Visits the Physician? A Model for Utilization of Physician Services outside Institution/ Arne S. Andersen og Petter Laake. 1985-91s. (ART; 150) 25 kr ISBN 82-537-2199-4

Klassifikasjon av sykdommer, skader og dødsårsaker. Norsk utgave av ICD-9, Systematisk del. 1986-310s. (SNS;6) ISBN 82-537-2290-7

23. U t d a n n i n g o g s k o l e v e s e n Education and educational institutions

Standard for utdanningsgruppering Norwegian Standard Classification of Education. 1973-96s. Opptrykk Reprint (SNS; 7) 25 kr ISBN 82 537-2340-7

Utdanningsstatistikk Grunnskolar 1. oktober 1984 Educational Statistics Basic Schools. 1985-88s. (NOS B; 543) 25 kr ISBN 82-537-2208-7

Utdanningsstatistikk Vaksenopplæring 1983/84 Educational Statistics Adult Education. 1985-87s. (NOS B; 560) 25 kr ISBN 82-537-2241-9

Utdanningsstatistikk Universiteter og høgskoler 1.oktober 1983 Educational Statistics Universities and Colleges. 1986-138s. (NOS B; 604) 30 kr ISBN 82-537-2314-8

Utdanningsstatistikk Videregående skoler 1. oktober 1983 Educational Statistics Upper Secondary Schools. 1986-147s. (NOS B; 598) 30 kr ISBN 82-537-2306-6

24. K u l t u r e l l e f o r h o l d, g e n e r e l l t i d s b r u k, f e r i e o g f r i t i d Culture, time use, holidays and leisure

Feriereiser og ferieplaner Undersøkelse i januar-februar 1985/Børre Nordby. 1985-60s. (RAPP; 85/10) 25 kr ISBN 82-537-2170-6

Feriereiser og ferieplaner Undersøkelse i mai-juni 1985. 1985-49s. (RAPP; 85/32)
25 kr ISBN 82-537-2262-1

Kulturstatistikk 1985 Cultural Statistics. 1986-193s. (NOS B; 589) 35 kr
ISBN 82-537-2293-1

Valg av ferietype/Børre Nordby. 1985-53s. (RAPP; 84/19) 18 kr ISBN 82-537-2197-8

25. S o s i a l e f o r h o l d o g s o s i a l v e s e n Social conditions and social services

Sosialstatistikk 1984 Social Statistics. 1986-101s. (NOS B; 615) 30 kr
ISBN 82-537-2328-8 ISSN 0333-2055

Uformell omsorg for syke og eldre Informal Care of Sick and Elderly/Susan Lingsom. 1985-265s. (SØS; 57) 24 kr ISBN 82-537-2101-3

26. R e t t s f o r h o l d o g r e t t s v e s e n The law and legal institutions

Sivilrettsstatistikk 1984 Civil Judicial Statistics. 1985-42s. (NOS B, 565)
20 kr ISBN 82-537-2257-5

3. SOSIOØKONOMISKE EMNER SOCIOECONOMIC SUBJECT MATTERS

31. F o l k e t e l l i n g e r Population censuses

Folke- og bolig telling 1980 Hefte III Familier og husholdninger Population and Housing Census 1980 III Families and Households. 1985-157s. (NOS; 546) 30 kr
ISBN 82-537-2214-1

Folke- og bustad telling 1980 Hefte IV. Hovudtal frå teljingane i 1960, 1970 og 1980 Population and Housing Census 1980 Volume IV Main Results of the Censuses 1960, 1970 and 1980. 1986-123s. (NOS B; 588) 30 kr ISBN 82-537-2292-3

Statistikk for tettsteder. 1986-107s. (RAPP; 86/11) 40 kr ISBN 82-537-2362-8

32. A r b e i d s k r a f t Labour

Arbeidsmarkedstatistikk 1984 Labour Market Statistics. 1985-178s. (NOS B; 545) 35 kr
ISBN 82-537-2213-3

MATAUK En modell for tilgang på arbeidskraft, revidert modell og framskriving av arbeidsstyrken 1983-2000/Kjetil Sørli. 1985-81s. (RAPP; 85/8) 25 kr ISBN 82-537-2163-3

Utviklingen av arbeidsmarkedsmodeller i Statistisk Sentralbyrå/Olav Ljones. 1985-75s. (RAPP; 85/16) 25 kr ISBN 82-537-2216-8

33. L ø n n Wages and salaries

Lønninger og inntekter 1982 Wages, Salaries and Income. 1985-101s. (NOS B; 536) 25 kr
ISBN 82-537-2195-1

Lønnsstatistikk 1984 Wage Statistics. 1985-112. (NOS B; 555) 30 kr ISBN 82-537-2230-3

Lønnsstatistikk 1985 Wage Statistics. 1986-116s. (NOS B; 627) 30 kr ISBN 82-537-2363-6

Lønnsstatistikk for ansatte i forretningsmessig tjenesteyting og interesseorganisasjoner 1. september 1985 Wage Statistics for Employees in Business Services and in Business, Professional and Labour Associations. 1986-57s. (NOS B; 590) 25 kr ISBN 82-537-2295-8

Lønnsstatistikk for ansatte i forsikringsvirksomhet 1. september 1985 Wage Statistics for Employees in Insurance Activity. 1985-41s. (NOS B; 585) 20 kr ISBN 82-537-2287-7

Lønnsstatistikk for ansatte i helsevesen og sosial omsorg 1. oktober 1984 Wage Statistics of Employees in Health Services and Social Welfare. 1985-137s. (NOS B; 544) 30 kr
82-537-2211-7

Lønnsstatistikk for ansatte i helsevesen og sosial omsorg 1. oktober 1985 Wage Statistics of Employees in Health Services and Social Welfare. 1986-106s. (NOS B; 631) 30 kr
ISBN 82-537-2364-4

Lønnsstatistikk for ansatte i hotell- og restaurantdrift April og oktober 1984 Wage Statistics for Employees in Hotels and Restaurants. 1985-45s. (NOS B; 541) 20 kr ISBN 82-537-2204-4

Lønnsstatistikk for ansatte i hotell- og restaurantdrift April og oktober 1985 Wage Statistics for Employees in Hotels and Restaurants. 1986-48s. (NOS B; 623) 20 kr ISBN 82-537-2346-6

Lønnsstatistikk for ansatte i skoleverket 1. oktober 1984 Wage Statistics for Employees in Publicly Maintained Schools. 1985-45s. (NOS B; 539) 20 kr ISBN 82-537-2202-8

Lønnsstatistikk for ansatte i skoleverket 1985 Wage Statistics for Employees in Publicly Maintained Schools. 1986-42s. (NOS B; 613) 20 kr ISBN 82-537-2325-3

Lønnsstatistikk for ansatte i varehandel 1. september 1985 Wage Statistics for Employees in Wholesale and Retail Trade. 1986-133s. (NOS B; 596) 30 kr ISBN 82-537-2303-2

Lønnsstatistikk for arbeidere i bergverksdrift og industri 3. kvartal 1985 Wage Statistics for Workers in Mining and Manufacturing. 1986-41s. (NOS B; 602) 20 kr
ISBN 82-537-2311-3

Lønnsstatistikk for kommunale arbeidstakere pr. 1. oktober 1985 Wage Statistics for Local Government Employees. 1986-81s. (NOS; 632) 25 kr ISBN 82-537-2365-2

Lønnsstatistikk for sjøfolk på skip i innenriks rutefart November 1985 Wage Statistics for Seamen on Ships in Scheduled Coasting Trade. 1986-29s. (NOS B; 603) 20 kr
ISBN 82-537-2312-1

Lønnsstatistikk for statens embets- og tjenestemenn 1. oktober 1984 Wage Statistics for Central Government Employees. 1985-87s. (NOS B; 542) 25 kr ISBN 82-537-2205-2

33. L ø n n (forts.) Wages and salaries (cont.)

Lønnsstatistikk for statens embets- og tjenestemenn 1. oktober 1985 Wage Statistics for Central Government Employees. 1986-87s. (NOS B; 616) 25 kr ISBN 82-537-2334-2

Lønnstilling for arbeidere i bergverksdrift og industri 3. kvartal 1984 Wage Census for Workers in Mining and Manufacturing. 1985-172s. (NOS B; 557) 40 kr ISBN 82-537-2233-8

Lønnstilling for sjøfolk på skip i utenriksfart Mars 1985 Wage Statistics for Seamen on Ships in Ocean Transport. 1985-28s. (NOS B; 570) 20 kr ISBN 82-537-2266-4

Lønnsstatistikk for kommunale arbeidstakere pr. 1. oktober 1984 Wage Statistics for Local Government Employees. 1985-96s. (NOS B; 540) 25 kr ISBN 82-537-2203-6

Lønnsstatistikk for kommunale arbeidstakere pr. 1. oktober 1985 Wage Statistics for Local Government Employees. 1986-81s. (NOS B; 632) 25 kr ISBN 82-537-2365-2

35. P e r s o n l i g f o r b r u k

Forbruk av fisk 1984. 1986-46s. (RAPP; 86/16) 25 kr ISBN 82-537-2367-9

34. P e r s o n l i g i n n t e k t o g f o r m u e Personal income and property

Inntektsstatistikk 1982 Income Statistics. 1985-148s. (NOS B; 569) 30 kr ISBN 82-537-2264-8

Skattestatistikk 1983 Oversikt over skattelikningen Tax Statistics Survey of Tax Assessment. 1985-137s. (NOS B; 578) 30 kr ISBN 82-537-2275-3

39. A n d r e s o s i o ø k o n o m i s k e e m n e r Other socioeconomic subject matters

Framskrivning av befolkningens utdanning Revidert modell Projections of the Educational Characteristics of the Population A Revised Model. 1986-95s. (SØS; 60) 25 kr ISBN 82-537-2296-6 ISSN 0085-4344

4. NÆRINGSØKONOMISKE EMNER INDUSTRIAL SUBJECT MATTERS

41. J o r d b r u k , s k o g b r u k , j a k t , f i s k e o g f a n g s t Agriculture, forestry, hunting, fishing, sealing and whaling

Jaktstatistikk 1984 Hunting Statistics. 1985-57s. (NOS B; 567) 25 kr ISBN 82-537-2260-5

Jordbruksstatistikk 1984 Agricultural Statistics. 1986-126s. (NOS B; 609) 30 kr ISBN 82-537-2320-2

Lakse- og sjøaurefiske 1984 Salmon and Sea Trout Fisheries. 1985-96s. (NOS B; 568) 25 kr ISBN 82-537-2261-3

Skogavvirkning til salg og industriell produksjon 1983-84 Roundwood Cut for Sale and Industrial Production. 1985-52s. (NOS B; 562) 25 kr ISBN 82-537-2244-3

Skogavvirkning til salg og industriell produksjon 1984-85 Roundwood Cut for Sale and Industrial Production. 1986-53s. (NOS; 634) 25 kr ISBN 82-537-2366-0

Skogavvirkning til salg og industriell produksjon 1984-85 Roundwood Cut for Sale and Industrial Production. 1986-54s. (NOS B; 634) 25 kr ISBN 82-537-2366-0

Skogstatistikk 1984 Forestry Statistics. 1986-103s. (NOS B; 591) 30 kr ISBN 82-537-2298-2

Totalregnskap for fiske- og fangstnæringen 1980-1983. 1985-41s. (RAPP; 85/22) 20 kr ISBN 82-537-2242-7

Veterinærstatistikk 1984 Veterinary Statistics. 1986-95s. (NOS B; 605) 25 kr ISBN 82-537-2316-4

42. O l j e u t v i n n i n g , b e r g v e r k , i n d u s t r i o g k r a f t f o r s y n i n g Oil extraction, mining and quarrying, manufacturing, electricity and gas supply

Elektrisitetsstatistikk 1983 Electricity Statistics. 1985-87s. (NOS B; 559) 30 kr ISBN 82-537-2238-9

42. **O l j e u t v i n n i n g, b e r g v e r k, i n d u s t r i o g k r a f t f o r - s y n i n g (f o r t s.)** Oil extraction, mining and quarrying, manufacturing, electricity and gas supply (cont.)
- Elektrisitetsstatistikk 1984 Electricity Statistics. 1986-94s. (NOS B; 619) 30 kr ISBN 82-537-2338-5
- En kvartalsmodell for industrisektorens investeringer og produksjonskapasitet/Erik Biørn. 1985-54s. (RAPP; 85/24) 20 kr ISBN 82-537-2250-8
- Energistatistikk 1984 Energy Statistics. 1985-87s. (NOS B; 572) 25 kr ISBN-82-537-2268-0
- Industristatistikk 1983 Hefte I Næringstall Manufacturing Statistics Vol.I Industrial Figures. 1985-161s. (NOS B; 538) 35 kr ISBN 82-537-2200-1
- Industristatistikk 1984 Hefte I Næringstall Manufacturing Statistics Vol. 1 Industrial Figures. 1986-173s. (NOS B; 597) 35 kr ISBN 82-537-2318-0
- Industristatistikk 1983 Hefte II Varettall Manufacturing Statistics Volume II Commodity Figures. 1985-166s. (NOS B; 548) 35 kr ISBN 82-537-2219-2
- Industristatistikk 1984 Hefte II Varettall Manufacturing Statistics Volume II Commodity Figures. 1986-166s. (NOS B; 617) 35 kr ISBN 82-537-2335-0
- Oljevirksoheten 1984 Oil Activity. 1985-87s. (NOS B; 558) 25 kr ISBN 82-537-2234-6
- Produksjonstilpasning og lageradferd i industri En analyse av kvartalsdata/Erik Biørn. 1985-56s. (RAPP; 85/25) 25 kr ISBN 82-537-2251-6
- Regnskapsstatistikk 1984 Oljeutvinning, bergverksdrift og industri Statistics of Accounts Oil Extraction, Mining and Manufacturing. 1986-168s. (NOS B; 600) 35 kr ISBN 82-537-2308-3
43. **B y g g e - o g a n l e g g s v i r k s o m h e t** Building and construction
- Byggearealstatistikk 1983-1984 Building Statistics. 1985-105s. (NOS B; 574) 25 kr ISBN 82-537-2270-2
- Byggearealstatistikk 1985 Building Statistics. 1986-86s. (NOS B; 607) 30 kr ISBN 82-537-2318
- Byggearealstatistikk 1. kvartal 1986. 1986-35s. (NOS 633) 40 kr ISBN 82-537-2357-1
- Bygge- og anleggsstatistikk 1983 Construction Statistics. 1985-76s. (NOS B; 551) 25 kr ISBN 82-537-2223-0
- Bygge- og anleggsstatistikk 1984 Construction Statistics. 1986-77s. (NOS B; 595) 25 kr ISBN 82-537-2302-4
- En kvartalsmodell for boliginvesteringer på norske data for perioden 1966-1978/ Vidar Knudsen. 1985-46s. (RAPP; 85/13) 20 kr ISBN 82-537-2206-0
44. **U t e n r i k s h a n d e l** External trade
- Eksporttilpasning i MODAG A En MODAG-rapport/Roar Bergan og Øystein Olsen. 1985-99s. (RAPP; 85/29) 25 kr ISBN 82-537-2255-9
- Statistisk varefortegnelse for utenrikshandelen 1985 Tillegg til Månedstatistikk over utenrikshandelen 1985 og Utenrikshandel 1985 Hefte I. 1985-147s. (NOS B; 512) 0 kr ISBN 82-537-2146-3
- Commodity List Edition in English of Statistisk varefortegnelse for Utenrikshandelen 1985 Supplement to Monthly Bulletin of External Trade 1985 and External Trade 1985 Volume I. 1985-141s. (NOS B; 519) 0 kr ISBN 82-537-2161-7
- Commodity List Edition in English of Statistisk varefortegnelse for Utenrikshandelen 1986 Supplement to Monthly Bulletin of External Trade 1986 and External Trade 1986 Volume I 1986-124s. (NOS B; 587) 0 kr ISBN 82-537-2289-3
- Statistisk varefortegnelse for utenrikshandelen 1986 Tillegg til Månedstatistikk over utenrikshandelen 1986 og Utenrikshandel 1986 Hefte I. 1986-137s. (NOS B; 582) 0 kr ISBN 82-537-2284-2
- Utenrikshandel, 1984 I External Trade I. 1985-383s. (NOS B; 553) 50 kr ISBN 82-537-2226-5
- Utenrikshandelen 1984 II External Trade II. 1985-358s. (NOS B; 564) 50 kr ISBN 82-537-2254-0
- Utenrikshandelen 1985 I External Trade I. 1986-388s. (NOS B; 628) 50 kr ISBN 82-537-2354-57

Handel External trade

Regnskapsstatistikk 1982-1983 Detaljhandel Statistics of Accounts Retail Trade. 1985-97s. (NOS B; 554) 25 kr ISBN 82-537-2228-1

Regnskapsstatistikk 1984 Engroshandel Statistics of Accounts Wholesale Trade. 1986-108s. (NOS B; 601) 30 kr ISBN 82-537-2309-1

Regnskapsstatistikk 1984 Detaljhandel Statistics of Accounts Retail Trade. 1986-82s. (NOS B; 606) 25 kr ISBN 82-537-2317-2

Varehandelsstatistikk 1983 Wholesale and Retail Trade Statistics. 1986-78s. (NOS B; 584) 30 kr ISBN 82-537-2286-9

Varehandelsstatistikk 1984 Wholesale and Retail Trade Statistics. 1986-78s. (NOS B; 618) 30 kr ISBN 82-537-2337-7 ISSN 0078-1959

46. Samferdsel og reiseli v Transport, communication and tourism

Rutebilstatistikk 1983 Scheduled Road Transport. 1985-93s. (NOS B; 549) 25 kr ISBN 82-537-2220-6

Rutebilstatistikk 1984 Scheduled Road Transport. 1986-96s. (NOS B; 626) 25 kr ISBN 82-537-2353-9

Sjøfart 1984 Maritime Statistics. 1985-133s. (NOS B; 556) 30 kr ISBN 82-537-2231-1

Sjøulykkesstatistikk 1985 Marine Casualties. 1986-51s. (NOS B; 614) 25 kr ISBN 82-537-2326-1

Veitrafikkulykker 1984 Road Traffic Accidents. 1985-125s. (NOS B; 561) 30 kr ISBN 82-537-2243-5

47. Tjenesteyting Services

Arkitektvirksomhet og byggeteknisk konsulentvirksomhet 1984 Architectural and other Technical Services connected with Construction. 1985-42s. (NOS B; 576) 20 kr ISBN 82-537-2273-7

Bilverksteder mv. 1983 Reparasjon av kjøretøy, husholdningsapparat og varer for personleg bruk Car Repair Shops etc. Repair of Vehicles, Household Apparatus and Commodities for Personal Use. 1985-44s. (NOS B; 575) 20 kr ISBN 82-537-2272-9

Bilverksteder mv. 1984 Reparasjon av kjøretøy, husholdningsapparat og Varer for personleg bruk Car Repair Shops etc. Repair of Vehicles Household Apparatus and Commodities for Personal Use. 1986-43s. (NOS B; 610) 20 kr ISBN 82-537-2321-0

Tjenesteyting 1983 Forretningsmessig tjenesteyting, utleie av maskiner og utstyr, renovasjon og reingjøring, vaskeri- og renservirksomhet Services 1983 Business Services, Machinery and Equipment Rental and Leasing, Sanitary and Similar Services, Laundries, Laundry Services and Cleaning and Dyeing Plants. 1985-64s. (NOS B; 577) 25 kr ISBN 82-537-2274-5

Tjenesteyting 1984 Forretningsmessig tjenesteyting, utleie av maskiner og utstyr, renovasjon og reingjøring, vaskeri- og renservirksomhet Services 1984, Business Services, Machinery and Equipment Rental and Leasing, Sanitary and Similar Services, Laundries, Laundry Services and Cleaning and Dyeing Plants. 1986-68s. (NOS B; 620) 25 kr ISBN 82-537-2341-5

49. Andre næringsøkonomiske emner

Varestrømmer mellom fylker/Frode Finsås og Tor Skoglund. 1986-72s. (RAPP;86/10) 25 kr ISBN 82-537-2342-3

5. SAMFUNNSØKONOMISKE EMNER GENERAL ECONOMIC SUBJECT MATTERS

50. Nasjonalregnskap og andre generelle samfunnsøkonomiske emner National accounts and other general economic subject matters

MODIS IV Detaljerte virkningstabeller for 1983/Eva Ivås og Gunnar Sollie. 1985-268s. (RAPP; 85/3) 45 kr ISBN 82-537-2153-6

MODIS IV Dokumentasjonsnotat nr. 23 Endringer i utgave 83-1/Paal Sand og Gunnar Sollie. 1985-79s. (RAPP; 85/28) 25 kr ISBN 82-537-2253-2

Kvartalsvis nasjonalregnskap 1979-1984 Quarterly National Accounts. 1985-113s. (NOS B; 563) 30 kr ISBN 82-537-2248-6

Nasjonalregnskap 1975-1984 National Accounts. 1985-233s. (NOS B; 552) 40 kr

ISBN 82-537-2225-7

50. **Nasjonalregnskap og andre generelle samfunns-
økonomiske emner (forts.) National accounts and other general economic
subject matters (cont.)**
- Nasjonalregnskap 1975 - 1985 National Accounts. 1986-235s. (NOS B; 629) 40 kr
ISBN 82-537-2355-5
51. **O f f e n t l i g f o r v a l t n i n g Public administration**
- Aktuelle skattetal 1985 Current Tax Data. 1985-46s. (RAPP; 85/33) 20 kr
ISBN 82-537-2265-6
- Database for kommunal økonomi/Bjørn Bleskestad og Håkon Mundal. 1985-77s.
(RAPP; 85/26) 25 kr ISBN 82-537-2276-1
- INSIDENS - En modell for analyse av fordelingsvirkninger av endringer i avgifter og sub-
sidier/Vidar Knutsen. 1985-43s. (RAPP; 85/20) 25 kr ISBN 82-537-2239-7
- Skatter og overføringer til private Historisk oversikt over satser mv. Årene 1970-1985.
1985-75s. (RAPP; 85/17) 25 kr ISBN 82-537-2218-4
- Struktur tall for kommunenes økonomi 1984 Structural Data from the Municipal Accounts.
1986-159s. (NOS B; 592) 35 kr ISBN 82-537-2299-0
52. **F i n a n s i n s t i t u s j o n e r , p e n g e r o g k r e d i t t Financial
institutions, money and credit**
- Kredittmarkedstatistikk Lån, obligasjoner, aksjer mv. Credit Market Statistics Loans,
Bonds, Shares etc. 1986-89s. (NOS B; 611) 25 kr ISBN 82-537-2322-9 ISSN 0333-3744
- Kredittmarkedstatistikk Private og offentlige banker 1983 Credit Market Statistics
Private and Public Banks. 1985-309s. (NOS B; 535) 50 kr ISBN 82-537-2194-3
- Kredittmarkedstatistikk Private og offentlige banker 1984 Credit Market Statistics
Private and Public Banks. 1986-306s. (NOS B; 593) 50 kr ISBN 82-537-2300-8
- Kredittmarkedstatistikk Fordringer og gjeld overfor utlandet 1983 og 1984 Credit Market
Statistics Foreign Assets and Liabilities. 1985-90s. (NOS B; 581) 25 kr ISBN 82-537-
2282-6
53. **K o n j u n k t u r e r Business cycles**
- Kvartalsvise investeringsrelasjoner basert på en utvidet akseleratormodell/Morten Jensen.
1985-55s. (RAPP; 85/21) 25 kr ISBN 82-537-2237-0
59. **A n d r e s a m f u n n s ø k o n o m i s k e e m n e r Other general economic
subject matters**
- MODIS IV Detaljerte virkningstabeller for 1984/Eva Ivås og Torunn Bragstad 1986-268s.
(RAPP; 85/27) 45 kr ISBN 82-537-2252-4
6. **SAMFUNNSORGANISATORISKE EMNER SUBJECT MATTERS RELATED TO SOCIAL ORGANISATION**
- Kommunale og fylkeskommunale utvalg oppnevnt i 1984 for perioden 1984-1987/Svein H.
Troisdahl. 1985-107s. (RAPP; 85/19) 25 kr ISBN 82-537-2235-4
- Stortingsvalget 1985 Hefte I Storting Elections I. 1986-151s. (NOS B; 594) 30 kr
ISBN 82-537-1729-6

Standarder for norsk statistikk (SNS)
Standards for Norwegian Statistics (SNS)

I denne serien vil Byrået samle alle statistiske standarder etter hvert som de blir revidert. Til nå foreligger:

- Nr. 1 Kontoplanen i nasjonalregnskapet.
- " 2 Standard for næringsgruppering
- " 3 Standard for handelsområder
- " 4 Standard for kommunklassifisering
- " 5 Standard for inndeling etter sosioøkonomisk status
- " 6 Klassifikasjon av sykdommer, skader og dødsårsaker
- " 7 Standard for utdanningsgruppering i offentlig norsk statistikk

Andre standarder som gjelder, er trykt i serien Statistisk Sentralbyrås Håndbøker (SSH):

- Nr. 38 Internasjonal standard for varegruppering i statistikken over utenrikshandelen (SITC-Rev. 2)

Andre publikasjoner i serien SSH:

- Nr. 30 Lov, forskrifter og overenskomst om folkeregistrering

Pris kr 30,00

Publikasjonen utgis i kommisjon hos H. Aschehoug & Co. og
Universitetsforlaget, Oslo, og er til salgs hos alle bokhandlere.

ISBN 82-537-2369-5
ISSN 0332-8422